

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ «АГРООСВІТА»
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інженерно - технічний факультет
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. ГНАТЮКА
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В КРАКОВІ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК
КРАГУЄВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГО «НАУКОВИЙ КЛУБ »SORHUS»

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ–АГРАРІЇВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць
II Міжнародної науково-методичної
конференції

**Кам'янець – Подільський
2018**

УДК 631.17+62-52-631.3
ББК 65.052.9 (4укр)2
П 78

Редакційна колегія:

Іванишин В.В., д.е.н., професор, ректор ПДАТУ (Україна), Атаманчук П.С., д.пед.н., професор (Україна); Дуганець В.І., д.пед.н., доцент (Україна), Жіваніч Є., д.н., професор (Республіка Сербія), Кравець В.П., д.пед.н., професор, (Україна), Курпаска С., д.н., професор (Польща), Ляска О.П., к.псих.н., доцент (Україна), Мешко Г.М., д.пед.н., професор (Україна), Пармакчі Д.М., д.е.н., професор (Республіка Молдова), Снітинський В.В., д.біол.н., професор (Україна), Терещук Г.В., д.пед.н., професор, (Україна), Фатен Мухаммед, д.н., професор (ОАЕ), Чайка В.М., д.пед.н., професор (Україна)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Подільського державного аграрно-технічного університету
(протокол № 9 від 29.03.2018 р.)*

П 78

Проблеми підготовки фахівців–аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти: збірник наукових праць II Міжнар. наук.-метод. конф. 26-27 квітн. 2018 р. (ПДАТУ, м. Кам'янець–Подільський). Тернопіль : Крок, 2018. 116 с.

ISBN 978-617-692-476-0

Збірник містить наукові доповіді II Міжнародної науково-методичної конференції “Проблеми підготовки фахівців–аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти” (Кам'янець–Подільський, 26-27 квітня 2018 р.), які пов'язані із організацією й методикою викладання дисциплін гуманітарної, соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки; а також інженерних, економічних, агрономічних та біоветеринарних дисциплін у навчальних закладах I-II рівня акредитації.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 631.17+62-52-631.3
ББК 65.052.9 (4укр)2

ISBN 978-617-692-476-0

© Подільський державний аграрно-технічний університет, 2018
© Крок, 2018

З М І С Т

Алььонов Олександр, Саковська Людмила ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НОВОУШИЦЬКОГО КОДЕДЖУ ПОДІЛЬСЬКОГО ДАТУ І ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ	6
Баталова Алла ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМ ІНЖЕНЕРАМ У ВИЩОМУ АГРАРНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	11
Банар Лариса, Шинкаренко Валентина РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДІ	12
Бідна Валентина, Бідна Ольга ТОЛЕРАНТНІСТЬ В СИСТЕМІ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	15
Булах Ірина, Субота Тетяна, Шиманська Олена ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ РІВЕНЬ	18
Васильєва Олена СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ ДОСВІДУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	20
Глушенко Олександр, Білоус Сергій ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСОБИСТІТЬ СТУДЕНТА	22
Нумениук Ірина MODERN ISSUES IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES	25
Гуцол Тарас, Фатен Мухаммед Аль Наджар, Мухамед Шамбін Шахкат Алі НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГУ ЯК ЕФЕКТИВНОГО МЕТОДУ	27
Деркач Тетяна, Мельник Юлія ТЮТОРСТВО В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	30
Дубина Олександр, Свіщова Яна ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ- АГРАРІЇВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	33
Дюг Олександр, Кримчак Володимир МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ – ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В КОЛЕДЖІ	36
Жаровська Анна, Боруцька Юлія ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК – ЯК АРГУМЕНТОВАНА ВІДПОВІДЬ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ	39
Замойський Степан, Замойська Катерина ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОДІЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	42
Карпінська Наталія, Кохан Любов ЛІРО-ЕПІЧНІ ЖАНРИ. СТІЛЕЦЬКІ ПІСНІ	44
Карчевська Тетяна РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»	47
Книш Олена ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	49

Козак В'ячеслав, Ломачинський Дмитро, Шмегельський Броніслав ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ З ПРОФЕСІЇ 8322 «ВОДІЙ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ КАТЕГОРІЇ С»	52
Комарніцький Сергій, Фірман Юрій, Мельник Віталій СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІСТИКА НА ТРАНСПОРТІ»	55
Красуцький Олег РИТОРИЧНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	57
Криstopчук Тетяна, Якимчук Ірина МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕДЖУ	61
Кроль Володимир, Федірко Павло, Морозов Валерій ПРО ОЦІНКУ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА MOODLE ПОДІЛЬСЬКОГО ДАТУ	64
Кубон Мацей, Гуцол Тарас, Теренов Дмитро МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 275 «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»	67
Кунденко Микола, Бровко Олена, Бровко Костянтин АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	69
Маліцький Віктор, Берещак Валентина ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗДІЛЬНОГО ЗБИРАННЯ ВІДХОДІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	72
Марусич Александр ЗНАЧЕНИЕ И МЕТОДИКА ВЫПОЛНЕНИЯ КУРСОВОЙ РАБОТЫ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ДИСЦИПЛИНЫ «СКОТОВОДСТВО»	75
Мельник Юлія, Грохольський Микола КУРСОВЕ ПРОЕКТУВАННЯ - ЗАКЛЮЧНИЙ ЕТАП ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН	77
Мефодовська Валентина, Ковальчук Василь РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ	79
Михайлик Артур, Каденюк Олександр «ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ» У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА	82
Прокопова Ольга, Ляска Оксана, Мудрик Кшиштоф ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ПОЛЬЩІ	85
Пуцентейло Петро ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ-АНАЛІТИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	87
Річкаль Наталія МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЦІ	91
Свинар Анатолій МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГАЗОВІ МЕРЕЖІ ТА УСТАТКУВАННЯ»	93
Сірант Володимир, Підлісний Віталій, Семенов Олександр ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	96
Степанков Сергій, Цимбалістий В'ячеслав ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	98

Titova Olena IMPLEMENTATION OF DESIGN PROCESS INTO ENGINEERING EDUCATION	101
Ткач Лілія ЗНАЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКІВ-ТЕХНОЛОГІВ	103
Хміляр Олег ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА ПРОЦЕС РЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ	106
Хурсенко Світлана ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	109
Чухно Людмила, Чухно Віталій ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ПЕТЕРА ПЕТЕРСЕНА	111
Шамралуок Олена ЗМІЩАННЯ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ	113

Алььонов Олександр

викладач-методист, директор

Саковська Людмила

викладач-методист, методист вищої категорії

Новоушицький коледж Подільського

державного аграрно-технічного університету

смт. Нова Ушиця

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НОВОУШИЦЬКОГО КОЛЕДЖУ ПОДІЛЬСЬКОГО ДАТУ І ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами в усіх сферах життя, що особливо впливає на розвиток інформаційного, зокрема й освітянського простору. Простір, де стикаються нові цінності й технології, нові стилі життя, вимагає нових, сучасних освітніх підходів. Гуманізація освіти, її орієнтація на розкриття особистісного потенціалу зумовили виникнення й удосконалення нових освітніх технологій. Тому вимогою сьогодення стає апробація й упровадження інноваційних освітніх технологій у навчально-виховний процес. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року визначає запровадження освітніх інновацій як один із пріоритетних напрямів державної політики в освітній сфері.

В умовах інформаційного суспільства традиційне навчання поступово втрачає свій сенс. Величезний потік інформації, яка старіє швидше, ніж студент закінчує навчальний заклад, вже неможливо вмістити до навчальних програм. Втрачає сенс необхідність перенавантажувати пам'ять студента додатковими знаннями, необхідно навчати молоду людину знаходити їх і користуватися ними. Тому дієвим інструментом поліпшення якості освіти визначають застосування компетентнісного підходу до освіти, який на перше місце ставить не поінформованість студента, а вміння на основі знань розв'язувати проблеми, які виникають у різних ситуаціях. Щоб навчити цього студентів, потрібно змінити технологію навчального процесу.

Педагогічний колектив Новоушицького коледжу ПДАТУ не стоїть осторонь інновацій освіти. Варто відзначити, що протягом останніх років у коледжі триває інтенсивне переосмислення підходів до організації процесу навчання, колектив долає стереотипи педагогічного мислення, здійснює значні перетворення. Педагогічні працівники коледжу експериментують, апробують та впроваджують нові ідеї, технології, методики. Усвідомлення того, що викладач є організатором освітнього процесу, метою якого є пробудження й підтримання прагнення студентів до пізнання, спонукає викладачів шукати шляхи підвищення інтересу студентів до навчання, урізноманітнюючи його зміст, форми та прийоми шляхом

використання інновацій. Проте питання впровадження інноваційних технологій вимагає системності та серйозного науково-методичного підходу.

Основна мета діяльності закладу – підготовка на основі Державних стандартів висококваліфікованих, конкурентоздатних фахівців, майбутніх громадян, здібних до самонавчання і постійного професійного зростання, які вмітимуть добиватися високих результатів в різних сферах життєдіяльності нашого суспільства.

Педагогічний колектив коледжу працює над науково-методичною проблемою **«Підвищення ефективності навчально-виховного процесу шляхом упровадження інноваційних освітніх технологій»**. Ця проблема була визначена шляхом діагностики рівнів професійної компетенції викладачів і рівнів їхньої готовності до інноваційної діяльності.

Кожна циклова комісія працює над своєю навчально-методичною проблемою:

Соціально-гуманітарних дисциплін: *«Вдосконалення змісту, форм і методів навчання для формування професійних компетентностей студента, розвитку його творчих здібностей, соціальної адаптації»*.

Природничо-математичних та фундаментальних дисциплін: *«Вдосконалення заняття як основної форми навчально-виховної діяльності з метою підвищення рівня знань студентів шляхом впровадження особистісно-орієнтованого підходу, спільної продуктивної та творчої діяльності викладача зі студентами»*.

Спеціальних дисциплін та практичного навчання транспортно-енергетичного відділення: *«Використанням сучасних педагогічних технологій як основи забезпечення високого рівня теоретичного і практичного рівня підготовки фахівців»*.

Спеціальних дисциплін та практичного навчання агроінженерного відділення: *«Формування професійної компетентності у студентів через впровадження інноваційних технологій навчання»*.

Агроекономічних та лісотехнічних дисциплін: *«Інтеграція освітньої інноваційної, наукової та практичної діяльності в коледжі засобами віртуального навчального середовища з метою забезпечення якісної підготовки фахівців агроекономічного та лісотехнічного напрямку»*.

Обираючи науково-методичну проблему навчального закладу і циклових комісій, ми враховували такі чинники, як:

- відповідна фахова підготовка педагогічних працівників;
- створення умов для творчості в індивідуальній і колективній діяльності;
- використання нетрадиційних форм і методів навчання та виховання;
- використання навчального матеріалу різного змісту, виду і форм;
- надання студентові свободи вибору способів виконання навчальних завдань;
- матеріально-технічне забезпечення навчально-виховного процесу;
- науково-методична діяльність, творчі роботи викладачів та майстрів практичного навчання з питань упровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес.

Із метою реалізації головних положень науково-методичної проблеми й упровадження в практику роботи освітніх інноваційних технологій протягом останніх двох років проводяться педагогічні читання на тему *«Шляхи удосконалення проведення заняття. Застосування інноваційних технологій у навчально-виховному процесі»*, вивчено і узагальнено з даної проблеми досвіди роботи викладачів:

- Розвиток критичного мислення та формування моральних цінностей особистості на заняттях української мови та літератури,
- Використання інтерактивних технологій як засіб розвитку творчої особистості студента на заняттях зарубіжної літератури,
- Використання методу проектів на заняттях математики,
- Активізація пізнавальної діяльності студентів на заняттях фізики,
- Інноватика інтегрованого навчання: теорія і практика. Упровадження інноваційних підходів до інтегрованого навчання на заняттях спеціальних дисциплін,
- Національно-патріотичне виховання студентської молоді: досвід, реалії, перспективи.

У практику діяльності педагогічного колективу коледжу активно ввійшли:

- проектні технології, що забезпечують інтеграцію предметних знань і вмій із різних дисциплін і видів діяльності;
- ігрові технології, які формують навички розв'язувати творчі завдання на основі вибору альтернативних варіантів;
- технології особистісно зорієнтованого, диференційованого навчання;
- інтерактивні технології (робота в групах, метод проектів, «мозковий штурм», «ажурна пилка», «кейс-метод», «акваріум», рольові й ділові ігри, «велике коло», «шкала думок», «бесіда за Сократом», «асоціативний куп», «відкритий мікрофон», вправи-енергізатори, групова дискусія, взаємне навчання тощо);
- технології проблемного навчання.

З упровадженням нових технологій було змінено й саму форму проведення занять. У педагогічній практиці викладачів виникли нові форми занять: заняття-практикум, заняття-пошук, заняття-дискусія, заняття-мандрівка, заняття-панорама, заняття-екскурсія тощо.

Перед сучасним навчальним закладом дедалі гостріше постає завдання адаптації студентів до життя в інформаційному суспільстві шляхом формування відповідних компетентностей у процесі навчання. Щоб стати людиною XXI століття, сучасному студентові необхідно не лише оволодіти базовими комп'ютерними навичками, але й навчитися збирати та аналізувати інформацію, синтезувати нові знання, ефективно співпрацювати з людьми різних культур. Необхідно підвищувати мотивацію до навчання студентів і залучати їх до самостійної (індивідуальної чи групової) дослідницької, наукової роботи на базі комплексного використання інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) із метою підвищення якості навчання. Якщо за аудиторно-урочною системою організація освітнього процесу зазвичай проходить за схемою «викладач – підручник – студент», то в умовах сучасного

інформаційного суспільства змінено методика традиційного навчання: вона зорієнтована на застосування комп'ютерних технологій і вносить докорінні зміни в стійку динамічну систему «викладач – студент», замінюючи її на систему «викладач – комп'ютер – студент», або «студент – комп'ютер – студент», або «студент – комп'ютер». Нова схема надає широкі можливості. Комп'ютерні технології відіграють нову роль у навчанні й викладанні, урізноманітнюють навчальний процес, дозволяють студентам співпрацювати з носієм інформації, здійснювати вибір інформації, темп подання, компонувати матеріал і бути активними учасниками процесу навчання. Викладач перестає бути джерелом інформації. Він виступає посередником. Саме тому одним із пріоритетних напрямів діяльності нашого навчального закладу є інформатизація навчально-виховного процесу й упровадження ІКТ у навчально-виховний процес та управлінську діяльність.

Викладачі коледжу разом зі студентами майже зі всіх дисциплін розробили відеопрезентації, створили чимало навчальних відеофільмів, працюють над створенням електронних підручників та посібників, хмарних технологій.

Кожен із застосовуваних інформаційних компонентів має власні засоби й дидактичні можливості, що спрямовані на забезпечення оптимізації процесу навчання. Це дає можливість не лише вивчати світ за допомогою текстів і зображень, а й створити активне кероване комунікативне середовище, у якому здійснюємо навчальний процес.

Перед тим як розпочати роботу з комплексного застосування інформаційних технологій у закладі, було проведено дослідження ефективності використання мультимедійного супроводу навчальних занять, яке засвідчило певні переваги:

- рівень сприйняття інформації студентами зріс майже вдвічі;
- відбувалася індивідуалізація навчання, розвиток творчих здібностей (залучення студентів до створення проектів, презентацій);
- скорочено кількість видів роботи, яка стомлює студентів, викладачі почали використовувати різноманітні аудіовізуальні засоби з метою підвищення активності студентів.

Дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання, що використовують на заняттях, можна стисло визначити так:

- посилення мотивації навчання;
- активізація навчальної діяльності студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчання;
- індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності студентів;
- урізноманітнення форм подання інформації, типів навчальних завдань;
- постійне застосування ігрових прийомів;
- забезпечення постійного зворотного зв'язку, можливість рефлексії.

З метою визначення ефективності оптимального використання ІКТ було також апробовано три інструменти інформатизації навчальних занять: два

кабінети інформатики, 5 кабінетів, лекційний зал, які забезпечені необхідним технічним обладнанням, а також використовується персональні комп'ютери, ноутбуки, планшети викладачів та студентів. Декілька років тому на базі лабораторії інформатики було організовано навчальні курси для працівників коледжу «Основи роботи з комп'ютером», які закінчили 78% працівників. Студенти й педагогічні працівники коледжу є активними учасниками програми «Intel® Навчання для майбутнього» і впроваджують новаторські ідеї цієї програми в життя. Програма дає змогу розширити можливості навчального процесу, використовуючи комп'ютер для спілкування, проведення досліджень, створення презентацій і веб-сайтів, пошуку додаткової інформації тощо.

Педагогічна діяльність - це особливий вид соціальної діяльності, що передбачає передавання від старших поколінь до молодших накопичених людством культури і досвіду, створення умов для їх особистісного розвитку і підготовки до виконання певних соціальних ролей у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Веремчук А. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів у контексті традиційних та інноваційних технологічних пошуків. *Нова педагогічна думка*. 2007. № 1.
2. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: монографія / І. І. Доброскок, В. П. Коцур, С. О. Нікітчина [та ін.] ; Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. Переяслав-Хмельниц. : Вид-во С. В. Карпук, 2008. 284 с.
3. Лисенко М. В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства. Київ, 2013. – 16 с.
4. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / П. Ю. Саух [та ін.] / ред. П. Ю. Саух. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 443 с. 8.

Баталова Алла
старший викладач кафедри
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМ ІНЖЕНЕРАМ У ВИЩОМУ АГРАРНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

За минуле століття математична наука зробила нові кроки надзвичайно далеко вперед. Вона створила нові концепції, збагатилась видатними результатами і вирішила важливі проблеми. Вона все частіше перетворюється на потужний і надійний інструмент аналізу та прогнозування природних явищ, техніко-технологічних процесів, соціальних ситуацій та гуманітарних проблем. Поєднання з гігантськими можливостями комп'ютерів призвело до появи принципово нових областей наукового пізнання: математичного моделювання та математичного експерименту.

Вища математика як дисципліна відрізняється від математики як науки не тільки за обсягом, системою та глибиною викладу, але і в прикладній орієнтації питань [1].

Навчальний курс вищої математики постійно стоїть перед необхідністю подолати протиріччя між математикою - наукою, яка розвивається і стабільним ядром математики, як навчальним предметом. Розвиток науки вимагає постійного оновлення змісту математичної освіти, конвергенції навчальної дисципліни з наукою, відповідності її змісту соціальному порядку суспільства.

Сучасний етап розвитку вищої математики як дисципліни характеризується:

- строгим підбором основ змісту;
- чітким визначенням конкретних цілей навчання, міждисциплінарних зв'язків, вимог до математичної підготовки студентів на кожному етапі навчання;
- зміцненням освітньої та розвиваючої ролі математики, її зв'язок з життям;
- систематичним формування інтересу студентів до дисципліни і її компонентів (з додатками) [2].

Подальше поліпшення змісту вищої математичної освіти пов'язано з вимогами, які висуває студентам практика до математичних знань: промисловість, виробництво, військова справа, сільське господарство, соціальна адаптація і т. п.

Але досвід показує, що майже половина студентів університету не можуть опанувати програму вищої математики, інформатики і т. п. на рівні вимог технічних напрямків. Основні причини, що заважають студентам ефективно засвоювати математичні дисципліни:

- 1) неідеальність випускників шкіл працювати самостійно;
- 2) невміння працювати з науковою та навчальною літературою;
- 3) низька шкільна підготовка з математики;
- 4) погано сформована алгоритмічна активність;

5) фундаментальна відмінність між обсягом інформації, яка вивчається в школі і в інституті.

Таким чином, для якісного засвоєння студентами математичних курсів в університеті необхідна корекція їх шкільної математичної підготовки. Корекція потребує знань та навичок, необхідних для подальшої професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Крупич В. И. Структура и логика процесса обучения математике в средней школе. Москва: МГПИ, 1985. 159 с.

2. Современные проблемы методики преподавания математики: сб. статей. Учеб. пособие для студентов физ.-мат. фак. ин-тов / сост. Н. С. Антонов, В. А. Гусев. Москва: Просвещение, 1985. 150 с.

Банар Лариса

викладач соціально-гуманітарних дисциплін

Шинкаренко Валентина

викладач соціально-гуманітарних дисциплін

Новоушицький коледж Подільського
державного аграрно-технічного університету
смт. Нова Ушиця

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДІ

Розбудова України як демократичної, правової, незалежної, соціальної та економічно розвиненої держави можлива, на нашу думку, завдяки участі молоді у цих процесах. Суспільне життя, яке стає дедалі динамічнішим, потребує лідерів – енергійних, мобільних, здатних легко адаптуватися до змін оточуючого середовища та приймати зважені рішення. *Дієвою формою соціальної активності молоді та засобів вираження її соціально-політичної та громадянської ініціатив є молодіжний рух.* Розглядаючи молодіжний рух в цілому, варто підкреслити, що основну його складову становить студентський рух. Студентській молоді ВНЗ властиві такі риси, як організованість, згуртованість, високий рівень мобільності та динаміки, здатність приймати рішення, відповідальність, спроможність адекватно реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві.

Студентство є соціально-професійною групою, яка потенційно являє собою один із найголовніших рушіїв розвитку новітньої української державності. Безперечно, роль самоврядування у вихованні студента-лідера є визначальною.

Як відомо, однією з головних засад справді демократичного суспільства є наявність та ефективне функціонування громадського самоврядування. Адже *самоврядування – це гарантоване державою право і реальна здатність громади самостійно або під відповідальність органів чи посадових осіб вирішувати питання внутрішнього керівництва в межах визначених законодавством* [1]. Вивчення довідкової літератури дозволяє визначити «самоврядування» як форму управління, за якого суспільство, певна організація, господарська чи адміністративна одиниця тощо має право самостійно вирішувати питання внутрішнього керівництва [2]. На підставі такого визначення «студентське самоврядування» слід розуміти як самостійну громадську діяльність студентів із реалізації функцій управління ВНЗ, яка визначається ними і здійснюється у відповідності до мети та завдань, що стоять перед студентськими колективами.

Студентське самоврядування у вищому навчальному закладі – невід'ємна частина громадського самоврядування, що забезпечує захист прав і інтересів осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, й їхню участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування діє на принципах: 1) добровільності, колегіальності, відкритості; 2) виборності та звітності органів студентського самоврядування; 3) рівності права студентів (курсантів) на участь у студентському самоврядуванні; 4) незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів).

Основними завданнями органів студентського самоврядування є: – забезпечення і захист прав та інтересів студентів, зокрема стосовно організації навчального процесу; – забезпечення виконання студентами своїх обов'язків; – сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів; – сприяння створенню відповідних умов для проживання і відпочинку студентів; – сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; – організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів і молодіжними організаціями; – сприяння працевлаштуванню випускників; – участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами; – сприяння проведенню серед студентів соціологічних досліджень. *Студентське самоврядування, як форма колективної добровільної, рівноправної, відкритої самоорганізації студентів, сприяє формуванню лідерських та громадянських якостей, виробленню навичок управлінської та організаторської роботи молодій людині в системі демократичних відносин колективу й визначається важливим фактором розвитку і модернізації суспільства* [4]. Розвиток та підтримка студентського самоврядування є надзвичайно ефективним засобом формування демократичних традицій та культури, прищеплення навичок відстоювати і захищати свої інтереси та інтереси громади, усталення практики використання демократичних процедур. І попри те, що організація студентського самоврядування в Україні має ще недовгу історію, за час його становлення, незважаючи на складність та неоднозначність цього процесу, встигли окреслитися певні спільні тенденції і загальні проблеми. А саме: необхідність удосконалення нормативно-правової бази, розробки юридичного інструментарію регламентуючого постійну та систематичну участь студентської молоді в

розв'язанні питань, що стосуються вищої школи, дефіцит достатніх фінансових можливостей для ефективної діяльності органів студентського громадського руху, відсутність чіткого механізму та традицій взаємодії й співпраці як між громадськими студентськими органами і адміністрацією, дуалізм самоврядних органів і студентських профспілок. Участь в органах студентського самоврядування створює для молодого людини можливість реалізувати себе як обдаровану і талановиту особистість, стимулює активність молодого громадянина у суспільному житті загалом. Студентське самоврядування сприяє налагодженню конструктивної співпраці між студентами та адміністрацією вищого навчального закладу. Можливість управляти деякими напрямками його функціонування активізує молодь, спонукає її до ознайомлення з усім, що відбувається навколо. Відстоюючи інтереси студентства, зокрема стосовно організації навчального процесу, представники студентського самоврядування формують значно вищі вимоги до вищих навчальних закладів та їх працівників, вдосконалюючи не тільки процес викладання, а й обох його суб'єктів. [5].

Важливою передумовою досягнення студентським самоврядуванням якісно нового рівня: 1) підвищення рівня зацікавленості студентів ВНЗ проблемами студентського життя і заохочення до участі в органах студентського самоврядування. 2) створення можливості для аналізу процесів розвитку студентського самоврядування в Україні, зокрема шляхом проведення соціологічних досліджень з організації самоврядування у вищих навчальних закладах. 3) забезпечення адміністрацією вищих навчальних закладів України сприятливого соціально-психологічного мікроклімату в колективах, атмосфери довіри студентів до викладачів і керівництва, належних матеріально-технічних умов для вільного самовиявлення студентів. 4) проведення науково-практичних конференцій з проблем студентського самоврядування.

Отже, *студентське самоврядування на сучасному етапі визначається як форма колективної добровільної, рівноправної, відкритої самоорганізації студентів, виступає ареною формування у молодого людини активності, ініціативи, бажання діяти.* Особливого значення участь у роботі студентського самоврядування набуває для підготовки майбутнього спеціаліста, керівника, лідера.

Список використаних джерел

1. Кін О. М. Передумови розвитку ідей студентського самоврядування в історії вітчизняної освіти. *Вісник Севастопольського НТУ*: зб. наук. праць. Вип. 124/2011. Серія: педагогіка. Севастополь, 2011. С. 192-197.
2. Тлумачний український словник – URL: <http://www.lingvo.ua/uk/Interpret/uk>.
3. Єгорова О. В. З історії студентського самоврядування – URL: <http://gj.nmu.org.ua/pdf/2009/3-4/Egorova.pdf>.
4. Галаджун З., Гаврилюк Х. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах в контексті вступу України до Європейського співтовариства – URL: http://ipp.lp.edu.ua/WebRC/issues/Galadzhun_Gavryliuk.htm

5. Кравченко Л. Роль студентського самоврядування у формуванні лідерських та особистісних якостей студентів. 2012. С. 117.

6. Романик А. Роль студентського самоврядування в Україні та в країнах Західної Європи. *Студентське самоврядування в Україні*. Київ: «Молодіжна альтернатива», 2004. С.6-10.

7. Хмурова К. Європейське самоврядування – шлях до студентської активності. *Освіта України*. 21.06.2006. №26-27. С. 8

Бідна Валентина

викладач суспільних дисциплін

Бідна Ольга

викладач гуманітарних дисциплін

Новоушицький коледж Подільського
державного аграрно-технічного університету
смт. Нова Ушиця

ТОЛЕРАНТНІСТЬ В СИСТЕМІ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Демократичні та інтеграційні процеси, що відбуваються в нашій державі, зумовлюють підвищення вимог до якості професійної підготовки та рівня вихованості майбутніх фахівців на засадах нової гуманітарної концепції освіти, націленої на цілісне бачення світу, на відміну від попередньої, науково-технократичної, спрямованої на спеціалізацію. Важливість виховання толерантності у сучасних студентів зумовлена високим рівнем їхньої мобільності, зростанням кількості міжнародних контактів, міжкультурних зв'язків і стосунків. Проблема виховання толерантності з метою формування культури міжособистісних взаємин у студентів вищих навчальних закладів стала однією із найбільш актуальних в умовах соціокультурного середовища, поліпшення якості життя.

Толерантність (лат. *tolerantia* – стійкість, витривалість; терпимість; допуск, допустиме відхилення) – складна інтегративна якість особистості; ціннісна детермінанта політичної культури; механізм вирішення проблем співіснування представників різних рас, культур тощо; позитивна реакція на існування відмінностей; соціальна властивість, засіб досягнення суспільної згоди; один із принципів гуманістичного виховання.

Головні принципи толерантності: довірче співробітництво – встановлення в освітньому закладі відносин взаєморозуміння і взаємної вимогливості між

адміністрацією, педагогами з одного боку, і вихованцями з іншого; екологія взаємовідносин – забезпечення сприятливого соціально-психологічного клімату в освітньому закладі як основи формування толерантного середовища; формування почуття власної гідності, самоповаги, поваги до оточення, народів, незалежно від їх соціальної належності, національності, культури, релігії. [1]

Саме система вищої освіти має великий вплив на формування особистості. Основні її задачі – вироблення позиції громадянина, соціальної активності, емоційної стійкості, комунікабельності та толерантності. Тільки та людина є толерантною, яка може уявляти себе на місці інших людей, відчувати те, що відчують вони. Толерантна чи інтолерантна поведінка характерна не тільки для окремих особистостей, а й для окремих груп людей. Важливий вплив на молодь має оточення, в якому вона знаходиться. У системі вищої освіти важливою є модель поведінки самих викладачів. В толерантному колективі викладачів, якому властива атмосфера поваги, доброзичливості, уважного відношення як до колег, так і студентів, стає можливою підготовка молоді до безконфліктного, толерантного спілкування. [2, с. 107-109].

Поняття “толерантність” порівняно нове у науковому дискусійному полі України. Однією з важливих умов побудови позитивних взаємин з представниками інших національностей є взаємодія на основі толерантності, порозуміння, поваги до поглядів, думок, цивілізацій, традицій, цінностей та культур інших країн і народів, тому потрібно шукати шляхи щодо створення умов для розвитку толерантності.

Елементами структури толерантності є:

- толерантна свідомість, що передбачає наявність знань студентів про толерантність як загальнолюдську гуманістичну цінність та важливу ознаку професійно-трудова відносин;
- толерантні почуття – відносно стійкі відчуття майбутніх фахівців стосовно об’єктів міжособистісної та ділової взаємодії, що виражаються в емоційній оцінці, тобто у відповідному прихильному ставленні до людей, іншої думки чи етичних проблем;
- емоційна стійкість, що передбачає здатність контролювати гнів, негативні реакції в конфліктних ситуаціях у процесі спільної професійної діяльності;
- толерантна поведінка – тип соціальної поведінки, основою якої є активне включення майбутніх фахівців у взаємодію з іншими під час виконання спільних особистих та професійних завдань (співпраця).

Проте слід мати на увазі, що таке «структурування» є досить умовним, оскільки між усіма компонентами існують складні взаємозв’язки та взаємовпливи [3, с. 152-170].

Сучасні дослідження переконують, що невід’ємною умовою формування навичок толерантної поведінки і взаємодії студентів є створення єдиного толерантного простору освітнього закладу. Тобто на засадах толерантності, поваги, гуманізму та демократії мають вибудовуватися стосунки між членами педагогічного колективу, між студентами та педагогами, студентів між собою.

Лише толерантний освітній простір може стати місцем для виховання в студентів толерантних якостей.

Отже, ефективними педагогічними умовами виховання толерантності можемо визначити наступні:

- наявність полікультурного простору/виховного середовища, у якому є множинність;
- оновлення та розвиток різних форм спільної роботи;
- розвиток навичок комунікації та співпраці студентів;
- інтерактивне педагогічне спілкування;
- наявність толерантних якостей у педагога;
- довіра і відкритість у взаєминах педагога й студента;
- цілеспрямоване та активне використання змісту освітніх дисциплін та форм організації навчально-виховного процесу тощо. [4]

Сучасний стан розвитку людини й суспільства вимагає фахівця не лише з певними теоретичними знаннями, спеціальними вміннями, навиками та техніками, а й системою демократичних цінностей. Серед яких вагоме місце посідає толерантність. Тому слід добиватися того, щоб усюди – у сім'ї, навчальній аудиторії, там, де йде обмін ідеями, думками, де відбувається навчання і спілкування, – толерантність стала нормою поведінки та взаємоповаги. Отже, потреба суспільства в толерантній особистості ставить перед сучасною освітою завдання глибокого вивчення проблеми формування толерантності в молодого покоління. Толерантність є дієюю тоді, коли пронизує всі сфери і види діяльності студентів. Освіта є тим соціальним інститутом, в межах якого може формуватися толерантна свідомість і поведінка студентів як через систему виховної роботи, так і через зміст освіти, за допомогою програм, підручників, різних форм організації навчання, які б допомагали розвивати у студентів практичні навички толерантної взаємодії.

Список використаних джерел

1. Козлова О.Г., Гребеник Т.В. Формування толерантності у процесі громадянського виховання студентської молоді. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/29291/1/Kozlova.pdf>.
2. Матеюк О. А. Національна самосвідомість та етнічна українська культура. *Культура в сучасному українському суспільстві: Стан та проблеми*: Збірник всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ : КНУКіМ, 2008. С. 107 – 109., с. 107–109.
3. Виховання культури толерантних взаємин у студентської молоді: навчально-методичний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 248 с.
4. Делянченко В. М. Особливості процесу формування толерантності у майбутніх соціальних педагогів URL: <http://www.psyh.kiev.ua>.

Булах Ірина

викладач вищої кваліфікаційної категорії ВСП

Субота Тетяна

викладач вищої кваліфікаційної категорії ВСП

Шиманська Олена

викладач вищої кваліфікаційної категорії ВСП

Агротехнічний коледж Уманського

національного університету садівництва

м. Умань

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ РІВЕНЬ

Входження Української держави в європейське співтовариство, утвердження суспільства знань, розвиток людського потенціалу зумовлюють необхідність удосконалення системи освіти, зокрема вищої та професійної. Особливої значущості набуває проблема професійної підготовки викладачів економічних дисциплін, здатних розвивати економічне мислення, формувати економічну культуру, здійснювати підготовку до підприємницької діяльності майбутніх фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці. Це потребує осучаснення професійної підготовки викладачів економічних дисциплін у вітчизняних закладах вищої освіти на основі оновлення змісту, вдосконалення форм і методів викладання, запровадження інноваційних технологій навчання. Відтак, актуалізується проблема осмислення позитивного досвіду професійної підготовки викладачів економічних дисциплін в університетах країн Європейського Союзу та екстраполяції зарубіжних досягнень у національній освітній простір.

Україна стала на шлях розвитку демократичної країни з ринковою економікою, важливим елементом якої є конкурентоспроможні на ринку праці кваліфіковані кадри. Одним із шляхів покращення якості професійної підготовки кваліфікованих фахівців є вдосконалення форм і методів викладання, запровадження інноваційних педагогічних технологій, що зумовлюється професійною компетентністю викладачів і майстрів професійного навчання, які працюють у закладах професійної освіти.

Професійна компетентність викладачів формується в процесі їхньої професійної підготовки. Цінним для вивчення прогресивних ідей професійної підготовки з-поміж європейських країн є система професійної підготовки педагогів у Німеччині. Вибір цієї країни зумовлений кількома причинами: Німеччина має сильну економіку, що входить до п'ятірки найсильніших у світі, та добре розвинутий інститут держави; високоякісна професійна освіта цієї країни відома не тільки в Західній Європі, а й у всьому світі; сильні академічні традиції педагогічної освіти в Німеччині формують високі вимоги до професійної педагогічної підготовки. З огляду на це вважаємо за доцільне вивчення системи професійної підготовки викладачів економічних дисциплін для закладів професійної освіти

Німеччини задля обґрунтування подальших рекомендацій для системи підготовки таких викладачів в Україні.

Ефективність і результативність німецької системи освіти спонукають науковців до аналізу позитивного досвіду та визначення можливостей його використання в українських реаліях.

Водночас, в українському освітньому просторі недостатньо використовується потенціал кращих європейських практик підготовки викладачів для закладів професійної освіти, що зумовлено фрагментарністю осмислення прогресивних ідей світової наукової спільноти та переважанням традиційних підходів до викладання. Значний позитивний досвід щодо вирішення означених питань напрацьовано в Німеччині, де на державному рівні забезпечується гідний соціальний статус педагога і якісна професійна освіта, сформовано міцні академічні традиції та високі стандарти професійної підготовки педагогічних працівників закладів професійної освіти, університетів.

Ґрунтуючись на результатах аналізу наукових доробків вітчизняних та зарубіжних вчених, дослідженнях актуальних проблем української освітньої практики з підготовки викладачів економічних дисциплін, можемо говорити про наявність об'єктивних суперечностей між:

- потребою українського суспільства у викладачах економічних дисциплін, здатних до підготовки конкурентноспроможних на ринку праці фахівців, й недостатнім рівнем забезпечення у закладах вищої освіти необхідних для цього педагогічних умов з урахуванням позитивного досвіду європейських систем;

- визнаними світовою спільнотою досягненнями Європейського Союзу у підготовці викладачів економічних дисциплін для закладів професійної освіти та відсутністю моделі, в якій було б концептуалізовано позитивний досвід такої підготовки;

- необхідністю реалізації в національній освітній практиці позитивного досвіду підготовки викладачів економічних дисциплін в європейських університетах та нерозробленістю рекомендацій, які б сприяли цьому.

До педагогічних умов професійної підготовки викладачів економічних дисциплін для закладів професійної освіти відносять:

- забезпечення ціннісно-мотиваційної орієнтації до навчання (здійснення позитивного впливу на ставлення до навчання та майбутньої професійної діяльності);

- модуляризація освітніх програм (структурування змісту освітніх програм за тематично завершеними дидактичними одиницями);

- впровадження практико-орієнтованого підходу до професійної підготовки ;

- застосування інноваційних форм і методів навчання (активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів шляхом застосування інтерактивних лекцій, семінарів, тьютор-занять, кейс-стаді, тренінгів, проектного та рефлексивного навчання).

Таким чином, цілісна реалізація виявлених та науково обґрунтованих педагогічних умов уможливило підвищення якості професійної підготовки

викладачів економічних дисциплін та рівня економічної освіти майбутніх фахівців у сучасній професійній школі в Україні.

Список використаних джерел

1. Абашкіна Н. В. Розвиток професійної освіти в Німеччині (кінець ХІХ - ХХ ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України Київ, 1999. 43 с.
2. Александрова Н. Психолого–педагогічна підготовка майбутніх викладачів економіки до управління навчанням у непедагогічному університеті : Педагогічний дискурс. 2014. №16. С. 9–14.
3. Андрущук А. Г. Професійна підготовка юристів у Німеччині : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04; Ін-т вищої освіти АПН України; Київ, 2006. 18 с.
4. Артюшина М. В. Психологічні та педагогічні основи підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності : монографія. Київ. нац. екон. ун–т ім. В.Гетьмана. Київ, 2009. 271 с.

Васильєва Олена

к.п.с.н., доцент, доцент кафедри професійної освіти
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ ДОСВІДУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Теоретичні основи сучасних психодидактичних концепцій навчання і розвитку студентів розробляються на основі реалізації принципу активності в психології. У дослідженнях показано, що учень є не лише об'єктом педагогічного впливу, а й суб'єктом навчання, який володіє вищою спроможністю до саморегуляції діяльності та поведінки. Н.О. Менчинська, аналізуючи зміни в характері навчальних впливів, відзначала: «Серед багатьох закономірностей процесу навчання слід виділити провідну - перехід від неусвідомлених, некерованих форм діяльності до керованих, що передбачають не лише управління ззовні, а й саморегуляцію» [1, 2].

В даний час, на основі створеної Н.О. Менчинською теорії навчання, успішно розробляється концепція становлення в учня позиції суб'єкта навчання [3]. Одним з центральних положень у цій концепції є поняття «спосіб навчальної роботи», зміст якої розкривається в двох планах: 1) це одиниця дослідження процесу навчання і формування позиції суб'єкта навчання; 2) реальний феномен, новоутворення, яке виникає в результаті самостійної переробки учнем введених

ззовні засобів навчальної роботи (зразків, прийомів, інструкцій і т. д.). Будучи реальним феноменом, він акумулює в собі результати досвіду, накопиченого особистістю як в процесі навчання (навчальний досвід), так і в процесі життєвої практики без спеціальних педагогічних впливів (позанавчальний досвід).

На акумулювання двох видів досвіду, їх переробку в ході становлення способів навчальної роботи, як відзначають дослідники, впливає стійкість елементів досвіду, що виникає зокрема, при його застосуванні в навчальних ситуаціях. Так, сформовані системи розумових операцій, що забезпечують успішне вирішення типових задач, називають «стереотипами навчального досвіду». Формуючись на основі заданих викладачем навчальних засобів, стереотипи навчального досвіду стають регуляторами розумової діяльності в певних типових ситуаціях. Адекватне перенесення стереотипів досвіду в нові умови характеризує зрушення в розумовому розвитку. Неадекватне перенесення є однією з причин помилок, труднощів. Тому вивчення специфіки неадекватних переносів сформованих стереотипів навчального досвіду в нові умови є предметом спеціального вивчення в рамках психолого-педагогічних досліджень [3, 4, 5].

Практика підтверджує наявність неадекватних переносів в нові умови стереотипів навчального досвіду в рамках одного навчального предмета. Новизна умов створюється різними шляхами. Одним з них є: перехід від рішення простих завдань до більш складних або нестандартних (проблемних) завдань, необхідних для розвитку творчого потенціалу студента. При цьому відбувається формування способів вирішення, адекватних специфіці нових, для тих хто навчається, завдань. Неадекватні ж переноси раніше сформованих стереотипів затримують вироблення нових способів розв'язання. Виникає проблема вивчення особливостей самих стереотипів навчального досвіду, що використовуються учнями при неадекватних перенесеннях в умовах вирішення складніших і нестандартних завдань, а також виявлення характеру результативності або нерезультативності просувань учнів при використанні стереотипів, сформованих в ході роботи над стандартними завданнями.

Труднощі, що виникають при вирішенні студентами нестандартних завдань з великою кількістю рішень були виявлені і нами у раніше проведених дослідженнях на матеріалі практично-семінарських занять з психології і педагогіки. В ході дослідження було виявлено так званий феномен «єдності рішення». Суть його полягала в тому, що відбувалося неадекватне перенесення сформованого стереотипу навчального досвіду: умови вирішення типових задач дозволяли знайти тільки одну відповідь. Нами було з'ясовано, що хоча нестандартне завдання дозволяло студентам знаходити багато варіантів відповідей, вони обмежувалися лише одним або двома, не роблячи спроб пошуку більш загальних, раціональних, творчих шляхів вирішення, які були можливі в нових умовах.

З метою підвищення успішності роботи студентів на етапі переходу від простих до складних і нестандартних завдань, нами планується розробка методики (сприяння становленню своєрідних «пошукових стереотипів»; створення елементарної бази генерації інтуїтивних рішень; формування установки на цілісне

використання навчального та позанавчального досвіду), в якій би поєднувалися теоретико і практико орієнтовані види допомоги тим, хто навчається.

Список використаних джерел

1. Вайзер Г.А., Юдина О.Н. Теория учения развивающейся личности и современные исследования сотрудников лаборатории психологии учения Развитие идей научной школы Н.А. Менчинской в современной психологии учения. URL: www.pirao.ru/upload/iblock/cb1/razvitie_idey_nauchnoy_shkoly_v.pdf (дата звернення 29.03.2018 р.)
2. Менчинская Н.А. Проблемы обучения, воспитания и психического развития ребенка. М.: МПСИ, Воронеж: Модэк, 2004. 512 с.
3. Божович Е.Д. Психологические и методологические аспекты исследования позиции субъекта учения. *Психолого-педагогические проблемы развития школьника как субъекта учения*. Воронеж: МПСИ, НПО «МОДЭК», 2000, С. 6-35.
4. Щукина Г.И. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся. М.: Педагогика, 1988. 232 с.
5. Вайзер Г.А. К проблеме оптимизации обучения. *Оптимизация педагогической работы в вузе*. Челябинск, 1983.

Глущенко Олександр

викладач

Білоус Сергій

викладач

Відокремлений структурний підрозділ

Агротехнічний коледж Уманського національного університету садівництва

м. Умань

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСОБИСТІТЬ СТУДЕНТА

Засоби фізичної культури та спорту мають універсальну здатність комплексно вирішувати проблеми підвищення рівня здоров'я населення, виховання й освіти молоді. Удосконалення технології фізичного виховання безпосередньо в навчальних закладах передбачає збільшення обсягу занять із фізичної культури, залучення кожного студента до нових спортивно-оздоровчих програм.

Загалом, технологія фізичної культури розглядається в цілісній концепції формування особистості. Більш конкретно її можна охарактеризувати як систему, яка містить низку завдань: формування позитивного ставлення студентів до

фізичної культури; підвищення знань молоді про фізичну культуру; створення таких умов, де соціальні відносини між молоддю відбуваються в ході реалізації фізичних цінностей.

Головним для розвитку особистості в системі освіти є вдосконалення педагогами своїх знань, умінь і навичок; технологізація навчально-виховного процесу, яка надає викладачу право вибору певних механізмів у реальному навчальному процесі з урахуванням інтересів і творчої індивідуальності кожного студента. Отже, вибір освітньої технології – це вибір стратегії пріоритетів, спільна система взаємодії “викладач-студент” у навчанні й вихованні, це стиль роботи викладача зі студентами.

Механізм впливу на студента включає: емоційно-психологічний стан, загальний рівень вікового та культурного розвитку, сформованість взаємовідносин, духовний та інтелектуальний розвиток. Викладач повинен бачити перед собою особистість, знати й розуміти вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на її формування. Становлення особистості студента потребує системи, спрямованої як на перспективу, так і на конкретний педагогічний результат.

Основним фактором успішності процесу формування у студентів потреби у фізичному вдосконаленні є наявність позитивної динаміки в оцінці рівня розвитку функціональних систем і фізичних якостей організму. Під час проведення занять фізичної культури варто забезпечувати педагогічні умови успішного ходу процесу підготовки студентів до самостійних занять фізичними вправами: індивідуально-особистісний підхід передбачає всебічне стимулювання здібностей кожного студента, опору на особисту динаміку досягнень та індивідуальні особливості; створення атмосфери співпраці, взаємонавчання.

Методика підготовки студентів до самостійних занять фізичними вправами передбачає ієрархічну послідовність і взаємозв'язок основних етапів і похідних до них: виховання позитивного ставлення та інтересу до занять фізичними вправами; формування системи науково-практичних і спеціальних знань, необхідних для самостійних занять фізичними вправами; формування відповідних умінь і навичок; залучення студентів до систематичних самостійних занять фізичними вправами.

Інтенсивність та ефективність підготовки студентів до самостійних занять фізичними вправами значною мірою визначається зрілістю самосвідомості й позитивною рефлексивністю особистості. Виходячи з положення про те, що вік студентів є сенситивним до формування та розвитку рефлексії й спираючись на факт активності свідомості молоді, спрямованої на свій внутрішній світ, своє “Я”, а також урахуваючи відсутність рефлексивних дій у процесі фізичного виховання, варто планувати систему заходів рефлексивної підтримки в умовах навчального закладу. Вона передбачає лонгітудне, поетапне консультування, діагностику, розвиток та поступове ускладнення рефлексивного впливу на особистість в процесі самостійних занять фізичними вправами. Проблема формування та розвитку інтересу до самостійного виконання фізичних вправ досить складна. Неможливо виділити окремий мотив або сформувати його незалежно від інших. Залучення якомога більшої кількості потреб підвищує загальний рівень мотивації

діяльності. Мотивація до вчально-пізнавальної діяльності студентів є складним структурним утворенням, що має таке значення: 1) виступає як фактор формування й розвитку особистості; 2) здійснює загальний стимулюючий вплив на процес мислення, стає джерелом інтелектуальної активності; 3) мобілізує творчі сили на пошук і рішення пізнавальних завдань, позитивно впливає на якість знань, їх глибину й систематизацію, прагнення до самостійної роботи; 4) має діагностичне значення, слугує показником розвитку багатьох важливих рис особистості: цілеспрямованості, усвідомленості, широти та стійкості пізнавальних інтересів.

Педагогічна технологія впливу фізичної культури на особистість студента – це усвідомлення мети виховання, знання предмета виховання та правильний вибір його засобів з урахуванням вікових особливостей молоді. Технологія фізичного виховання особистості студента полягає в залученні його до виконання послідовних дій, зокрема: привчання до збільшення тривалості виконання вправ; прояв сили волі у своїх діях; навчання умінь узгоджувати свої дії з діями інших студентів; виконання простих і складних рухів із застосуванням силового навантаження. Загалом фізична освіта містить освітні, оздоровчі й виховні завдання, які передбачають формування в кожній особистості свідомого ставлення до своїх дій та розвиток бажання до самовдосконалення шляхом поступового наближення до ідеалу.

Важливе значення в технології фізичного виховання особистості студента має як організація занять фізичної культури, так і впровадження туристичної роботи, унаслідок якої загартовуються фізичні сили, формуються моральні переконання та естетичні погляди. Отже, технологія фізичного виховання особистості студента – це довготривала й кропітка робота, яка вимагає застосування технології гуманістично-демократичної педагогіки, зокрема спрямування студентів на розвиток пізнавальних інтересів, використання творчого підходу в будь-яких справах і застосування педагогіки здорового способу життя. Для того, щоб запровадити ці завдання в практику роботи зі студентами, кожен фахівець фізичної культури має глибоко знати свій предмет, чітко визначати мету, правильно вибирати засоби фізичного виховання з урахуванням вікових особливостей студентів. На сучасному етапі, на жаль, недостатньо уваги приділяється значенню фізичного виховання. Тому головним завданням є навчання студентів свідомо підходити до виконання занять із фізичної культури, дотримання здорового способу життя.

Технологія праці викладача фізичної культури та спорту – це мистецтво навчання й виховання, спрямоване на формування особистості студента.

Список використаних джерел

1. Цьось А.В., Балахнічова Г.В., Заремба Л.В. Сучасні технології викладання спортивних дисциплін: навчальний посібник / за ред. А.В. Цьось. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 132 с.

2. Мудрик С.Б. Рухливі ігри на уроках фізичної культури. Луцьк: Надстир'я, 1996, 155 с.

3. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник / за ред. А.С. Нісімчук. Київ: Вид. центр “Просвіта”, 2000. 368 с.

4. Світельник І. Деякі проблеми впровадження інновацій у систему інформаційного забезпечення вищої фізкультурної освіти. *Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: збірник наукових праць*. Рівне, 2006, №4, С. 61–62.

Humeniuk Iryna

PhD in Philology

State Agrarian and Engineering University in Podilya
Kamianets-Podilskyi

MODERN ISSUES IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES

Nowadays a wide cooperation between countries in terms of science, education, economics, engineering and agriculture is developing. All the fields are interrelated with the basis and demands of training professional personnel. The training of agrarian specialists plays an important role certainly. Agriculture is supposed to be one of the most influential economic sectors not only in Ukraine, but all over the world. For further exchange of information, joint production, joint projects, discussing challenges, students exchange, academic mobility - all require specialists not only qualified in the field of agriculture but also competent in mastering the language, especially English. In the sphere of the development of international cooperation the main goal of state educational policy is to implement a set of means to create an integrated system of international linkages in the educational field which would cover both international and national markets for educational services. Internationalization of State Agrarian and Engineering University in Podilya and integration of science-education-industry and the ever-changing demands of modern society require changes in the content of studies and English language teaching methodology. Modern foreign language teaching should combine theoretical and practical learning. We suggest analyzing case method, as one of the non-traditional methods which is consistent with research on foreign language acquisition and gives guidelines for teachers in implementing them in classes or programs for agrarian university students in learning English and outlines the benefits and challenges of case study method with English language learners. The Harvard Business School first used case studies over seventy years ago to teach its graduate students how to analyze actual or simulated business problems. Following Harvard's successful model, business schools around the world have made the case study approach an integral part of their curricula. Case study is an intensive analysis of an individual unit

(as an event, a person or type of behavior, institutional group or culture) stressing developmental factors in relation to environment. This is a method of research by which accumulated case histories are analyzed as primary authorities instead of textbooks [1, 44-45]. One option for teaching English as a foreign language in technical university is using case study method. Unlike traditional lecture-based teaching where student participation in the classroom is minimal, the case study method is an active learning method, which requires participation and involvement from the student in the classroom. For students who have been exposed only to the traditional teaching methods, this calls for a major change in their approach to learning [2]. Typically students are involved in discussions on particular problems and work out solutions or recommendations through their active group work. Case studies are also excellent topics for dialogues. It is common that each case study ends with a realistic writing task reflecting the real world of professional correspondence. To be successful in using case studies a teacher should consider the level of students' language knowledge. Classroom applications of the case study method include: – free discussions; – directed discussions; – group research work; – written tasks [3], and other types of activities. The case study method also incorporates the idea that students can learn from one another by disputing with each other, by asserting something and then having it questioned.

Language Portfolio is a set of documents that contains information about student's language learning experiences, the level of different language skills – writing, reading, speaking, listening, and translation, and samples of those skills. It promotes language learning and the development of cultural competence. Frequently it comprises three parts: a language passport, a language biography and a dossier [1, 44-45]. Its language passport allows language learners to summarize their language learning experiences and to describe them in a meaningful way using the terminology of an international rating scale. The language biography focuses on the five C's of language learning: Communication, Culture, Connections, Comparisons, and Communities. It provides learners with an opportunity to assess for themselves their language learning progress in five skill areas. It also encourages them to set personal goals in language learning and intercultural competence development, and to plan strategies to meet their individual goals. The dossier both stores samples of a learner's speaking and writing, and documents results of the learner's language tests and other professional certifications. R.W. Langacker (1991) notes that continuous interacting with the culture and mentality forms a native speaker as a person belonging to a given sociocultural community, imposing and developing the system of values, morals, behavior and attitude to the people [4]. Case studies can be especially effective if they are paired with a reading assignment that introduces or explains a concept or analytical method that applies to the case.

Case studies can be a powerful strategy to use for helping students learn critical thinking processes that are key to interpreting and responding to literature and writing. Some of the major benefits of applying case methods are: cases provide an environment for active learning; they encourage the creation of a community of learners; cases help students tap into their prior knowledge; and cases help students come to understand the

characters, concepts, and themes in the literature, primarily through discussion and debate.

References

1. Horwich J. Cracks widen in team teaching of English. Asahi Evening News, 24 October : Life Section, 1999. P. 44-45
2. Куимова М. В. The use of case study method in teaching English as a foreign language in technical university // Молодой ученый. — 2010. — №1-2. Т. 2. — С. 82-86. — URL <https://moluch.ru/archive/13/1176/>
3. Benoit R.B. (2009). Haugh. Team Teaching Tips for Foreign Language Teachers. Direct access : <http://iteslj.org/Techniques/Benoit-TeamTeaching.html>
4. Langacker R.W. Concept, Image and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar. Berlin : Heinle and Heinle, 1991. 395p.

Гуцол Тарас

к.т.н., проректор, доцент кафедри
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

Фатен Мухаммед Аль Наджар

доктор історичних наук
Мухамед Шамбін Шахкат Алі
професор із масової комунікації
Університет в Абу-Дабі
Об'єднані Арабські Емірати

ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГУ ЯК ЕФЕКТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Сучасний процес навчання неможливо уявити без методів, що забезпечують максимальну активізацію творчого потенціалу студентів - активних методів навчання. Активні методи навчання - система методів, що забезпечують активність і різноманітність розумової та практичної діяльності студентів у процесі засвоєння навчального матеріалу. Серед безлічі методів активного навчання варто виокремити тренінг. Згідно з поширеним визначенням, тренінг -це групове заняття психологічної спрямованості під керівництвом досвідченого психолога, що спрямоване на розвиток необхідних знань, умінь, навичок людини, а також краще розуміння себе та інших.

Тренінг - це один із провідних активних методів навчання, оскільки виконує

цілий ряд завдань, таких як аналіз ситуацій, отримання нових знань і миттєве застосування їх на практиці, розвиток творчого потенціалу та вміння працювати в групі.

Цільова аудиторія тренінгу різноманітна і включає в себе бізнесменів, програмістів, домогосподарок, студентів, продавців, вчителів, пенсіонерів. Тут немає професійних і вікових обмежень.

Історія тренінгів починається в кінці 60-х років минулого століття. Тренінг «Динаміка Розуму» був створений в Техасі, США, Олександром Евереттом для підготовки кадрів внутрішньої і зовнішньої розвідки. Ідеї і технології цього автора стали прототипами численних тренінгів у всьому світі. У нашій країні такі програми з'явилися ще в 90-і роки. Спочатку їх ввели американці, потім виховані ними вітчизняні тренери організували власні тренінг-центри.

Існує особлива класифікація методів роботи на тренінгу:

- кейс (проблемна ситуація, що вимагає відповіді і знаходження рішення);
- ділові ігри (імітація професійної діяльності);
- рольові ігри (виконання певних ролей із метою опрацювання певної ситуації);
- групові дискусії (спільне обговорення та аналіз проблемної ситуації);
- мозковий штурм (вислів якомога більшого числа ідей з приводу проблемної ситуації і вибір кращого).

Тренінг має значний позитивний потенціал. Похвальними складовими тренінгів є:

- створення таких ситуацій, в яких людина може на новому рівні усвідомити, що відбувається з ним в реальному житті;
- розвиток людиною життєвого, творчого і духовного потенціалу що не задіяний раніше;
- проведення тренінгів у схемі марафону - тобто процес не розтягується на місяці і роки, а проходить оперативно за кілька днів;
- менша вартість у порівнянні з індивідуальною психотерапією;
- міцний науковий фундамент.

Будучи прикладної технологією, що дозволяє застосовувати на практиці досягнення багатьох наук про людину, тренінг увібрав у себе найкраще, що є в філософії, психології, соціології. Однак існують деякі обмеження із проходження тренінгів:

- тренінги протипоказані у разі діагностованих лікарем депресій, неврозів, тривожних станів;
- тренінг - це групове заняття, тому якщо є бажання докладного вникання в особисті проблеми, то краще звернутися до психоаналітика.

Унікальність тренінгу полягає в тому, що ніхто не говорить Вам, як краще поліпшити своє життя. Учасники самостійно виявляють можливості бачити себе і життя навколо. Головне завдання тренінгу - створити обставини, в якій людина, націлена змінити своє життя і розпочне робити це негайно.

На даний час тренінги широко застосовуються як додаткова форма навчання

студентів. В епоху інформаційного суспільства молодій людині для побудови успішної кар'єри необхідно володіти не тільки суто професійними знаннями і навичками, а й уміннями ефективної комунікації, здатністю постійно навчатися і наявністю різноманітних життєвих інтересів. Весь цей комплекс і забезпечують тренінгові заняття. До того ж вони сприяють розвитку лідерських якостей, що також важливо для студента.

Молодість - особливий вік, коли, з одного боку, плани просто колосальні, а з іншого боку, - вже присутній деякий сумнів у тому, що плани ці можуть бути реалізовані. Щоб виключити сумніви з приводу влаштування майбутнього життя і не загубитися в численних можливостях після закінчення навчання у вищому навчальному закладі необхідно почати будувати своє завтра вже сьогодні. Людина може зробити своє майбутнє таким, яким хоче його бачити [].

Оглядаючи власне минуле і вибудовуючи життєву стратегію майбутнього, доречно сформулювати елементарну тренінг-модель.

Перш за все, треба відповісти собі чесно на такі запитання:

Що я можу встигнути за найближчі два-три роки?

Яка мета для мене найбільш важлива?

Як я буду рухатися до реалізації цієї мети?

Якщо відповіді викликають почуття, далекі від впевненості та спокою, то зараз саме час визначити, що ж Ви знаєте про свої особистісні сили і як Ви вмієте їх застосовувати, тому що здатність протистояти невизначеності та непередбачуваності життя не дається від народження, а успішно тренується. Тільки визначивши свою мету, можна її досягти.

Але цього не вчать в школі і особливо не вчать у ВНЗ, цим навряд чи в повній мірі можуть поділитися з нами батьки, саме тому щороку величезна кількість молодих людей виявляється в стані «зайвих на святі життя». Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що тренінг є об'єктивним рішенням даних проблем.

Ефективність застосування тренінгів у сфері навчання студентів можна обґрунтувати наступними фактами:

- у процесі активної, цікавої співтворчості членів групи і тренера набагато простіше засвоїти необхідний матеріал;

- студенти за кілька днів отримують можливість не просто засвоїти величезний обсяг нової інформації, але і навчитися нею користуватися;

- тренінг, на відміну від академічних лекцій, націлений не стільки на оволодіння новими знаннями, скільки на створення нового. Нового сприйняття звичних речей, нового погляду на світ і себе у цьому світі, нового ставлення до обставин, досвіду, цінностей, результатами і лідерства.

Тренінг - ефективний спосіб навчання, за допомогою якого студент засвоює нові поняття та отримує можливості їх практичного застосування. У процесі тренінгу створюються ситуації, в яких студент діє і переживає, перебуваючи частіше в дискомфортних для себе умовах. Однак, якщо є бажання отримати максимальний результат, то потрібно буде пройти через цей дискомфорт. Тренінг

– це потужний стимул у досягненні бажаної та окресленої життєвої й професійної мети.

Список використаних джерел

1. Борисова С.Е. Деловая игра как метод социально-психологического тренинга. *Вопросы психологии*. 1999. № 4.
2. Восемнадцать программ тренингов: руководство для профессионалов / под науч. ред. В.А. Чикер. СПб. : Речь, 2007. 368 с.
3. Мілютіна К.Л. Теорія та практика психологічного тренінгу : навч. посіб. Київ : МАУП, 2004. 192 с.
4. Федорчук В.М. Соціально-психологічний тренінг «Розвиток комунікативної компетентності викладача»: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. 240 с.
5. Faten Al Nadzhar, Oksana Liaska, Olha Prokopova, Taras Hutsol Developing Media Competency through Media Education among University Students. *Media and Communication in the Interactive Digital Age, Abu Dhabi, UAE*. Official Proceedings of ICMC 2018 -1st International Conference on Media and Communication, 19-21 March 2018- Abu Dhabi, UAE. 2018. С. 225-231.

Деркач Тетяна

завідувач економічного відділення

Мельник Юлія

викладач

Відокремлений структурний підрозділ

Агротехнічний коледж Уманського

національного університету садівництва

м. Умань, Україна

Тьюторство в системі сучасної освіти

Система освіти повинна сприяти реалізації основних завдань соціально-економічного та культурного розвитку суспільства. За цих умов педагог має навчати орієнтуватися, творчо опрацьовувати й аналізувати різноманітну інформацію, виділяти головне, робити висновки, застосовувати її на практиці, тобто формувати критично мислячу, компетентісно-орієнтовану, здатну до самостійного життя особистість. Виникає безперечна необхідність надання різноманітних освітніх пропозицій студентам для побудови та реалізації особистої освітньої програми, що обумовлює впровадження технології тьюторської

діяльності в освіту.

Аналіз проблеми дозволяє зробити висновок про багатоваріантність підходів до самих понять «тьютор» і «тьюторство». Найбільш поширеним із них є розуміння тьюторства як технології індивідуалізації освіти, що передбачає створення реальних умов для входження кожного суб'єкта з його прагненнями і можливостями в процес навчання, як управління ним своєю власною освітньою траєкторією. Дослідником В. Громовим, тьюторство визначається як технологія індивідуального супроводу процесу освоєння певної діяльності [1]. Лукіна Т. О. акцентує увагу на тому, що, на відміну від викладача, який знає загальну мету та кінцевий результат, а також шляхи, які ведуть до нього, тьютор піклується про індивідуальне формування певного студента, про окремі, лише йому притаманні засоби навчання і виховання [2, с. 7-9]. Отже, «тьютор», – педагог-наставник, походить від англійського «tutor» і латинського «tutor» термінів, що означає «спостерігаю», «піклуюся» (помічник, наставник, адвокат студента) [3, с. 72].

Тьютор покликаний організувати самовизначення, самоздійснення, самореалізацію людини в професії, надаючи допомогу в розробці індивідуальної освітньої парадигми, тобто забезпечує успішність індивідуальних професійних спроб. Тьютором здійснюється пізнання і ведеться облік особливостей особистості студента при сприйнятті ним людини і світу, мети, мотивації навчання, розв'язання навчальних завдань, корекція засобів взаємодії, визначення ідеалів. Тьютор намагається ліквідувати чи компенсувати такі фактори, що заважають навчанню, як нерозуміння викладачем студента, неврахування його інтелектуальних, фізіологічних і психологічних особливостей, поверхове чи традиційне про нього судження, труднощів особистісного становлення, сприйняття чи несприйняття соціального оточення.

Актуальність тьюторства сьогодні зумовлена, по-перше, тим, що тьюторська технологія спрямована на задоволення освітніх потреб особистості, країни і суспільства, їх гармонізації; по-друге, вона наочно демонструє залежність розвитку країни від результатів освіти окремих індивідів і спрямована на їх піднесення; по-третє, визначається необхідністю особистісно-орієнтованої педагогічної взаємодії; по-четверте, у зв'язку з цим персоніфікацією освіти, побудовою власної програми, яка здійснюється за індивідуальними можливостями; по-п'яте, потребою формування суб'єкт-суб'єктних відносин учасників педагогічного процесу, що супроводжують особистісно-професійний розвиток майбутніх фахівців. А отже, головне завдання тьютора полягає у формуванні професійної суб'єктності, здатної до власного майбутнього професійного саморуху, самоздійснення в професії завдяки своєму ресурсу, даному від природи і здобутому в процесі розвитку. У зв'язку з цим тьютор у вищій школі покликаний включати студентів у різні види самостійної роботи, такі, як проектна, дослідницька, організаційна, самодіяльна та інші, що сприяють критичному розумінню ними своїх досягнень, усвідомленню невирішених проблем, постійному випробуванню в індивідуальній діяльності, її рефлексії, формулюванню власних завдань і корекції своїх дій.

Оскільки тьюторство також є засобом неформальної передачі знань,

формування умінь і навичок, сам тьютор змушений перебувати у ситуації постійного пошуку, результатом його роботи можуть бути індивідуальні програми навчання студента, які підтверджуються, наприклад, піднесенням якості знань, що знаходить вираження в оцінюванні і навчальному рейтингу студента.

Тьютор – це образ наставника в широкому розумінні цього поняття, що вказує і веде шляхами мудрості та оптимальності. До основних функцій тьюторства відносимо: організаційне керівництво навчально-пізнавальною діяльністю студента; визначення його можливостей та інтересів; рекомендації в особистісному становленні, організації самовиховання, формування способу життя, визначення особистісних перспектив; надання допомоги в правильному й ефективному використанні навчально-методичного супроводу з певної навчальної дисципліни; обґрунтування і допомога у досягненні високого рейтингу; забезпечення обміну додатковою інформацією між суб'єктами. У нашій системі освіти існує поняття «куратор», що близьке поняттю «тьютор», але значно звужене. Постає завдання наповнення його тьюторським змістом.

Засоби навчання тьюторської діяльності – це різноманітні матеріали і знаряддя тьюторської діяльності, завдяки яким більш успішно і за короткий час досягаються визначені цілі. Весь арсенал засобів можна розділити на наукові (теоретичні й емпіричні) знання, носії знань, допоміжні (технічні, комп'ютерні, графічні та інші) засоби [4]. Засоби діяльності тьютора не мають суттєвих розбіжностей із засобами, що використовуються звичайними педагогами, вони лише доповнюються інноваційними педагогічними наробками та розробками в галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Характер вибору методів, прийомів, режимів роботи та засобів, їх комбінування та самостійна розробка носить особистісно-творчий характер і знаходиться в прямій залежності від рівня професійної компетентності тьютора та його прагнення до самовдосконалення з метою досягнення успіху в обраній галузі діяльності. Серед основних факторів вибору тьютором складових технологій тьюторської діяльності в умовах конкретної ситуації слід відзначити: закономірності, принципи та зміст тьюторської діяльності; цілі і завдання конкретної ситуації; склад та можливості групи студентів; мотивація групи до конкретного виду діяльності, конкретного заходу, ставлення групи до свого тьютора; зовнішні умови, оточення; можливості тьютора (досвід, технічне забезпечення, рівень підготовки, знання типових ситуацій процесу навчання) [5, с.214]. Обираючи той чи інший метод, необхідно одночасно враховувати всі фактори, у тому числі й випадкові (невідомі) причини, величину і спрямованість впливу яких не можна передбачити завчасно.

Список використаних джерел

1. Громовий В. Індивідуальний педагогічний супровід учнів URL: <http://osvita.ua/school/upbring/1240/?list=0> (дата звернення: 27.03.2018).
2. Лукіна Т. О. Тьютор. Київ: Алерта, 2008. 924 с.
3. Дем'яненко Н.М. Система тьюторства: актуалізація ретродосвіду Великої Британії. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені*

В. Г. Короленка. 2006, №6 (57). С. 72–75.

4. Бойко А. М. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки: індивідуальні тьюторські завдання для студентів II-V курсів: навчально-методичний посібник / Полтава: Право, 2007. 358 с.

5. Шаран Р. В. Вимоги до професійної компетентності тьюторів в системі дистанційної освіти США *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*. 2008, №1.С. 214–216.

Дубина Олександр

к.х.н., доцент

Свіщова Яна

к.х.н., доцент

Національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
м. Харків

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сьогоднішній день не тільки українською, а і загальносвітовою проблемою стає невідповідність освіти вимогам ринку праці, тому абсолютною істиною останніх часів стає необхідність реформування освітньої системи України відповідно нинішнім потребам суспільства. Як наголошує міністр освіти і науки України Л.Гріневич [1] 2017 і 2018 роки є ключовими для системи вітчизняної освіти , адже саме зараз закладається фундамент нової якості навчання у середній та вищій школі. Важливим моментом в процесі реформування є затвердження нових державних стандартів як початкової так і вищої освіти. Серед завдань на 2018 рік – затвердження 260 стандартів вищої освіти, які будуть орієнтовані на вимоги сьогодення, початок роботи Національного агенства із забезпечення якості вищої освіти.

Змін вимагає і аграрна вища освіта України, для якої притаманні загальні недоліки і проблеми освітньої діяльності. Виконувач обов'язків директора Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності ВНЗ «Агроосвіта» Т.Іщенко підкреслює, що сьогодні виробничники-аграрії незадоволені якістю підготовки кадрів. У закладах вищої та середньої освіти часто відсутня практична спрямованість, відповідно – випускники потребують більшої кількості часу для адаптації [2].

Якість вищої освіти залежить від деяких визначальних умов, серед яких можна виділити такі основні: формування якісного контингенту студентів і кадрового

складу університетів, сучасного змісту освіти, тісного зв'язку закладів освіти з ринком праці, внутрішньої та зовнішньої системи забезпечення вищої освіти, нової моделі підготовки фахівців, наукової атестації ВНЗ [1].

Університетська освіта є однією з ланок ступеневої підготовки фахівців – аграріїв і базується на знаннях з фундаментальних дисциплін (хімії, біології, фізики, математики), здобутих на попередніх ступенях освіти (загальноосвітні школи, ліцеї, професійні школи, тощо). Фундаменталізація вищої освіти потребує зміцнення та поглиблення природознавчого аспекту у навчальному процесі ВНЗ. Хімічні дисципліни, що вивчаються в аграрному університеті, є необхідною ланкою у підготовці агрохіміків, ґрунтознавців, агроекологів, агрономів різних напрямків та фахівців інших агрономічних спеціальностей. Вивчення теоретичних положень хімічних дисциплін, розвиток уміння аналізувати хімічні явища та узагальнювати закономірності їх перебігу, оволодіння основними методами та прийомами проведення хімічного експерименту та аналізу є важливими складовими сучасної системи вищої аграрної освіти [3]. В останні роки в силу ряду об'єктивних причин, серед яких можна виділити економічні умови та складну демографічну ситуацію, завдання формування якісного контингенту студентів для аграрних ВНЗ стає складною задачею. Демографічна криза привела до того, що в сільських середніх закладах освіти (і не тільки в сільських), які традиційно є основними постачальниками аграрних університетів, у випускних класах стає все менше учнів. Умови прийому на навчання в аграрних ВНЗ часто не вимагають атестації абітурієнтів в системі ЗНО з названих вище фундаментальних дисциплін. Цей фактор, а також відсутність фактичного конкурсу абітурієнтів на більшість агрономічних напрямків підготовки є причиною того, що рівень базової шкільної підготовки студентів – першокурсників не відповідає необхідному для реалізації освітніх програм вищого навчального закладу. Ускладнює ситуацію досить суттєве зменшення аудиторних годин з хімії у навчальних планах підготовки фахівців – аграріїв з акцентом на їх самостійну роботу. Такий перерозподіл був би логічним, на нашу думку, тільки у тому випадку, коли рівень підготовки з хімії відповідав би університетським вимогам. На жаль, на сьогоднішній день більшість аграрних університетів в процесі приймальної компанії не висувають відповідних умов. Обставини примушують їх зараховувати на навчання абітурієнтів фактично не зважаючи на рівень їх підготовки з фундаментальних дисциплін (перш за все з хімії), а лише керуючись тим, що у абітурієнта є необхідна мінімальна сума балів ЗНО.

Таким чином можна констатувати наявність проблеми невідповідності рівня базової підготовки з фундаментальних дисциплін студентів перших курсів аграрних університетів такому, який необхідний для виконання освітньої програми підготовки фахівця-аграрія.

Для повного вирішення даної проблеми перш за все потрібні зміни в соціально-економічній ситуації в країні. Можливо, що покращенню ситуації буде сприятиме рейтингування ВНЗ за результатами їх фактичної роботи. Не можна фінансувати ВНЗ, котрий навчає неякісно і до якого не хочуть іти студенти, лише

для того, щоб його зберегти [1]. Певні надії покладаються на початок роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Перспективним напрямком є впровадження в життя принципів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Усі ці заходи потребують великої кількості змін у Законі «Про вищу освіту» і подальшої його імплементації в освітній простір.

Деякі заходи для зняття гостроти даної проблеми в останні роки проводяться кафедрою загальної хімії Харківського національного аграрного університету імені В.В.Докучаєва. Викладачі кафедри узгоджують основні принципи і підходи до викладання хімічних дисциплін з працівниками середніх освітніх закладів під час проведення спільних нарад, конференцій і семінарів, що проводяться в рамках створеного на базі агроуніверситету навчально-наукового та виробничого комплексу (ННВК), учасниками якого є низка аграрних закладів освіти 1-2 ступенів акредитації, ліцеїв з аграрним ухилом та загальноосвітніх шкіл Харківської, Полтавської, Сумської, Чернігівської та деяких інших областей України. Таким чином доводиться до широкого кола середніх навчальних закладів побажання університету стосовно рівня підготовки з хімії. З метою покращення хімічної підготовки майбутніх абітурієнтів кафедрою проводяться хімічні олімпіади в період шкільних канікул. Ці заходи співпадають з цілями профорієнтаційної роботи, дають можливість ознайомитись з університетом, з умовами студентського життя. У планах кафедри реанімація постійно діючих заочних підготовчих курсів з використанням сучасних методів дистанційного навчання. Особливе значення така форма підготовки до ЗНО має для дітей, які проживають далеко від університету.

Звичайно, що усі перелічені, а також не названі заходи потребують відповідного матеріального забезпечення, але іншої альтернативи на сучасному етапі для університету, що хоче вижити, практично не існує. Рівень вимог до абітурієнтів ні в якому разі не повинен знижуватися, а усі зусилля мають бути спрямовані на досягнення абітурієнтами необхідного для навчання в агроуніверситеті базового рівня.

Список використаних джерел

1. Гріневич Л. Ми продовжуємо інвестувати в освіту. Освіта України, 2018. № 1-2, С.5.
2. Матат Д. Дуальна освіта: досвід і перспективи. Освіта України, 2018, № 7, С.5.
3. Дубина О.М., Вовк С.Й., Бондаренко І.Б., Дубина О.М. Особливість взаємовідносин аграрних ВНЗ і загальноосвітніх закладів у сучасних умовах. Постметодика, 2002, № 2-3(40-41), С. 63-65.

Дюг Олександр

викладач

Кримчак Володимир

викладач

Новоушицький коледж Подільського
державного аграрно-технічного університету
смт. Нова Ушиця

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ – ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В КОЛЕДЖІ

Ефективність освіти завжди залежала від рівня підготовки викладача, від його майстерності та креативності. Сьогодення вимагає від педагога творчо мислити, створювати і використовувати на практиці власні освітні проекти. Застосування комп'ютерних та інформаційних технологій у навчанні - важлива і стійка тенденція розвитку освітнього процесу в Україні.

Інформаційна технологія навчання - це процес підготовки і передачі інформації студенту за допомогою комп'ютера та програмних засобів. Найбільш доступним засобом для створення власних комп'ютерних навчальних продуктів є програма Power Point - майстер створення презентацій. Умілий викладач може перетворити презентацію в захоплюючий спосіб залучення студентів до освітньої діяльності. Причому презентація може стати своєрідним планом заняття, його логічною структурою, тобто може бути використана на будь-якому етапі заняття або його типі, наприклад: вивчення нового матеріалу або закріплення, контроль знань або домашнє завдання та ін.

На сьогодні рівень сформованості інформаційної культури викладача визначається не лише його здатністю застосовувати інформацію в різних видах діяльності, а також світоглядним баченням навколишнього світу як відкритої інформаційної системи.

Специфіка викладання спеціальних дисциплін в коледжі вимагає значного обсягу ілюстративного матеріалу, що не завжди є в достатній кількості в сучасних підручниках, а студенти краще сприймають наочні образи, ніж текст, і програма Power Point може в цьому допомогти. Розробляючи презентацію, викладач повинен провести значну дослідницьку роботу використовуючи широке коло джерел інформації, що дозволить уникнути шаблонів і перетворити кожен продукт індивідуальної творчості.

Створювати презентації можна таких видів:

- Класичні комп'ютерні презентації для занять. Зміст кожної з них служить наочним відеорядом, що дозволяє оживити хід заняття і організувати в ході його обговорення тих або інших питань. Застосовуючи відповідне компонування матеріалу дозволяє створити опорний конспект своєрідної форми.

- Презентація для заняття контролю і перевірки знань, яка складається з

набору завдань, що поступово підводять студентів до вирішення навчального завдання заняття і допомагають повторити й узагальнити матеріал вивченої теми.

- Комп'ютерний діафільм з використанням елементів анімації для заняття.

Таким чином застосування комп'ютерних презентацій на заняттях спеціальних дисциплін дає можливості: зробити заняття більш динамічним і цікавим, емоційно оживити його; вибрати темп заняття; полегшити процес запам'ятовування необхідної інформації за рахунок використання великої кількості ілюстративного матеріалу; активізувати роботу всієї групи і швидко провести оцінювання знань студентів; застосувати різні види контрольних завдань (творчі питання, тести, і т.д.).

Під час використання презентацій в студентів спостерігається:

- концентрація уваги;
- включення всіх видів пам'яті: зорової, слухової, моторної, асоціативної;
- більш швидко і глибоке сприйняття викладеного матеріалу;
- підвищення інтересу до вивчення дисципліни;
- зростання мотивації до навчання.

Аналізуючи отриманий досвід, необхідно відзначити, що при розробці якісних презентацій для проведення занять варто брати до уваги: вікові особливості і рівень знань студентів; текст, малюнки, ефекти анімації, відео, музика повинні працювати на ефективне засвоєння навчального матеріалу; слайди повинні містити, за можливості мінімум тексту, і давати змогу студентам конспектувати.

Досвід застосування комп'ютерних презентацій при викладанні спеціальних дисциплін підкреслює безперечні переваги цього виду навчання:

- інтеграція гіпертексту (використання гіперпосилань) і мультимедіа (об'єднання аудіо-, відео- та анімаційних ефектів) в єдину презентацію дозволяє зробити виклад навчального матеріалу системним, яскравим і переконливим,

- поєднання усного лекційного матеріалу з демонстрацією слайд-фільму дозволяє концентрувати візуальну увагу студентів на особливо важливих моментах навчального матеріалу.

- форми і місце використання мультимедійної презентації на занятті залежать від його змісту та мети, яку ставить викладач.

Педагогічна практика дозволяє виділяти найбільш ефективні прийоми застосування презентацій:

- при вивченні та закріпленні нового матеріалу. Дозволяє ілюструвати різноманітними наочними засобами. Застосування особливо вигідно в тих випадках, коли необхідно вивчити прогресивний досвід.

- для перевірки знань. Для викладача комп'ютерне тестування - це засіб якісного контролю знань.

- для поглиблення знань, як додатковий матеріал до заняття.

- під час проведення лабораторно - практичних робіт.

При створенні презентації необхідно обов'язково дотримуватись таких вимог:

- презентація готується в одній колірній схемі і по одному шаблону;

- стислий спосіб подачі матеріалу. На слайді - не більше трьох фактів, висновків, визначень;
- для виділення інформації, використовувати рамки, межі, заливку, різні кольори шрифтів, підтрихування, підкреслення, курсив, стрілки, малюнки, діаграми, схеми для ілюстрації найбільш важливих фактів;
- шрифти використовувати бажано плакатні (наприклад, Arial, Verdana,Tahoma і т.п.) розмір шрифту - 60-64 пунктів для заголовків і 30-40 пунктів для основного тексту. Не слід змішувати різні типи шрифтів в одній презентації;
- найбільш важлива інформація повинна розташовуватися в центрі екрану;
- складний малюнок або схему слід виводити поступово, використовуючи ефекти анімації;
- ефекти анімації мають бути стриманими, добре продуманими та використовуватись з метою демонстрації динамічних процесів;
- анімація тексту має бути зручною для сприйняття.

Таким чином, інформаційно-комп'ютерні технології - це досить потужні механізми, які мають спектр необмежених можливостей. Застосування комп'ютерів у викладанні спеціальних дисциплін породжує нові форми навчання, але вони не замінюють викладача, а можуть бути лише інструментом у розв'язанні тих чи інших навчальних завдань.

Список використаних джерел

1. Навчально-методичне забезпечення комп'ютерно-орієнтовних уроків. Завуч. 2002. №2.
2. Основи інформаційних технологій навчання: посібник для вчителів. Авт. кол. / за ред. Ю.І. Машбіца. К: ТЗМН 2001.
3. Особенности использования компьютера в учебном процессе. *Відкритий урок*. 2001. №9-10.
4. Особливості конструювання уроку з використанням комп'ютера. *Інформатика*. 2008. №7.
5. Проектуємо комп'ютерний урок. *Відкритий урок*. 2006. № 314.

Жаровська Анна

викладач I категорії

Боруцька Юлія

к.г.н., викладач вищої категорії

Екологічний коледж Львівського
національного аграрного університету
м. Львів

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК – ЯК АРГУМЕНТОВАНА ВІДПОВІДЬ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

Для кожного педагога визначальними повинні бути, принаймні, кілька чинників його діяльності: індивідуально-психологічні особливості, професійні якості та власне педагогічна діяльність, “коефіцієнт корисної дії” якої безпосередньо залежить від фаховості педагога. Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни у соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки викладача нової генерації. Це зумовлено тим, що вже зараз суспільство активно використовує нові інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у повсякденному житті.

Сьогодні в Україні практично створено нормативну базу інформатизації. Її основу складають: Закон України “Про вищу освіту”, Закон України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, Указ Президента України “Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні”, Постанова КМУ від 7 грудня 2005 р. № 1153 “Про затвердження Державної програми “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006–2010 роки” та ін. Важливу роль у розгортанні процесів інформатизації відводиться загальнонаціональним програмам, що реалізовувались і реалізуються у системі освіти. Це, насамперед, Національна програма інформатизації, Програма інформатизації та комп’ютеризації професійно-технічних навчальних закладів на 2004–2007 роки, Програма “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 роки” та ін. [1; 2].

Електронний підручник (ЕП) – це основний електронний засіб навчання, що містить систематизований матеріал із відповідної науково-практичної галузі знань, побудований на гіпертекстовій основі, дозволяє працювати за індивідуальною освітньою траєкторією, забезпечує творче й активне оволодіння студентами знаннями, вміннями і навичками в цій галузі, безперервність і повноту дидактичного циклу процесу навчання за допомогою використання сукупності графічної, текстової, цифрової, мовної, музичної, відео-, фото- та іншої інформації.

Для з’ясування найважливіших характеристик електронних підручників, “Проект майбутнього” провів у США анкетування близько 300 тис. студентів. Відповіді розділилися наступним чином: можливість персоналізації книг

додаванням коментарів і маркуванням тексту – 63 %; самооцінювання – 62 %; можливість самоосвіти – 46 %; користування інформацією NASA і Google в реальному часі – 52 %; користування, за потреби, он-лайн-репетитором – 53 %; використання презентацій PowerPoint з електронних підручників – 55 %; ігрові елементи у навчанні – 57%; застосування анімації і моделювання – 55 %; наявність відео – 51 %; можливість проводити відеоконференції – 30 %; підкасти – 34 %; створювати свої власні підкасти або відео – 48 %.

Перевагами електронних підручників є: а) поєднання теоретичних і практичних питань, лабораторних робіт і практикумів, тестових завдань тощо; б) активізація самостійного мислення студентів; в) легке оновлювання інформації з розвитком науки та техніки; г) ЕП передбачають велику кількість і високу якість ілюстративних матеріалів (рисуноків, графіків, карт, схем, фотографій, відеофрагментів, звукових рядів, інтерактивних моделей, тренажерів, 2D-, 3D-анімацій та ін.); г) індивідуальний темп навчання із врахуванням типу пам'яті, темпераменту і мислення студента; д) вивчення матеріалу може не пов'язуватися з часовими рамками (аудиторними заняттями) та дозволяє розвивати навички самостійної роботи студентів.

Створення навчальних електронних посібників можна умовно поділити на кілька етапів:

- а) вибір навчального курсу;
- б) визначення рівня загальної підготовки та рівня комп'ютерних знань;
- в) написання тексту навчального курсу;
- г) підбір ілюстративного і довідкового матеріалу;
- г) створення ескізів інтерфейсу;
- д) різні варіанти представлення навчального матеріалу.

Електронний підручник може бути виконаний у двох варіантах: для відкритого доступу через глобальну комп'ютерну мережу Internet і щодо використання в процесі аудиторного навчання (для локальної мережі).

Електронні посібники повинні розроблятися для їхнього використання на комп'ютерах середнього класу, потрібно лише аби були встановлені MS Word і PowerPoint. Вони існують у таких форматах: текст з оформленням (HTML); відкритого формату (FlipBook, OpenDocument, SGML, XML, FictionBook, TeX, PDF, HTMLHelp Microsoft, PostScript, ExeBook, Mobicocket та ін.); мультимедійні книги (SWF, EXE); он-лайн формат. Можливість відтворення звукових файлів бажана.

Таке різноманіття форматів у свою чергу вимагає відповідного програмного забезпечення, що на часі не є проблемою. Розрізняють такі програмні засоби для створення електронних книг: засоби створення та роботи з текстом (блокнот, пакет Microsoft Office, пакет OpenOffice, AdobeDreamweaver, KompoZer); засоби роботи з мультимедіа (Microsoft PowerPoint; AdobePhotoshop, CamtasiaStudio); засоби компіляції (збірки) електронних підручників (SunRavBookEditor, eBookMaestro, KvisoftFlipBookMaker, NATATA eBookCompiler, Flip PDF); засоби відтворення контенту (інтернет-браузери, медіаплесри) [3; 4].

Зважаючи на сучасні виклики науково-педагогічного процесу, інновації у навчальній діяльності, у психологів наразі з'явився негласний поділ соціуму на “людей-книг” і “людей-екранів”. Тому, вагомо, що у педагогічних та науково-педагогічних працівників, зокрема, аграрних навчальних закладів, є унікальна можливість ці два види мислення об'єднати (“Synergy” (взаємне посилення)), отримавши необхідні навички на тренінгах, які проводяться, до прикладу, у Науково-методичному центрі “Агроосвіта”, та створюючи підручники й електронні засоби навчання для наступних поколінь [5]. У майбутньому, саме такі електронні підручники будуть основою електронної бібліотеки Екологічного коледжу Львівського національного аграрного університету.

Список використаних джерел

1. Мілаш О. О. Інформатизація вищих навчальних закладів як пріоритет державної освітньої політики в Україні. URL: <http://www.ime.edu.ua.net/em5/content/08paystf.htm> (дата звернення: 28.03.2018).
2. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки Закон України. *ВВР України*. 2007. № 12. с. 102.
3. Калачова Л. В. Розробка і створення електронного підручника. URL: <https://www.slideshare.net/Kalachova/ss-45208413> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Полянський П. Про переваги і вразливі місця електронних підручників. URL: http://osvita.ua/school/school_today/16840/ (дата звернення: 27.03.2018).
5. Електронний підручник як дидактичний засіб у педагогіці / В. І. Шевченко та ін. Київ : Науково-методичний центр “Агроосвіта”, 2016.

Замойський Степан

к.т.н., доцент кафедри

Замойська Катерина

к.т.н., доцент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОДІЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

На даний час бізнесу стало вигідно мати високотехнологічну систему транспортної логістики, що піддається реальному управлінню і контролю. Систему, яка дозволить забезпечувати доставку товару з витратами, невідкладними оптимізаціями за ціною і якістю і здатну утримувати частку транспортних витрат у певному прогнозованому діапазоні. Саме логіст – це спеціаліст по економії, який знає як зберегти кошти на транспортуванні, як подешевше пройти митницю, як максимально швидко доставити товар покупцеві. Він не дозволить продукції припадати пилом на складі, фурі затриматися в дорозі. Тільки логісти можуть організувати такий шлях товару від виробника до споживача, який би дав мінімум витрат. Згідно із Національною рамкою кваліфікацій та проектами Державних стандартів вищої освіти України фахівці повинні володіти певними компетенціями та знаннями і вміннями із перевезення вантажів і пасажирів. Тому спеціальність «Транспортні технології» охоплює широкий круг питань пов'язаних з організацією роботи автомобільного транспорту [1, 2, 3].

Фахівець з транспортних технологій - це затребувана професія на ринку праці, оскільки високий рівень конкуренції на ринку транспортних послуг спричиняє необхідність пошуку раціональних шляхів транспортного обслуговування, обґрунтування ефективних транспортно-технологічних схем доставки вантажів, впровадження прогресивних форм і методів організації процесу перевезень, удосконалення діючих та розробки перспективних транспортних технологій [1, 2, 3].

Якісна організація перевезень вантажів і пасажирів є визначальним показником діяльності транспортної галузі. Для досягнення високого рівня цього показника необхідні фахівці широкого профілю, підготовлені до самостійної інженерної, дослідницької, управлінської та організаційної роботи у сфері використання, розвитку і проектування транспортних систем, які залежить від багатьох складових, таких як: особливості формування пасажиропотоків, характеристики вулично-дорожньої мережі, якість організації перевізного процесу, організація дорожнього руху, якість технічного стану рухомого складу, а також кадрове забезпечення галузі. Перед галуззю ставляться нові завдання щодо підвищення якості транспортних послуг, які не тільки мають бути конкурентоспроможними на внутрішньому транспортному ринку, але й

відповідати світовим стандартам [1, 2, 3].

Цим вимогам повною мірою відповідають випускники спеціальності «Транспортні технології».

Майбутні фахівці оволодівають знаннями та практичними навичками з організації пасажирських та вантажних перевезень, управління роботою транспорту, транспортної логістики, взаємодії видів транспорту, транспортної безпеки, інтелектуальних транспортних систем та інших. Під час навчання наші студенти відвідують провідні підприємства транспортної галузі міста та регіону, де мають можливість ознайомитись з сучасними методами управління роботою транспорту.

Сфера професійної діяльності випускника:

- організація доставки вантажів і пасажирів;
- організація та управління дорожнім рухом;
- транспортно-експедиторська діяльність;
- обґрунтування і розробка логістичних систем;
- аналіз вантажопотоків;
- організація маршрутів перевезень пасажирів;
- формування структури і раціональне використання парку рухомого складу;
- організація та управління структурами автотранспортного комплексу;
- організація митного контролю та міжнародних перевезень;
- розробка транспортно-технологічних схем доставки вантажів;
- організація роботи транспорту в регіонах і транспортних вузлах;
- організація і управління роботою технологічних служб;
- підрозділи поліції;
- організація управлінської та маркетингової діяльності на підприємстві [4].

Також під час навчання студенти спеціальності активно залучаються до наукової роботи. Про результати своєї роботи вони мають можливість доповісти на міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих науковців «Перші наукові кроки», що проходить щорічно у квітні місяці у ПДАТУ з 2007 року (секція з транспортних технологій працює на кафедрі транспортних технологій і засобів агропромислового комплексу) і де розглядаються сучасні технології та перспективи розвитку автомобільного транспорту і транспортних технологій.

Список використаних джерел

1. Кальченко А. Г. Кривецько В. В. Логістика: навч. посібник. 2-ге вид. К. : КНЕУ, 2008. 472 с.
2. Пономарьова Ю.В. Логістика: навч. посібн. [друге вид., доп. і випр.] Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
3. Біловодська О.А. Логістика. Маркетинг: бакалаврський кур: підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. Суми: Університетська книга, 2009. 1134 с. С. 759 – 882.
4. Васильців Н.М. Передумови та тенденції розвитку глобальної логістики.

Карпінська Наталія

викладач-методист

Кохан Любов

викладач вищої категорії

Екологічний коледж Львівського
національного аграрного університету

м. Львів

ЛІРО-ЕПІЧНІ ЖАНРИ. СТІЛЕЦЬКІ ПІСНІ

Феномен стрілецьких пісень полягає у тому, що вони сьогодні є одним із скарбів серед пісенних оберегів духової спадщини, які стоять на варті української ідеї. Упродовж столітньої історії вони великою мірою сприяли консолідації української нації, утвердженню її державної незалежності через властиву їм потужну енергетику патріотизму.

Українці століттями героїчно боронили свій край, свою волю від агресивних чужинців, і ця боротьба знайшла відгомін у різножанрових тематичних комплексах фольклору — козацького, гайдамацького, опришківського, стрілецького, повстанського 40-х—50-х років ХХ ст. З ХХ ст. у свідомості й пам'яті українців яскраво залишилася пісенність Українських Січових Стрільців — унікальний пласт нашої пісенної лірики, пов'язаний з Визвольними змаганнями українців часу Першої світової війни. Феноменальність цієї пісенності в тому, що поіменно знаємо майже всіх її авторів, місця створення пісень, з безпосередньої історичної близькості бачимо її злиття з фольклорною традицією національного ліро-епосу визвольних змагань.

Понад сто років тому — в лютому 1916 року — написаний статут („правильник”) „Пресової кватири” Українських Січових Стрільців, який мав чітко окреслену мету: „...піднести українську свідомість і честь” і став своєрідною фабрикою пісень.

Особливе місце в середовищі УСС займала стрілецька пісня, в якій чи не найбільше відтворені всі ті прагнення й ідеї, що ними жило стрілецтво. Вважаючи себе духовними спадкоємцями кращих традицій українського війська, зокрема запорізького козацтва, Українські Січові Стрільці перейняли від нього і українську пісню, яка стала невід'ємною частиною їхнього життя. Юнацький максималізм та щирі патріотичні почуття новітнього українського вояка, його радість і горе дуже часто знаходили свій вияв у пісні. Спочатку це була народна пісня зі всіх куточків

української землі, а згодом і власна, створена в стрілецькому середовищі. «Стрілець і пісня, — зауважував підхорунжий Юрко Шкрумеляк, — то брат і сестра, то любчик і любка; в одинокій пісні знаходить стрілець розраду та хвиливе забуття». Творення стрілецьких пісень нерідко зумовлювали реальні події, факти, імена, випадки з життя. Схвилюювавши кого-небудь зі стрілецьких піснярів, вони ставали темами поетичного оспівування, водночас передаючи майбутнім поколінням «живі спогади про славне минуле стрілецтва, про бої, смерть та любов, про героїство й жертви, про веселі й сумні переживання товаришів зброї». Пісня завжди означала для українців щось більше ніж тільки пісня. Вона була водночас історією й ідеологією, невиплаканою тугою й вірою в краще майбутнє.

Серед найбільш відомих постатей в історії стрілецької пісні — сини греко-католицьких священиків Роман Купчинський, брати Лепкі Богдан та Левко, Степан Чарнецький і селянський син Михайло Гайворонський, *Осип Маковей (1867-1925)*, *Антін Лотоцький (1881-1949)*, *Юліян Назарак (1893-1916)*, *Юрій Шкрумеляк (1895-1965)*, *Григорій Трух (1894-1959)* та ін.

На війну йшли Українські Січові Стрільці під звуки старих козацьких та новітніх січових і патріотичних пісень. Найпопулярнішими серед них в цей час були: «Ще не вмерла Україна», що виконувалася у найбільш урочисті моменти, «Ой з-за гори чорна хмара встала» (перероблена на стрілецький манер), «Гей на горі там жінці жнуть», «Ми гайдамаки», «Не пора», «Сій, царю, сій», «Ой у лузі червона калина» та інші.

Стрілецька пісня не має аналога ні у світовій, ні в українській військовій поезії. Стрілецька пісня, виплекана на козацьких і народних традиціях, зуміла увібрати в себе грім національного зриву, чар бурлескного гумору байдужих до смерті воїнів, сподівання на кращу долю «хоч синам, як не собі» та віру в перемогу.

Стрілецька пісня пролетіла через усі перепони — страху, голоду, репресій, депортацій, навіть зруйнування стрілецьких могил — і в неушкодженому вигляді передалася нам як пам'ять і стимул до нової боротьби за національне відродження.

Стрілецька пісня передусім професійна. Подібно, як у жанрі церковної музики працювали кращі композитори світу, так і стрілецькі пісні створювалися здебільшого професіоналами, серед яких можемо назвати таких визнаних композиторів, як Левко Лепкий, Роман Купчинський, Михайло Гайворонський.

Легіон українських січових стрільців мав своїх художників — нині всесвітньо відомих Льва Геца та Осипа Куриласа, письменників-повістярів Миколу Голубця й Осипа Назарука, поетів Богдана Лепкого, Юрія Шкрумеляка, Олесе Бабія, Василя Бобинського й автора знаменитого реквієму "Як ви умирили" Михайла Кураха.

Січове військо було військом інтелігентним, і це позначилося й на піснях.

Найбільше стрілецьких пісень зродилося в період боїв на Маківці («Упав стрілець у край зруба», «В горах грім гуде», «Гей, видно село, «Їхав стрілець на війноньку», «Не сміє бути в нас страху.

Однак з усього арсеналу стрілецьких пісень слід виділити ті, які передали трагічність нашої визвольної війни, — назвемо з них дві, які своїм боєм ятрили серця українців і не дали їм заснути, збайдужіти упродовж тяжких десятиліть. Це

пісня «Журавлі» (Богдан і Левко Лепкі), створена на початку карпатської кампанії і «Ой та зажурились стрільці січовії» (Р. Купчинський).

Як згадував Михайло Гайворонський, тоді «стрільці співали її без ушину, бо сніг, мороз і ворог чигали на кожній горі». Вони немов би уособлювали себе з журавлями, а свою важку боротьбу з журавлиним летом.

Співаючи «Журавлі», УСС вкладали в цю пісню всю свою душу і тугу, а тому не дивно, що вона стала стрілецьким похоронним маршем, яким вони прощалися зі своїми полеглими товаришами. Чи не найбільше стрілецьких пісень зародилося під час побуту Українських Січових Стрільців. Найвідомішими з них були: Михайла Гайворонського — «Проїшли гори, проїшли доли», «Їхав стрілець на війноньку» (на слова Р. Купчинського), «Йде січове військо»; Романа Купчинського — «Ой шумить, шумить», «Дівчино-рибчино»; Левка Лепкого — «Ой видно село», «Маєва нічка». За змістом ці пісні можна було б віднести переважно до любовного циклу, що не є дивним, враховуючи вік їх авторів. Однак, вражає тут те, що чи не в кожній пісні, як про кохання, так і в жартівливій, не кажучи вже про інші, стрілецькі піснярі не забували про ту високу мету, задля якої вони і їхні товариші й знаходилися в лавах УСС. Воістину, все, чим жило і на що сподівалося стрілецтво, чому раділо і від чого сумувало, його бойовий порив і кохання, спогади про дім і геройство, любов до свого народу і прагнення до волі, гумор і сатира — так тісно переплелися у пісні, як перепліталися вони в стрілецькому житті.

Свідченням великої сили стрілецьких пісень та їх значення для народу було й те, що, незважаючи на різноманітні репресії, голодомори, депортації, вони збереглися у серцях та пам'яті народній, а вже у наш час допомогли відновити Українську державу. Велика частина з них стала спільним надбанням загальноукраїнської культури, а деякі й дотепер вважаються народними, — що є найкращим підтвердженням їхніх заслуг.

Список використаних джерел

1. Василик С. Стрілецькі пісні на слова поетів „Молодої музи”. *Народна творчість та етнографія*. 2002. №3. с.89-95
2. Кузьменко О. Історичний розвиток стрілецької пісні. *Рідна школа*. 2002 №5. с.74-75
3. Лановик М., Лановик З. Українська народна словесність. Львів, 2000.
4. Правдюк О. Стрілецькі пісні в системі жанрів українського пісенного фольклору. *Народна творчість та етнографія*. 1995. № 2-3. С. 25.

Карчевська Тетяна

к.в.н., доцент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»

Самостійна робота — це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час. Мета самостійної роботи студентів — сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної діяльності майбутнього фахівця, суть якої полягає в уміннях систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність без допомоги й контролю викладача. Самостійна робота студентів потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування, що сприяє підвищенню якості навчального процесу. Можливість ведення обліку та оцінювання виконаних завдань і їхньої якості потребує стандартизації вимог до вмінь майбутніх спеціалістів та розроблення комплексу професійно орієнтованих завдань [1].

Завданнями самостійної роботи студента є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація набутих знань, їхнє застосування за вирішення практичних завдань, виконання творчих робіт, можливо, виявлення прогалин у системі знань із предмета. Для реалізації самостійної роботи в процесі вивчення дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» студенти виконують комплекс завдань різних типів відповідних рівнів складності. Важливим елементом підготовки до аудиторних занять є вивчення методичної літератури і навчально-методичної документації з предмету (вказівок, рекомендацій), які дозволяють більш кваліфіковано спланувати роботу, використовуючи накопичений і узагальнений досвід [2]. Під час самостійної роботи студенти мають змогу краще використати свої індивідуальні здібності. Вони вивчають, конспектують літературні джерела, за потреби повторно перечитують їх окремі розділи, абзаци, звертаються до відповідних довідників і словників. Все це сприяє глибокому осмисленню навчального матеріалу, виробляє в студентів цілеспрямованість у здобутті знань, самостійність мислення. Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку. Самостійна робота здійснює і виховний вплив на студентів, сприяючи формуванню і розвитку необхідних моральних якостей [3].

Технологія виконання самостійної роботи студентом багато в чому залежить від того, наскільки він володіє методами опрацювання наукових джерел, наскільки опанував уміння конспектувати, готувати реферати, що надалі стане основою для написання курсових та дипломних робіт. Викладач же визначає вид самостійної роботи (конспект, реферат, індивідуальне завдання), яке повинен виконати студент, де і яким чином він прозвітує про виконання завдань для самостійної

роботи.

В методичних рекомендація до самостійної роботи з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» в кожному розділі з відповідної теми, що виноситься на самостійне опрацювання, наводиться перелік основних питань, які студенту необхідно опрацювати і засвоїти, а також, що конкретно студент повинен знати і вміти при опрацювання даної теми, далі представлено індивідуальне завдання, метою якого є перевірка знань студентів лекційного матеріалу, методичних вказівок до лабораторно-практичних занять та самостійне опрацювання літератури з даного напрямку з акцентом на проблематиці типових задач. Наприклад: студент повинен проаналізувати за літературними джерелами (інтернет-ресурсами) характеристики названих хвороб, стан їх сучасної діагностики та профілактики, вирішити питання термінової постановки діагнозу і оформити супровідну записку для лабораторного дослідження патологічного матеріалу (при одній із названих хвороб) з подальшим представленням в письмовому варіанті, розробити комплекс заходів на основі інструктивного матеріалу і скласти план оздоровлення господарства (підприємства) від конкретного захворювання (за вибором викладача) та подати його в письмовому або електронному варіанті з подальшим колективним аналізом на аудиторному занятті. Такі методичні рекомендації надають можливість студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань, що дасть можливість краще засвоїти необхідний матеріал з дисципліни.

Одним із елементів самостійної роботи є також виконання наукового реферату з інфекційної хвороби, яку обирає сам студент з представлених в даному розділі чи темі. Для самостійного опрацювання кожної теми в методичних рекомендаціях представлено рекомендовану літературу та інтернет-ресурси. Така форма виконання самостійної роботи носить відтворюючий характер, в ході якої студент використовує набуті знання і в певній мірі також пізнавально-пошуковий, в ході виконання такої роботи студент набуває нових як теоретичних, так і практичних знань. Самостійна робота може мати і творчий характер, в ході виконання якої студент на основі власних знань і навичок створює дещо нове, оригінальне (курсіві та дипломні роботи). Курсіві та дипломні роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами під час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання[4]. Тематика курсових робіт повністю відповідає завданням навчальної дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» і тісно пов'язана з потребами конкретного фаху. Метою виконання курсової роботи є формування у студентів – майбутніх фахівців ветеринарної медицини клінічного мислення, самостійного аналізу епізоотичної ситуації в виробничих умовах, набуття практичних навичок в питаннях діагностики, профілактики і лікування інфекційних хвороб, розширення теоретичних та практичних знань студента, оволодіння навиками наукового підходу у вирішенні конкретних завдань. Курсова робота з епізоотології виконується студентом самостійно при консультуванні

викладачем з даної дисципліни з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних ним за час вивчення і засвоєння їх в конкретних виробничих умовах.

Безперечно, що провідну роль в організації самостійної роботи студентів відіграють інформаційні технології, бо саме вони відкривають студентам доступ до самоосвіти, нетрадиційного накопичення знань через джерела інформаційно-комунікаційних технологій, розширюють можливості для творчості, неординарного підходу у вирішенні виробничих ситуацій, це не просто засоби навчання, а й якісно нові технології в підготовці конкурентоспроможних фахівців, в переході від початкового до вищого рівнів самостійності.

Список використаних джерел

1. Буряк, В. Керування самостійною роботою студентів: Вища школа, 2001. № 4-5. С. 48-52.
2. Ефективність навчання студентів: навч. посібник / В.І. Євдокимов та ін.; за заг. ред. В.І. Євдокимова. ХДПУ ім. Г.С. Сковороди, 2004. 140 с.
3. Зінов В.Г. Керування інтелектуальною особистістю: навч. Посібник. М.: Справа, 2003. 284 с.
4. Луценко В.В. Експериментальне дослідження ефективності самостійних робіт в умовах вибору. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи : Зб. наук. праць. Х. : ХДПУ, 2000. Вип. 13. С. 84-93.

Книш Олена
к.філол.н., асистент кафедри професійної освіти
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

На відміну від викладача вишу, пристосованого до класичної системи освіти, студент, народжений у цифрову епоху, зорієнтований на роботу із технологіями XXI століття. Навчальна мотивація такого студента різко знижується, адже він постійно ставить перед собою одразу декілька завдань і не бажає витратити час на занятті, на якому муситиме зосереджувати увагу лише на роботі лектора і не обов'язково буде забезпечений постійним зворотним зв'язком. Вимоги до викладача у таких умовах значно зростає, адже, отримавши необмежений доступ до інформаційних ресурсів, студент вже не вбачає у лекторі єдине джерело

інформації, навіть навпаки, готовий дискутувати і ділитися власним досвідом. Такий студент уже володіє окремими технологіями і навчається передовсім на основі емпіричного досвіду.

Неможливо також заперечувати все більшу роль різноманітних гаджетів у житті молодшої людини у цифрову епоху. Сьогодні студент буквально «прив'язаний» до мобільного телефону чи планшета, постійно перебуває «онлайн» та налагоджує величезну мережу соціальних контактів саме за допомогою мобільних ресурсів. Водночас, постійне застосування мультимедійних технологій у приватному спілкуванні робить студента відкритим до застосування цих технологій в освітній діяльності. Тому ігнорування невичерпного потенціалу технологій мобільного навчання у вищій школі лише зумовить поглиблення прогаліни між освітою та професійною діяльністю майбутнього фахівця.

Мобільне навчання (Mobile learning) – це технології, що дозволяють організувати процес навчання за допомогою персональних пристроїв (ноутбук, кишеньковий комп'ютер або мобільний телефон) [3, с. 296]. Мобільне навчання передбачає використання мобільних технологій як окремо, так і паралельно з іншими інформаційно-комунікаційними технологіями, для організації освітнього процесу незалежно від місця і часу.

Незаперечне значення технологій мобільного навчання розкрито у Рекомендаціях ЮНЕСКО щодо політики в сфері мобільної освіти [4]. З-поміж головних переваг технологій мобільного навчання А. Король та Т. Кравцова виокремлюють: можливість завдяки сучасним бездротовим технологіям (3G, WAP, GPRS, EDGE, Bluetooth, Wi-Fi) легко розповсюджувати навчальні матеріали між користувачами; індивідуалізацію навчання; наочність, забезпечену використанням інтерактивних ресурсів; взаємодію викладача зі студентами в режимі реального часу; можливість навчатися без прив'язки до певного місця, а в деяких випадках і часу проведення занять; а також економічну виправданість їхнього застосування, яке не потребує додаткового обладнання і відкриває доступ до практично не обмеженої кількості інформації [2, с. 272]. Та попри позитивне сприйняття технологій мобільного навчання, готовність викладачів щодо використання мобільних пристроїв у викладанні на сьогодні залишається на низькому рівні.

Сприймання сучасних технологій лише як модної новинки, що не здатна позитивно вплинути на ефективність навчання, частково зумовлене досить низьким рівнем спеціальних знань і навичок викладачів вищої школи, а також недостатньою ознайомленістю з психолого-педагогічними основами застосування технологій мобільного навчання. За таких умов необхідним є з'ясування головних мотивів застосування мобільних елементів навчання, особливостей їхньої ефективної взаємодії з іншими освітніми технологіями.

Надзвичайно вдалу спробу систематизувати інструменти мобільного навчання, поєднавши їх із реалізацією ключових освітніх компетентностей і таксономії Б. Блума, здійснив австралійський дослідник А. Каррінгтон, створивши візуальну модель так званого *педагогічного колеса (Pedagogy Wheel від iPad)* [4]. Основні складові моделі А. Каррінгтона *Знання/Розуміння – Застосування – Аналіз – Оцінювання*

– *Творення* пов'язані з відповідними рівнями таксономії Б. Блума, а також інноваційною моделлю SAMR як сучасним способом оцінювання ступеня досягнення педагогічної мети, спрямованої на ефективне формування системи освітніх компетентностей.

Відповідно до цієї моделі, на рівні **запам'ятовування** додатки сприяють розвитку вмінь визначати терміни і факти, знаходити і запам'ятовувати інформацію (наприклад, Google, Google Docs, Twitter, Adobe Reader, My Bookmarks та ін.); на рівні **розуміння** додатки та сервіси дають можливість краще зрозуміти досліджувані ідеї або концепції, їх мета не вибір правильної відповіді, а надання більш ефективного формату для узагальнення понять (наприклад, Google Translate, Slideshare, Debate Assistant, Coursera та ін.); на рівні **застосування** додатки, сфокусовані на вмінні застосовувати вивчене в незнайомих умовах, надають можливість продемонструвати навички у використанні вивчених методів і процедур (наприклад, Adobe Illustrator, Google Keep, Flashcards Machine, Quiz Make та ін.); на рівні **аналізу** додатки повинні сприяти розвитку умінь відрізняти важливе від несуттєвого, виділяти частини, визначати взаємозв'язок і структуру змісту (наприклад, Grapher, Mind Vector, The Brain, Simple Mind, Google Sheets та ін.); на рівні **оцінювання** додатки розвивають уміння оцінити інформацію або методи, ґрунтуючись на критеріях, встановлених самостійно або взятих із зовнішніх джерел (наприклад, Moodle Mobile, Facebook, Group Board, Teacher Grade, YouTube та ін.); на найвищому **творчому** рівні додатки дають можливість генерувати ідеї, розробляти плани і створювати продукти (наприклад, Book Creator, Geo Blogger, YouTube Creator, Video Shop, Pic Collage, Walk Band та ін.).

Запропонована модель передусім дозволяє викладачу усвідомити, що під час вибору тих чи інших додатків головний акцент необхідно зберігати на їхній доцільності з дидактичного погляду. Лише за таких умов застосування технологій мобільного навчання буде найбільш ефективним.

Список використаних джерел

1. Биков, В. Ю. Мобільний простір і мобільно орієнтоване середовище інтернет-користувача: особливості модельного подання та освітнього застосування. *Інформаційні технології в освіті*. 2013. 17 . С.9-37. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/itvo_2013_17_3.pdf.
2. Король, А. В., Кравцова, Т. А., Муравйова, О. М. Перспективи використання мобільного навчання у ВНЗ України з європейським рівнем викладання. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. Харків: ХДУХТ. 2016. 1 (23). С.271-280.
3. Ращевська, Н. В., Ткачук, В. В. Технології мобільного навчання. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2015. 1 (35). С. 295–301.
4. Рекомендації ЮНЕСКО щодо політики в сфері мобільної освіти. URL: <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214738.pdf>.
5. Carrington, A. The Padagogy Wheel V4.1. URL: https://designingoutcomes.com/assets/PadWheelV4/PadWheel_Poster_V4.pdf.

Козак В'ячеслав

викладач спеціальних дисциплін

Ломачинський Дмитро

завідувач навчально-методичного кабінету

Шмгельський Броніслав

викладач спеціальних дисциплін

Новоушицький коледж Подільського

державного аграрно-технічного університету

смт. Нова Ушиця

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ З ПРОФЕСІЇ 8322 «ВОДІЙ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ КАТЕГОРІЇ С»

Процес підготовки водіїв включає навчання і виховання. Навчання – це формування водійських знань, умінь і навичок. Виховання - формування рис, необхідних водію для ефективного і надійного виконання професійної діяльності. Виховання водіїв здійснюється в процесі їх навчання, тому процес підготовки - це фактично єдиний навчально-виховний процес.

Підготовка водіїв автотранспортних засобів повинна здійснюватися відповідно до вимог Закону України «Про дорожній рух» та постанови Кабінету Міністрів України від 02 березня 2010 року №229 «Про затвердження типової навчальної програми підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів».

На основі типової програми та типових тематичних планів заклад, що здійснює підготовку водіїв, розробляє робочі плани і програми, які затверджуються Регіональним сервісним центром Міністерства внутрішніх справ України за місцем розташування закладу.

Для навчання водінню транспортних засобів розробляються маршрути руху на автомобільних дорогах місцевості, де розташований навчальний заклад. Перелік доріг, на яких дозволяється навчання водінню транспортних засобів погоджується з органами Національної поліції.

Заклад, що проводить підготовку водіїв транспортних засобів повинен мати кабінети (класи), навчальні посібники і наочне приладдя, майданчик для навчання з початкового керування транспортними засобами та навчальні транспортні засоби.

Вимоги до закладів та осіб, які залучаються до проведення теоретичних та практичних занять при підготовці водіїв, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства соціальної політики України 05 квітня 2016 року №225/369/132/344.

Мета вивчення навчальних дисциплін та отримання навичок керування транспортним засобом – підготовка водія, який володітиме теоретичними

знаннями та практичними вміннями для безпечного керування транспортним засобом у своїй практичній діяльності.

Завдання навчання – полягає в формуванні знань та вмінь, що необхідні для виконання професійних завдань.

Після вивчення навчальних дисциплін та оволодіння практичними навичками керування транспортним засобом студент **повинен знати:**

- основи законодавства України про автомобільний транспорт і дорожній рух;
- Правила дорожнього руху;
- правила перевезення вантажів;
- будову, принцип дії агрегатів, складових частин, механізмів і систем автотранспортних засобів категорії С та правила їх технічної експлуатації;
- основи керування транспортними засобами;
- можливі причини дорожньо-транспортних пригод та способи запобігання їх;
- причини виникнення несправностей транспортних засобів та способи їх виявлення та усунення;
- характер впливу кліматичних умов (дощ, туман, ожеледиця) на безпеку руху;
- порядок проведення технічного обслуговування;
- особливості користування експлуатаційними матеріалами (паливо, оливи, мастила, електроліт, НХР);
- правила надання першої медичної допомоги потерпілим під час дорожньо-транспортних пригод;
- правові основи і відповідальність за порушення Правил дорожнього руху, правил експлуатації транспортних засобів, завдання матеріальної шкоди та шкоди навколишньому середовищу.

Повинен вміти:

- керувати автомобільними транспортними засобами категорії С за різних дорожніх умов;
- виконувати вимоги Правил дорожнього руху, правил перевезення вантажів;
- забезпечувати належний технічний стан транспортного засобу;
- перевіряти технічний стан транспортного засобу перед виїздом на лінію та після повернення з рейсу;
- забезпечувати справність обладнання відповідно до вимог стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху і охорони навколишнього середовища;
- надавати першу допомогу потерпілим під час дорожньо-транспортних пригод.

При підготовці водіїв автотранспортних засобів використовуються такі форми занять як лекція та практичні заняття (практичні заняття з Правил дорожнього руху – 5 год.; практичне керування транспортним засобом – 60 год. на

кожного студента).

В лекційному курсі вивчаються дисципліни:

Будова і технічне обслуговування транспортного засобу – 10 год.;

Правила дорожнього руху – 70 год.;

Основи керування транспортним засобом та вимоги безпеки дорожнього руху – 12 год.;

Етика водія транспортного засобу – 10 год..

Підготовка кваліфікованого, конкурентоспроможного водія вимагає в умовах сучасного, складного часу від викладача особливого, творчого підходу до вибору змісту, форм методів та різних методів навчання, використання як класичних провірених часом, так і нових педагогічних технологій, в тому числі і використання інтерактивних технологій.

В навчанні використання навчальних відеофільмів міцно ввійшло в практику роботи викладачів, накопичено багатий досвід використання відеоматеріалів наряду з іншою технічною наочністю на заняттях. Педагогічна цінність використання технічних засобів навчання в тому числі комп'ютера, як багатофункціонального засобу навчання, полягає в тому, що вони дозволяють підвищувати інтерес і увагу студентів, стимулювати активну розумову діяльність і сприяють до свідомого засвоєння знань, створенню творчої атмосфери, формуванню творчої особистості.

Викладання дисциплін пов'язаних з підготовкою водіїв ставить цілий ряд вимог, необхідно своєчасно реагувати на зміни, доповнення в законодавчих та нормативних документах, що відповідають сьогоденню, та інших серйозних задач, від вирішення яких залежить якість підготовки сучасних висококваліфікованих робітників, професіоналів.

Для досягнення цієї мети використовується досягнення сучасної науки, результати наукових досліджень, передовий досвід сучасних педагогічних технологій та використання їх в практиці своєї роботи. Потрібно пам'ятати, що Правила дорожнього руху писані «кров'ю і життями багатьох людей» і права на помилки в конкретних умовах праці недопустимі.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про дорожній рух».
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 02 березня 2010 року №229.
3. Правила дорожнього руху України. УКРСПЕЦВИДАВ, 2018.
4. Граждан А.Б., Тимовський О.А. Правила дорожнього руху. Навчальний посібник. К.: Школярник, 2013.

Комарніцький Сергій

к.т.н., доцент кафедри

Фірман Юрій

к.т.н., доцент кафедри

Мельник Віталій

асистент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІСТИКА НА ТРАНСПОРТІ»

Транспортування – одна з ключових логістичних функцій, пов'язана з переміщенням продукції транспортним засобом за певною технологією в ланцюзі постачань і що складається з логістичних операцій і функцій, включаючи експедицію, вантажопереробку, упаковку, передачу прав і власності на вантаж, страхування ризиків, митні процедури і тому подібне.

З економічної точки зору, транспорт є одним з визначальних елементів виробничо-комерційного процесу – завдяки транспорту, логістичний процес руху (починаючи від постачальників сировини і матеріалів, охоплюючи різного роду посередників, і закінчуючи споживачами готової продукції) товару трансформується в єдиний технологічний ланцюг, а транспорт стає невід'ємною частиною єдиного транспортно-виробничого процесу [1]. У цьому ланцюзі основні функції транспорту полягають в переміщенні вантажів і їх зберіганні.

Генеральною функцією транспортної логістики є управління матеріальними потоками по усій протяжності логістичних каналів – від джерела генерації до місця призначення.

Метою транспортної логістики є просувань матеріальних потоків до споживача строго по графіку у встановлений час, з мінімальними витратами для усіх учасників руху товару. І саме реалізація концепції логістики на транспорті допомагає знайти раціональні рішення складних соціально-економічних завдань в реальному режимі часу і на перспективу.

Отже, актуальність вивчення логістики зумовлена тенденцією вдосконалення організації і технології роботи транспорту на основі застосування логістичної концепції. Адже наявні нині системи постачання, виробництва та збуту продукції не задовольняють ринковий попит. Найважливішим для стабілізації економіки України і створення нової економічної системи є встановлення та оптимізація витрат, пов'язаних з управлінням матеріальними потоками. Проте інтерес до логістики пояснюється не тільки новим для вітчизняної економіки і незвичним терміном «логістика», а, головне, вражаючими результатами, отриманими завдяки застосуванню логістичного підходу в країнах з розвинутою ринковою економікою [2].

Наразі, в Україні виникла потреба в спеціалістах, які володіють знаннями з

цього напрямку та вміють використовувати різні методи оптимізації щодо закупівлі товарів, управління їх запасами, транспортування та складування товарів, моделювання логістичних систем і використання сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій при проектуванні інтегрованих логістичних ланок.

Мета вивчення дисципліни «Транспортна логістика» – сформувати у майбутніх спеціалістів системні знання і розуміння концептуальних основ транспортної логістики, теорії та практики розвитку цього напрямку і набуття навичок самостійної роботи при засвоєнні навчального матеріалу щодо новітніх методів управління системою доставки товарів у сучасних умовах.

Предметом вивчення курсу є загальні закономірності розвитку транспортної логістичної системи, особливості та тенденції управління і оптимізації роботи транспорту як елемента логістичної системи і пов'язаних з їх обслуговуванням витрат.

Об'єкт вивчення курсу – процеси планування, контролю та управління транспортуванням, раціоналізація товароруку, економічна ефективність логістики.

Ключова роль транспортування у логістиці пояснюється не тільки великою питомою вагою транспортних витрат у загальному складі логістичних витрат, але і тим, що без транспортування неможливе саме існування матеріального потоку.

Транспортування можна визначити як ключову комплексну активність, пов'язану з переміщенням матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва або готової продукції певним транспортним засобом у логістичному ланцюзі, і яка складається, у свою чергу, з комплексних та елементарних активностей [3], включаючи експедирування, вантажопереробку, упакування, передачу прав власності на вантаж, страхування і т.п.

Роль транспортування настільки велика, що коло питань, які стосуються цієї ключової комплексної логістичної активності, виділене у предмет вивчення спеціальної дисципліни – транспортної логістики.

Принципово важливо, що транспорт як елемент інфраструктури все частіше бере на себе нетранспортні функції, звільняючи споживача від збутових і розподільчих операцій. Таким чином, транспорт перестає бути відособленою галуззю економіки, яка продає послуги з переміщення вантажів. Він виступає як виробник широкого кола послуг, готовий здійснити комплексне обслуговування.

Методика викладання у вищій школі постійно вдосконалюється і трансформується під впливом об'єктивних і суб'єктивних чинників.

Базуючись на класичних та інноваційних технологіях організаційних форм навчання та навчально-пізнавальної діяльності студентів, викладання у вищій школі інтенсифікується, здійснюється процес його оптимізації із урахуванням процесів глобалізації світової економіки та соціально-економічних змін у країні.

Нині методика викладання у вищій школі дає змогу не тільки поглибити та інтенсифікувати процес пізнання студентами реальних явищ, але й гуманістично спрямувати його за змістом, технологічними компонентами та структурними елементами.

Список використаних джерел

1. Іванишин В. В., Гуцол Т. Д., Комарницький С. П. *Розв'язання завдань інженерного менеджменту*: матеріали XVIII міжн. наук. конф. «Сучасні проблеми землеробської механіки» (Тернопіль, 16-18 жовтня 2017). Тернопіль : Крок, 2017. С. 106–107.
2. Кальченко А. Г. *Логістика*: підручник. Київ: КНЕУ. 2003.
3. Крикавський Є. М. *Логістика підприємства*: навч. посібник. Львів: Львівська політехніка, 1996. 160 с.
4. Ілляшенко С. М., Мельник А. Г., Божкова В. В., Прокопенко О. В. *Маркетинг: бакалаврський курс*: навч. посібник / за ред. С. М. Ілляшенка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. 976 с.
5. Сидорчук О. В., Луб П. М., Спичак В. С., Гуцол Т. Д., Зеленський О. В. *Методологія управління виробничо-технологічним ризиком на підставі статистичного імітаційного моделювання робіт у проектах. Восточно-європейський журнал передових технологій*. Харків: Технологический центр, 2010. Том.1. Вып. 10/(61). С. 89–92.

Красуцький Олег
викладач кафедри професійної освіти
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

РИТОРИЧНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Звернення до питання риторичної освіти у наш час є надзвичайно актуальним, про що свідчить зростання уваги фахівців до дослідження наприкінці ХХ ст.. фундаментальних проблем теоретичної та прикладної риторики. Сьогодні «риторика – це вже обширна наукова дисципліна, яка бурхливо розвивається й нараховує десятки монографій та сотні статей багатьма мовами» [3, с.405].

Риторику як науку й мистецтво слова вивчали Т.Анісімова, В.Аннушкін, Н.Безменова, А.Волков, Н.Голуб, Л.Мацько, А.Михальська, Г.Сагач та ін. У їхніх працях висвітлено основні історичні поняття та категорії, проаналізовано лінгвістичні основи риторики, досліджено різні аспекти використання риторичного потенціалу в процесі професійної підготовки.

Сучасна освічена людина прагне бути більш комунікабельною, уміти краще висловлюватися, спілкуватися для користі й ефективності, уміти правильно будувати публічний виступ та вміти його впевнено виголошувати, тобто володіти риториною, яку професор Києво-Могилянської академії Ф.Прокопович вважав

«царицею душ», «княгининею мистецтв», вказуючи на такі її функції, як соціально-організаційну (засіб агітації), культурно-освітню, а також одержання знань, збудження почуттів, формування громадської думки тощо [5, с.180].

Ораторські вміння й навички необхідні кожній людині як в особистому житті так і у професійній діяльності [1].

Для справжнього фахівця будь-якої галузі діяльності, що бажає бути зразком для наслідування у спілкуванні, грамотності, вміле володіння словом як універсальним інструментом думки і переконання є необхідним, адже це є визначальною складовою його професійного успіху та обов'язковим атрибутом іміджу кваліфікованого, компетентного й інтелігентного фахівця.

Серед вагомих причин відродження риторики й риторичної освіти є процес демократизації суспільства, який супроводжується розширенням прав і свобод, зростання ролі особистості, бажання не тільки самовдосконалюватися, підсилювати власний інтелектуальний потенціал, а й зростати професійно, бо в багатьох видах діяльності вміння говорити стало функціональною необхідністю. Свобода суспільного життя вимагає від кожного члена суспільства активних мовленнєвих дій і вмінь переконливо говорити. Відтак мовлення – це основний інструмент діяльності фахівця будь-якої сфери, кожного активного громадянина країни. Ігнорування цієї очевидної істини призводить до цілковитої відсутності вміння вести діалог, дискусії в різних ситуаціях, нездатності будувати монолог, призначений для певної аудиторії, виголошувати святкову промову, досягати підтримки аудиторії власних ідей. Саме це є предметом риторики – дисципліни, яка з часів античності слугувала меті виховання всебічно розвинутої, суспільно активної і освіченої особистості, сприяє формуванню комунікативних умінь і навичок. Правильне вирішення цього завдання є важливою запорукою покращення професійної підготовки майбутніх фахівців, оскільки здатність до ведення комунікації – надзвичайно важливе питання у професійній діяльності будь-якого члена суспільства. Слід пам'ятати також і про інший бік риторичної підготовки – виховання не лише хорошого кваліфікованого оратора, але й свідомого слухача. Адже невміння й небажання слухати та аналізувати почуте призводить до катастрофічного непорозуміння між учасниками спілкувального акту.

Історія розвитку риторики як мистецтва і як науки охоплює не одне тисячоліття. У різні періоди вона відігравала більше чи менше значення в житті суспільства, але завжди привертала увагу багатьох людей, оскільки в будь-яку історичну епоху існувала і існує потреба в умілому володінні словом.

Побутовують різні думки щодо розуміння поняття «риторика». Так, сучасні дослідники визначають риторіку як науку «про способи переконання, різноманітні форми мовного впливу на аудиторію, які здійснюються з урахуванням останнього і з метою отримання бажаного результату» (А.К.Авелічев), як науку про «переконливе та оптимальне мовлення» (В.І. Аннушкін), як «мистецтво впливу», в основі якого перебувають дві категорії: розуміння і воля (Н.А. Безменова), як науку, про «умови та форми ефективної комунікації»

(С.І.Гіндін), як «теорію та майстерність мовлення, яке є цілеспрямованим, гармонійним» (А.К.Михальська), як науку «про закони управління мисленнево-мовленневою діяльністю» (Г.М. Сагач). Безліч визначень ще раз підтверджують думку про те, що сучасна риторика багатопланова та поліфункціональна.

У сучасному демократичному суспільстві на фоні підвищення мовленнєвої активності громадян особливо гостро відчувається невміння вправлятися зі словом, слухати та знаходити взаєморозуміння в процесі спілкування. Втрата мовленнєвої культури, «реконструювання» мови стали ознакою духовної деградації суспільства. І.Дзюба називає занепад культури мовлення симптомом «ширшої та глибшої хвороби людського духу», омертвінням «гонких структур життя, сформованих багатьма тисячоліттями розвитку людського роду», констатує, як «розмилися моральні кордони», внаслідок чого маємо «звеличення, піднесення, облагородження так званої ненормативної лексики» [2, с.18].

Дослідники, які займаються мовними проблемами суспільства, а також аналізують сучасну мовну ситуацію, виділяють такі негативні тенденції, як жаргонізація, примітивізація, мовна агресія, десемантизація, стилістичне зниження і загальна деформація комунікативної сфери [1, с.58].

Кожен, хто готується до професійної діяльності, повинен знати, що потрібними є люди, які здатні логічно мислити, виробляти оригінальні та дієві варіанти вирішення проблем, чітко та зрозуміло їх формулювати. Підготовка висококваліфікованих спеціалістів без вивчення основ культури мовлення не відповідає вимогам часу. Низька мовна підготовка є серйозною перешкодою у виконанні професійних обов'язків. Ті, хто володіють навичками ефективної мовленнєвої поведінки, прийомами проведення ділових зустрічей безумовно мають більше перспектив і переваг у кар'єрному зростанні, мають авторитет у колективі. Сьогодні риторична освіченість необхідна в різних галузях професійної діяльності.

Професійне володіння ораторською майстерністю стає в сучасному світі невід'ємним елементом підготовки фахівців будь-якого спрямування. Фахівці з примітивними мовними якостями, яким украй важко доладно висловлювати свої думки та логічно побудувати фразу із кількох слів, такими не народжуються, а зростають, на жаль, із студентської молоді.

Риторична освіченість допомагає впевнено почувати себе в усіх життєвих та професійних ситуаціях, коли є необхідність або повідомити, поінформувати, проаналізувати, висловити власну думку, пояснити, покритикувати, або ефективно спілкуватися в різних формах, або організувати та скеровувати свою мисленнево-мовленнєву діяльність на засадах двох взаємопов'язаних риторичних постулатів – доброзичливо ставитися до слухачів, і своєю промовою прагнути торжества «людського в людині». Це сприяє вдосконаленню комунікативного простору у професійно-діловій сфері, дозволяє досягти високого рівня культури вербального спілкування і культури мовлення.

Риторика є універсальною, її актуальність зумовлюється універсальністю й феноменальністю самої мови, адже мова дозволяє людині реалізувати себе як

духовну особистість. Слово є засобом спілкування між людьми, інструментом впливу на свідомість та вчинки іншої людини. Слово фіксує подальший розвиток суспільства і робить можливим подальший його прогрес. Воно є потужною зброєю безпосереднього впливу на розум та волю людей, формування їхніх переконань, впливу на конкретні дії.

Знання з риторики скеровують розвиток пріоритетних духовних цінностей, якими є інтелектуальна самостійність та оперативність мислення, здатність до творчого пошуку різних ймовірних варіантів розв'язання проблеми та вміння ґрунтовно й логічно подавати інформацію, забезпечуючи її достатньою системою аргументів.

Отже, риторична освіта є важливою складовою професійної освіти. Адже в наш час спостерігається зниження мовної культури. Оволодівши риторичними знаннями, фахівці будь-якої сфери діяльності здатні вільно висловлюватися на побутові, ділові, загальнокультурні, наукові, політичні, професійні теми, висловлюючи свої судження зрозуміло, послідовно, грамотно, яскраво.

Список використаних джерел

1. Голуб Н.Б. Риторика у вищій школі: монографія. Черкаси: Брама – Україна, 2008. 400с.
2. Дзюба І. Вимирання слова. *Вища освіта України*. 2004. №4. С.13-18.
3. Лотман Ю.М. Об искусстве. С.Пб.: «Искусство - СПб», 2000. 704с.
4. Сагач Г.М. Риторика як наука в системі професійної підготовки вчителя: дис... доктора пед. наук.: 13.00.04.Київ, 1993. 284с.
5. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. 3-тє вид. Київ: Алерта, 2013. 696с.

Кристопчук Тетяна

д.п.н., доцент, викладач гуманітарних дисциплін

Якимчук Ірина

викладач-методист, завідувач відділення програмування

ВСП «Рівненський коледж Національного університету

біоресурсів і природокористування України»

м. Рівне

МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕДЖУ

Актуальність теми статті обумовлена вимогами сучасної освіти, яка на етапі реформування потребує інноваційних підходів, що сприяють якості освітньої діяльності навчальних закладів. Зокрема, на прикладі впровадження медіаосвітніх технологій, є можливим визначити вплив медіа на підготовку майбутніх фахівців, які використовують інформаційні технології під час роботи над фаховою проблемою, аналізу необхідних даних, добору відповідних методів обробки даних. Це є суттєвим для майбутніх фахівців, в тому числі аграрного сектору, підготовку яких здійснюють вищі навчальні заклади, формуючи модель аграрного працівника для сучасного сільського господарства ХХІ століття, який володіє високоефективними знаннями і навичками, має ціннісні орієнтири та фахові компетенції.

У наукових дослідження приділяється значна увага проблемам процесу інформатизації освіти (В.Биков, Г.Козлакова), психолого-педагогічним засадам застосування інформаційних технологій в освіті (Р.Гуревич, М.Жалдак), науковому забезпеченню запровадження інформаційних технологій у професійній освіті (Н.Іщук), зокрема, профтехосвіті (М. Кадемія), психолого-педагогічним проблемам ефективного використання комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі (Г. Кедровіч (Польща), Н. Морзе, І. Роберт, Р.Собко), основним положенням впровадження та оптимізації використання засобів нових інформаційних та телекомунікаційних технологій у навчанні (В.Клочко, М. Козяр, Є. Полат (Росія), Н. Тверезовська), проблемам розробки електронного підручника (Ю. Жук). Проблеми теорії і практики медіаосвіти досліджують Н.Духаніна, І.Жилавська, Ю.Козаков. Увагу дослідників привертають проблеми використання хмарних технологій у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації (І. Варавка, В. Галиця, Н. Миколенко).

Медіатехнології – сукупність способів, що включає проектування, організацію та проведення занять із забезпеченням багатоканальності сприйняття відомостей суб'єктами навчання в інтерактивному режимі за рахунок використання мультимедійних комп'ютерних апаратно-програмних і мультимедійних навчальних програмних засобів [1, с.7].

Застосування медіаосвітніх технологій в освітньому процесі вищих технічних навчальних закладів є не лише доцільним, а й необхідним. Вони виконують такі

основні функції: інформатизація навчального процесу (доступ до різних джерел інформації); активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів; підвищення мотивації студентів до навчання; інтерактивність навчання; моніторинг освітнього процесу; підвищення ефективності засвоєння студентами навчального матеріалу; спонукання до творчої діяльності (підготовка презентацій з використанням комп'ютерних програм; участь студентів у відеоконференціях, робота студентами інших навчальних закладів і т.д.).

"Хмарні" технології – це технології, які надають користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервіса, тобто якщо, є підключення до Інтернету, то можна виконувати складні обчислення, опрацьовувати дані, використовуючи потужності віддаленого сервера. Використання "хмарних" технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів перш сприятиме вирішенню проблеми забезпечення рівного доступу студентів та викладачів до якісних освітніх ресурсів як на заняттях, так і у позааудиторний час [2].

Застосування "хмарних" технологій у вищих навчальних закладах спонукає вирішенню проблеми невідповідності комп'ютерної техніки. Саме такі технології змушують більшість вітчизняних закладів освіти переглянути свою матеріально-технічну базу. Також "хмарні" технології вимагають від навчального закладу переглянути обсяг та проведення навчальних занять, адже їх поєднання має відбуватися у комп'ютерних лабораторіях та у кабінетах інформаційних технологій.

Керування процесом здійснюється з боку викладача або розробника шляхом подання інформації. Крім цього використовуються інтерактивні освітні засоби мультимедія, в які закладено можливість активної участі студента, який може самостійно обирати шлях дослідження певної теми, визначати послідовність вивчення тощо. Роль "хмари", через які реалізуються активні методи навчальної діяльності, відіграють мультимедійні методичні вказівки (електронні довідники, тренажери), гіпертекстові мультимедійні засоби, засоби і компоненти створення мультимедія, мультимедійні засоби подання навчальних матеріалів (електронні енциклопедії, електронні посібники) [3].

Система хмарних технологій навчання фахових дисципліни, складається з загально-навчальних хмарних технологій (технології онлайн-розробки та онлайн-сховищ електронних навчальних матеріалів, технології управління навчанням) та вузькоспеціалізованих хмарних технологій – браузерні системи програмування та моделювання (на підтримку вивчення комп'ютерних дисциплін), мобільні бухгалтерські системи (на підтримку вивчення економічних дисциплін), віртуальні онлайн-лабораторії та системи моделювання (вивчення природничо-математичних дисциплін) [4].

Основними формами підвищення ефективності навчального процесу у коледжі є: інформаційно-масові (дискусії, конференції, інтелектуальні аукціони, "філософський стіл", ринги, створення книг, газет); діяльнісно-практичні групові (творчі групи, клуби, ігри-драматизації, олімпіади); інтегративні (крутий стіл);

діалогічні (бесіда, міжрольове спілкування); індивідуальні (доручення, творчі завдання, звіти).

Самостійно працюючи з теоретичним матеріалом, студент за необхідності отримує консультацію у викладача, який мультимедійними засобами навчання максимально реалізовує принцип наочності, шляхом виведення на екран інтерактивної дошки, не лише анімаційного тексту, але й ілюстрацій. Крім цього студент завжди може мати доступ до "хмари", в якій знаходиться інструкційна картка із завданням чи практичний посібник. Гіперпосилання в "хмару" Інтернету дає викладач.

Окремими видами індивідуальних завдань навчально-дослідного, творчого чи проектно-конструкторського характеру є курсова робота, виробнича практика, дипломне проектування. Всі вони супроводжуються консультаціями викладача шляхом подання методичних рекомендацій. Методичні рекомендації щодо виконання дослідної роботи зберігаються у "хмарі" викладача у вигляді посібника та у електронному вигляді на сайті відділення. Консультавання можна здійснювати на заняттях під час виконання лабораторної роботи та через e-mail або через Skype викладача.

Таким чином, можливість застосування медіаосвітніх технологій в освітній діяльності коледжу визначається наявністю сучасної матеріально-технічної бази та програмного забезпечення, готовністю науково-педагогічних працівників до оволодіння навичками та вміннями застосування медіатехнологій та використання їх у навчальному процесі, мотиваційною установкою формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

Список використаних джерел

1. Саварин П.В. Підготовка майбутнього викладача технічних дисциплін до застосування медіатехнологій у професійній діяльності : автореф. дис. к-та пед. наук : 13.00.04. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2017. 18 с.
2. Гриб'юк О. О. Перспективи впровадження хмарних технологій в освіті. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/1111/> (дата звернення 12.12.2017 р.).
3. Марковська О. Є. Сучасні чинники формування професійно-практичних умінь і навичок майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю. URL : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/13628> (дата звернення 04.01.2018 р.).
4. Литвинова С. Хмарно орієнтовані технології у сучасній освіті. URL : <http://virt-ikt.blogspot.com>. (дата звернення 10.01.2018 р.).

Кріль Володимир

старший викладач

Федірко Павло

к.т.н., доцент

Морозов Валерій

викладач

кафедра ремонту машин і енергообладнання

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ПРО ОЦІНКУ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА MOODLE ПОДІЛЬСЬКОГО ДАТУ

У Подільському державному аграрно-технічному університеті вже не перший рік розвивається комп'ютеризоване освітнє середовище на базі LMS Moodle. На різних етапах свого розвитку воно потребувало вирішення різноманітних питань: вибору програмного середовища для організації дистанційного навчання [1], реєстрації та навчання персоналу, зокрема методам роботи в LMS Moodle і методиці розробки тестових питань [2], [3], проведення вебінарів [4], розробки спрощеної методики масової реєстрації студентів [5] і керування їх доступом до навчальних курсів, правильного поєднання у навчальних курсах елементів дистанційного навчання і практичної підготовки студента і запровадження змішаного навчання (blended education), яке поєднує кращі риси комп'ютерних технологій і традиційного (face to face) навчання [6].

На сьогоднішній день найбільш актуальною є проблема створення уніфікованих електронних навчальних курсів (ЕНК) і забезпечення їх якісного наповнення навчальними матеріалами.

Суть уніфікації полягає у створенні типової структури курсу, зрозумілої і звичної для студента, яка полегшує його навігацію у ЕНК і швидко одержання необхідної інформації. Ця структура не є і не може бути абсолютно жорсткою, але загальні підходи повинні співпадати у всіх навчальних курсах незалежно від їх розробників, забезпечуючи повноцінне функціонування системи Moodle і максимум зручності для студентів.

Разом з тим вітається широке використання додаткових матеріалів, в тому числі і розміщених на сторонніх серверах, які покращують сприйняття навчального матеріалу, сприяють розширенню кругозору студента і зростанню його інтересу до навчання.

Для забезпечення уніфікованого підходу при формуванні структури навчального курсу, була розроблена типова форма структурно-функціональної оцінки якості ЕНК. Цей документ був розісланий по всіх кафедрах університету для ознайомлення з ним розробників навчальних курсів, самооцінки їх власних розробок і підготовки до проходження атестації ЕНК.

Вищезгадану форму можна умовно розділити на дві частини: перша

стосується загальних відомостей про курс, а друга — розділів і тем, запланованих до вивчення, та організації контрольних заходів. Також вона містить рекомендовану структуру методичних матеріалів різних типів.

Крім того була проаналізована доцільність використання різних форматів представлення даних. Зрозуміло, що складові ЕНК, які призначені для завантаження і друку у незмінному вигляді краще оформити у форматі pdf. Термінологічний словник вимагає обов'язкового використання ресурсу “Глосарій”, так як у цьому випадку система Moodle, проаналізувавши навчальні матеріали, автоматично відшукає вміщені у нього терміни, зв'яже їх гіперпосиланнями і забезпечить оперативну допомогу в поясненні їх значень. Матеріали лекцій і лабораторно-практичних робіт та їх окремі частини можуть бути зв'язані між собою гіперпосиланнями, тому для них найкращим буде формат html, який найпростіше реалізувати, використовуючи ресурс Сторінка. Це не вимагає від розробника знання мови гіпертекстової розмітки, так як переформатування введеного у вбудований редактор тексту самостійно виконує LMS Moodle. Для скорочення об'єму публікації рекомендовані до використання формати зведені у таблицю.

Зауважимо, що використання зазначених форматів дозволить переглядати вміст всього навчального курсу в браузері, без залучення сторонніх програм, що особливо актуально для власників мобільних пристроїв.

Категорично не рекомендується розміщувати в ЕНК навчальні матеріали, набрані у розповсюджених текстових редакторах, наприклад MS Word. Цей формат не підтримується браузерами, тому для роботи з такими ресурсами прийдеться завантажувати необхідну інформацію на персональний компютер і придбавати ліцензоване програмне забезпечення для її перегляду. Це знижує зручність і оперативність роботи з ЕНК, призводить до додаткових витрат, а іноді і порушення авторських прав на програмне забезпечення.

Таблиця 1

Рекомендований ресурс Moodle або формат

Структурна складова ЕНК	Ресурс Moodle або формат
Анотація	Ресурс Сторінка
Робоча програма з дисципліни	Ресурс Сторінка або формат pdf
Термінологічний словник (Глосарій)	Ресурс Глосарій
Рекомендована література та Інтернет-ресурси	Ресурс Сторінка або URL
Журнал лабораторних робіт *	Формат pdf (ресурс Сторінка)
Перелік питань для задачі тестів, питання екзаменаційних білетів *, методичні матеріали до проходження практики *, Методичні вказівки до виконання РГЗ, курсової роботи чи проекту *	Ресурс Сторінка або формат pdf
Матеріали лекцій, лабораторних робіт та практичних занять, індивідуальні завдання	Ресурси Сторінка, Книга або Урок.

** - необов'язкові елементи ЕНК, які можуть бути не передбачені навальною програмою*

Також перевірки підлягають:

1. Додаткові матеріали з зазначенням їх типів та кількості, включаючи розміщені на сторонніх ресурсах;
2. Контрольні заходи, в тому числі питання (тести) для самоперевірки, тести по розділах, підсумковий тест;
3. Банк тестових питань з зазначенням кількості питань та використовуваних типів, їх розподілу за категоріями (розділами чи складністю);
4. Доступ до ЕНК (відкритий чи закритий), актуальність списків студентів.

Проведення змістовно-наукової експертизи навчального курсу покладається на ведучих викладачів кафедри, на якій розроблений ЕНК з залученням при необхідності навчально-методичної комісії факультету.

Запропоновані принципи оцінки ЕНК були затверджені у “Положенні про електронний навчальний курс освітнього середовища Moodle Подільського державного аграрно-технічного університету.” Їх впровадження надасть можливість підвищити якість і зручність користування електронними навчальними курсами.

Список використаних джерел

1. Кроль, В.О. Федірко, П.П. Про вибір програмного середовища для організації дистанційного навчання. *Наука і методика*: Збірник науково-методичних праць. Київ: Аграрна освіта, 2007. Вип. 11. С.46-52.
2. Кроль, В. Канал YouTube URL: <https://www.youtube.com/channel/UC3ZJXexN7Yd76difgOOBGfA>
3. Кроль, В.О. Федірко, П.П., Морозов В.В. Тестування в Moodle як засіб навчання. *Аграрна освіта*: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 1. С. 176-178.
4. Кроль, В.О. Федірко, П.П. До вибору платформи для організації вебінарів. *АгроТерра*: освіта, наука та бізнес. 2016. №1(1) С.24-26.
5. Кроль, В.О., Федірко П.П., Морозов В.В. Розробка спрощеної методики масової реєстрації учасників навчального процесу в LMS Moodle і її реалізація. *Професійно-прикладні дидактики*: міжнародний науковий журнал. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 1. С. 94-99.
6. Кроль, В.О. Федірко П.П., Морозов В.В. Змішане навчання - основна тенденція сучасної освіти. *Аграрна наука та освіта Поділля*: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.2. (14-16 березня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2017. 405 с. С.367-369

Кубон Мацей

д.т.н., професор
Агарний університет в Кракові
м. Краків, Польща

Гуцол Тарас

к.т.н., проректор, доцент кафедри

Теренов Дмитро

аспірант, асистент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 275 «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Підготовка фахівців, затребуваних на ринку праці, які вміють ефективно застосовувати транспортні технології в професійній діяльності, здатних до самоосвіти, є завданням державної ваги для України. Конкурентоспроможність сучасних підприємств, ефективна організація виробництва багато в чому залежать від рівня підготовки кадрів в галузі транспортних технологій. Економічна криза, поява нових технологій виробництва, скорочення циклів виробництва, модернізація обладнання – призводять до появи принципово нових завдань. Наслідком цього є зростання і без того високих вимог, які висувають роботодавці до молодих спеціалістів.

Сучасний випускник вузу повинен добре розбиратися не тільки в предметній сфері своєї професії, а й володіти сучасними методами дослідження, аналізу та оптимізації економічних систем. Навики вирішення практичних завдань, знання сучасних програмних засобів, що дозволяють аналізувати й вдосконалювати існуючі складні системи, є для випускників вузів не тільки бажаними, а й необхідними для успішного працевлаштування.

Таким чином, склалося протиріччя між високими вимогами до рівня підготовки випускників із боку роботодавців, їх бажання отримати сформованих фахівців, які вміють вирішувати практичне завдання та системою вищої освіти, що не встигає залучити нові методики навчання, програмні засоби й технології, які могли б забезпечити високий рівень кваліфікації молодих фахівців.

Професійна діяльність випускника можлива в організаціях і на підприємствах будь-якої форми власності, органах державного і муніципального управління, в силових структурах і у вищих навчальних закладах.

Метою вивчення дисципліни «Імітаційне моделювання логістичних процесів» студентами спеціальності «Транспортні технології» є формування навичок створення імітаційних моделей у галузях транспортної логістики. Майбутні фахівці освоюють методи аналізу та оптимізації імітаційних процесів, навчаються моделювати транспортні, інформаційні та фінансові потоки підприємств.

Міжпредметні зв'язки у викладанні даної дисципліни досить потужні. Навчальний матеріал, який засвоюють студенти в рамках курсу, є базовим для багатьох дисциплін спеціальної підготовки, таких як: «Інформаційні системи та технології», «Теорія ймовірностей і математична статистика», «Дослідження операцій в транспортних системах», «Проектний аналіз», «Моделювання логістичних процесів».

Імітаційне моделювання логістичних процесів – перспективний науковий напрям, що займається дослідженням складних систем і побудовою їх моделей за допомогою комп'ютерних програм-імітаторів і технологій програмування. Методологія імітаційного моделювання використовується у тих випадках, коли сфера дослідження важко формалізується, на об'єкт вивчення впливають випадкові чинники, функціональні залежності неможливо описати на мові математики, тобто аналітичні методи вирішення проблеми або не існують, або важко розв'язуються. Безліч економічних завдань є прикладами саме таких ситуацій.

Теоретичний матеріал дисципліни «Імітаційне моделювання логістичних процесів» включає такі поняття: модель; формалізація; імітаційна модель; математична модель; імітаційний експеримент; бізнес-процес, економічна система; напрямки моделювання: дискретні, агентні, динамічні; методи моделювання бізнес-процесів; система масового обслуговування; оптимізація; критерій оптимізації та ін. Практична складова курсу складає із комплексу лабораторних робіт, спрямованих на формування в студентів навичок проектування й розробки математичних й імітаційних моделей для дослідження логістичних процесів і систем. В якості платформи для створення навчальних моделей застосовується система імітаційного моделювання Arena компанії Rockwell Automation.

У процесі викладання дисципліни «Імітаційне моделювання логістичних процесів» нами використовуються такі форми навчання: лекція, контрольна робота, лабораторна робота, тест. Теоретичний навчальний матеріал викладається слухачам у формі комп'ютерних презентацій та лекцій. Презентації дозволяють візуалізувати навчальний матеріал, що сприяє якісному засвоєнню знань і підвищенню інтересу студентів до змісту дисципліни. У кожній лекції застосовується контекстний і проблемний підхід при вивченні навчального матеріалу.

Для закріплення пройденого матеріалу після кожного розділу проводиться тестування або контрольна робота. Контрольні роботи, зазвичай, містять практичну задачу на вивчену тему, для якої потрібно розробити імітаційну модель і провести комп'ютерний експеримент на ній. Регулярна перевірка знань студентів дозволяє налагодити зворотній зв'язок у навчанні, вчасно виявляти прогалини в знаннях, усувати їх, а також коригувати форми і зміст навчального процесу. У рамках вивчення дисципліни здійснюється лабораторний практикум. Студенти виконують завдання з розробки та тестування імітаційних моделей. Важливу частину кожного завдання складають елементи аналізу результатів моделювання і статистична оцінка цих даних. Зміст лабораторних робіт, зазвичай, включає навчальний матеріал із декількох розділів курсу. Частина лабораторних робіт

студенти виконують у табличному процесорі Microsoft Excel. Серед таких робіт завдання, пов'язані з генерацією випадкових величин, створенням математичних табличних моделей для простих економічних завдань, застосуванням математичних методів, наприклад лінійного програмування або симплекс-методу. Більш складні завдання студенти реалізують у програмі Arena – дискретно-подієвому середовищі для розробки імітаційних моделей.

Список використаних джерел

1. Быстрова И.Н. Имитационное моделирование как технология подготовки специалистов технического профиля в вузе: дис. роб. канд. пед. наук. Шахты, 2008. С. 200
2. Іванишин Володимир, Гуцол Тарас, Комарніцький Сергій. Розв'язання завдань інженерного менеджменту. Журнал «Сучасні проблеми землеробської механіки: збірник наукових праць XVIII міжн. наук. конф. (16-18 жовтня 2017)», 2017. №10. С. 106-107.
3. Курганов В. М. «Логистика. Управление автомобильными перевозками» - Москва: Книжный мир, 2007. 448с.
4. Кульченко А.Г. Основы логистики: Навчальний посібник. Київ: Товариство КОО, 2009. 135с.

Кунденко Микола

д.т.н., професор, завідувач кафедри
Харківський національний технічний університет імені Петра Василенка
м. Харків

Бровко Олена

вчитель Харківської спеціалізованої школи №155

Бровко Костянтин

к.т.н., старший викладач
Харківський національний технічний університет імені Петра Василенка
м. Харків

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Метою національної стратегії розвитку освіти є: підвищення рівня і доступності якісної освіти для громадян України відповідно до вимог інноваційного розвитку економіки, сучасних потреб суспільства і кожного

громадянина; забезпечення гармонійного розвитку людини як найвищої цінності суспільства.

Один із шляхів оновлення змісту професійної підготовки – формування у студентів інтересу до знань і стійкої пізнавальної активності. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів, на сьогоднішній день, належить до найбільш актуальних в сучасній дидактиці і методиці викладання, про що переконливо свідчить увага до неї наукових дослідників-працівників і викладачів-практиків, адже від неї залежить ефективність навчання: свідоме і міцне отримання знань, перетворення знань в переконання, розвиток інтересу до навчальної діяльності, самостійність думки і практичних дій [1].

У дослідженнях спеціальної та наукової літератури [2, 3] доведено, що рівень розумового розвитку студентів визначається не тільки змістом знань, а й способами їх отримання; визначено підходи до систематизації засобів і прийомів пізнавальної активності; проаналізовано вплив пізнавальної активності на розширення і поглиблення знань предмета, формування інтелектуальних умінь і навичок. Для цього, викладачі повинні враховувати інтереси, потреби студентів, створювати умови для виявлення і розвитку їх творчості. В останнє десятиліття в педагогічній науці інтенсивно розробляються шляхи і засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності. Необхідність активного навчання полягає в тому, що за допомогою його форм, методів можна досить ефективно вирішувати цілий ряд завдань, які важко досягаються при традиційній методиці навчання. Важливим є те, що хоча процес навчання – це система взаємодій викладача і студентів, його кінцевий результат залежить від навчально-пізнавальної діяльності останніх. Викладач лише створює необхідні умови для порушення навчальної активності студентів, виявлення ними пізнавальної самостійності і пошуку. Оволодіння ж знаннями, вміннями і навичками, способами діяльності відбуваються тією мірою, якою кожен студент буде проявляти максимальну індивідуальну активність [4].

Одноманітність змісту занять, форм роботи поступово викликає у студентів нудьгу, зменшує увагу, що негативно відбивається на засвоєнні знань. Але досить доповнити заняття хоча б елементами гри, змаганнями і студенти активно починають шукати шляхи вирішення поставленої проблеми: заняття з сухого і формального перетворюється в процес активної розумової праці.

Розвиток пізнавальної активності студентів буде більш результативним, якщо систематично і цілеспрямовано використовувати завдання проблемного характеру, якщо забезпечити плавний перехід від виконання репродуктивних завдань до проблемних та творчих.

Чимало важливу роль відіграють творчі завдання, які сприяють розвитку активності, яка впливає на якість засвоєння знань та обсяг запомненого матеріалу, і, як результат, підвищення рівня знань студентів і їх пізнавальної активності. Пізнавальна активність студентів на заняттях значно зростає, якщо створиться сприятлива атмосфера успішності, захоплення навчальною працею, адже успіх залежить від наявності у студентів і викладача позитивного ставлення до навчання,

до предмета, коли процес навчання захоплює не тільки розум, але і душу, весь внутрішній світ студента. Саме за таких умов з'являється бажання вчитися, виникає інтерес.

Таким чином, опрацювання наукових досліджень і вивчення передового педагогічного досвіду дозволило виділити такі основні компоненти підготовки студентів до активного засвоєння і використання знань, над якими потрібно працювати педагогам і науковцям: формування у студентів пізнавальної потреби, вміння виявляти наполегливість при виконанні самостійних завдань; раціональне поєднання репродуктивної і продуктивної діяльності; введення в зміст освіти спеціальної системи пізнавальних завдань, яка забезпечувала б пізнавальну, розвиваючу і виховну функції навчання.

Список використаних джерел

1. Зайцева С. А. Информационные и коммуникационные технологии в подготовке современного учителя. *Научный поиск*, 2012, №1. 36-41 с.
2. Курмышев Г. В. Организация ноосферного образования в Украине (на примере образовательных учреждений Харьковской области). «Ноосферное образование в Украине». Харьков, 2007. 46-61 с.
3. Ульянова М. В. Ноосферное образование как социальная технология / Ноосферное образование - стратегический ресурс Планеты: сб. докладов XV и XVI международных научно-практических конференций. Москва–Алмата, 2004. 108-111 с.
4. Васюченко П. В., Бровко Е. В. Синергетический подход к разработке урока мысленного мышления на основе традиционной методики. *Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. статей. Сер.: Педагогіка і психологія*. Вип. 41, Ч. 3. Ялта: РВВ КГУ, 2013. 12-17 с.

Маліцький Віктор

к.б.н., викладач-методист

Берещак Валентина

викладач вищої кваліфікаційної категорії

Екологічний коледж Львівського

національного аграрного університету

м. Львів

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗДІЛЬНОГО ЗБИРАННЯ ВІДХОДІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

На початку ХХІ століття в Україні загострилася проблема сортування, переробки і утилізації твердих побутових відходів (ТПВ). Вплив побутових відходів життєдіяльності людини відчувається на стані і функціонуванні природних і сільськогосподарських екосистем, на обміні речовин та енергії в них. Для ТПВ використовуються значні площі для захоронення, вони можуть значно пливати на ріст та розвиток лісових, декоративних і сільськогосподарських культур, впливати на якість і забруднення сільськогосподарської продукції та ґрунтів. Одним із шляхів зменшення несортованих відходів є роздільне збирання відходів за категоріями. Роздільне збирання – один із найдорожчих етапів управління відходами. Це запорука якісної подальшої переробки і вирішення проблеми значного зменшення відходів, які потребують захоронення, або спалювання.

Правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, сортуванням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території України визначається Законом України "Про відходи". Із 1 січня 2018 року в Україні запрацювали зміни до Закону "Про відходи", які передбачають сортування сміття та заборону на поховання неперероблених побутових відходів. Це означає необхідність сортування всього сміття за видами матеріалів, а також розділяти його на придатне для повторного використання.

Відповідно до європейських норм, придатні для повторного використання відходи повинні відправлятися на відповідні підприємства, безпечні – відвозитися на полігони ТПВ, а з небезпечними проводитимуться необхідні для знешкодження операції. При цьому на звичайні сміттєзвалища не мають потрапляти відходи, які розкладаються біологічним шляхом (норма Директиви ЄС 1999/31/ЕС).

Склад твердих побутових відходів характеризується таким відсотковим співвідношенням: папір ~ 20 %; склобій ~ 20 %; деревина, гума, текстиль, пластмаси ~ по 5 %; органічні відходи (харчові рештки) ~ 30 %. Бурхливий розвиток виробництва та споживання таропакувальних матеріалів, зокрема таких

як полімерні й комбіновані, різко загострив екологічні проблеми. Проблема утилізації постає перед більшістю підприємств та установ.

Для того, щоб у подальшому ефективно утилізувати відходи необхідне їх сортування. Оскільки практика показує, що при роздільному збиранні відходів із загальної їх кількості можна вилучити до 70-80% корисних ресурсів, а за відсутності сортування – не більше 15%. Різниця очевидна. Ну, і звичайно, найбільш ефективно роздільне збирання відходів можливе за місцем їх утворення.

На нашу думку, навчальні заклади є ідеальним майданчиком для впровадження екологічної освіти і розробки заходів роздільного збирання відходів. Можливо це за умови, що вона буде якісною і безпосередньо пов'язаною із повсякденним життям та розумінням того, як кожна людина незначними змінами у своїй щоденній поведінці може змінити екологічну ситуацію у своєму регіоні.

Екологічний коледж Львівського НАУ має певний досвід з роздільного збирання відходів із використанням харчових відходів у виробництві біогумусу в органічному землеробстві та садово-парковому господарстві.

Побутові відходи сортують щонайменше на такі категорії: продукти харчування, паперова упаковка, папір газет і журналів, пластикова упаковка, скляні кольорові та безбарвні пляшки, пластикові пляшки, залізні банки, спеціальний бак – для всього, що не може бути відсортоване для подальшого спалювання. Окремо сортують електронні й електричні прилади, меблі, батарейки, лампочки. Для харчових відходів використовують спеціальні паперові пакети.

Запровадження роздільного збирання відходів у навчальних закладах проводиться у три етапи: проведення інформаційної кампанії; здійснення роздільного збору відходів; компостування харчових відходів і використання компостів у органічному землеробстві.

На етапі проведення інформаційної кампанії планується донести до студентської молоді необхідність сортування відходів і забезпечити підготовку до такого нововведення шляхом:

- проведення лекції на початку етапу для всіх студентів та працівників навчальних закладів про відходи, їх структуру, проблеми поводження з ними, способи утилізації, а також виключну роль їх роздільного збору для покращення екологічної ситуації, вказати про започаткування сортування відходів у одному із гуртожитків, а в майбутньому – по всій території закладу;
- безкоштовного розповсюдження серед студентської молоді листівок (формату А5, приблизний зміст – причини необхідності роздільного збору відходів, позитивні наслідки впровадження сортування відходів у навчальних закладах, в тому числі і для самих студентів) та розміщення плакатів більшого формату (А1) з таким самим змістом у корпусах і гуртожитках;
- безпосередньо перед стартом сортування відходів планується провести семінар для студентів, для пояснення ключових моментів процесу (приблизний зміст – визначення механізму сортування та людей, які будуть відповідати за його дотримання, пояснення правильного користування спеціальними контейнерами).

Другий етап – здійснення роздільного збору відходів проводяться заходи:

- облаштування спеціальних контейнерів для 5-и видів відходів –
- пластику, скла, паперу, органіки, несортвані відходи із відповідними інструкціями правильного користування ними та підписами, які відходи у який контейнер потрібно викидати;
- облаштування великих контейнерів (місткістю 1-2 м³) кожного виду для збирання відходів;
- проведення ще 3 міні-семінарів– після першого місця сортування (для аналізу перших результатів і за необхідності – коригування діяльності), після 6 місяців сортування (аналіз проміжних результатів), по закінченню сортування (для підбиття підсумків);
- постійний моніторинг процесу сортування відходів відповідальними людьми та ключовими виконавцями, в тому числі анкетування студентів з метою визначення їх ставлення до проекту та рівня особистої зацікавленості.

Третій етап передбачає проведення компостування харчових відходів і отримання компосту із використанням їх в органічному землеробстві та садово-парковому господарстві.

Головним завданням для навчальних закладів Львівщини залишається обов'язкове впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, основним правилом якого буде: зберігання органічних відходів і вторинної сировини в різних пакетах та емкостях; промивання тари від залишків їжі; сплющувати тетрапаки, металеві банки, пляшки з пластика – так вони займуть менше місця; збирати окремо пластикові кришки; місця, де зберігаються відходи регулярно прибирати та мити. Важливо розуміти, що такі нескладні речі суттєво зменшать обсяги сміття, витрати на їх утилізацію і вбережуть від небезпек людей та навколишнє середовище.

Марусич Александр

к. с.-х. н., доцент, зав. кафедрой крупного животноводства
и переработки животноводческой продукции
Белорусская государственная сельскохозяйственная академия,
г. Горки, Республика Беларусь

ЗНАЧЕНИЕ И МЕТОДИКА ВЫПОЛНЕНИЯ КУРСОВОЙ РАБОТЫ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ДИСЦИПЛИНЫ «СКОВОДСТВО»

В Республике Беларусь скотоводство занимает ведущее место среди отраслей общественного животноводства. От уровня его развития во многом зависит эффективность сельскохозяйственного производства, так как в большинстве сельскохозяйственных организаций отрасль скотоводства является основной. В настоящее время в соответствии с «Государственной программой развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы» стоит задача получения в молочном скотоводстве 8–9 тыс. килограммов молока от одной коровы в год, суточных привесов крупного рогатого скота в специализированном мясном скотоводстве – до одного килограмма [1].

Поэтому при подготовке зооинженеров необходимо, чтобы будущие специалисты получили глубокие знания по инновационным технологиям производства продукции скотоводства и умели применять их в практических условиях. Курсовая работа, как одна из форм текущей аттестации, является видом самостоятельной работы студента, представляющей собой решение конкретной учебной задачи по изучаемой дисциплине.

Цель курсовой работы – разработка для условий конкретного хозяйства обоснованных мероприятий по совершенствованию производства продукции скотоводства, обеспечивающих повышение продуктивности и улучшение качества продукции на основе применения инновационных технологий содержания и кормления, использования современных средств механизации и автоматизации, высокопроизводительной организации труда.

Оценка значения и методики выполнения курсовой работы при изучении дисциплины «скотоводство» студентами специальности 1-74 03 01 – Зоотехния проводилась методами изучения и анализа научных статей, публикаций, учебных пособий, интернет-ресурсов, анкетированием и тестированием студентов, обработки результатов зачетно-экзаменационных ведомостей по дисциплине «Скотоводство».

Курсовая работа выполняется индивидуально по одной из рекомендуемых тем. Каждая тема курсовой работы предполагает выполнение нескольких вариантов, которые определяются проектными решениями, уровнем продуктивности животных, системами и способами содержания, особенностями технологических процессов и др. Выбранная тема согласовывается с преподавателем – руководителем работы.

Для успешного выполнения курсовой работы руководитель в начале семестра

выдаёт задания и в течение семестра проводит консультации по выполнению курсовой работы.

Задание на курсовую работу выдается студентам дневного отделения в течение первых двух недель семестра, в котором предусмотрено выполнение курсовой работы, а студентам заочного отделения – на установочной сессии, предшествующей семестру, в котором предусмотрено выполнение курсовой работы [2].

В задании предусмотрен график выполнения разделов курсовой работы с отметкой о их выполнении.

Курсовая работа оформляется в твердую обложку и сдается на кафедру по мере ее выполнения, но не позднее установленных преподавателем сроков (за 7 дней до начала зачетной недели).

После проверки работы руководитель решает вопрос о допуске или недопуске студента к защите работы. Защита курсовых работ организуется за неделю до начала экзаменационной сессии по согласованному графику, который доводится студентам руководителем курсовой работы.

Для защиты курсовых работ создается специальная комиссия, состав которой устанавливается кафедрой, с включением не менее двух преподавателей, в том числе и руководителя курсовой работы. Защита состоит из краткого доклада студента по теме работы (5 мин) и ответов на замечания и вопросы членов комиссии.

Комиссия оценивает знания и компетенции студентов по теме курсовой работы дифференцированными оценками по 10-балльной шкале.

В случае невыполнения курсовой работы в установленные сроки или несоответствия ее содержания предъявляемым требованиям студент не допускается к защите, при этом в экзаменационной ведомости делается отметка «не допущен». Если студент допущен к защите курсовой работы, но не явился на ее защиту, в ведомость проставляется «не явился».

При неудовлетворительных результатах оценки работы комиссия принимает решение о возможности повторной ее защиты.

Применение новых подходов к методике по выполнению и написанию курсовой работы по дисциплине «Скотоводство» для студентов специальности 1-74 03 01 – Зоотехния позволило упорядочить процесс подготовки, выполнения и защиты курсовых работ, что значительно повысило успеваемость студентов как очной, так и заочной форм обучения. Средний балл по результатам защиты курсовых работ повысился до уровня 7,8-8,2 балла на очном отделении, а на заочном – до 7,2-7,5 баллов.

Список использованных источников

1. Государственная программа развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы. URL: <http://www.mshp.gov.by/programms/a868489390de4373.html> (дата обращения 12.10.2018 г.).
2. Марусич А. Г., Сидоренко Р. П. Скотоводство: методические указания по

выполнению курсовой работы. Горки: БГСХА, 2015. 72 с.

Мельник Юлія

викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Грохольський Микола

викладач вищої кваліфікаційної категорії

Новоушицький коледж Подільського
державного аграрно-технічного університету
смт. Нова Ушиця

КУРСОВЕ ПРОЕКТУВАННЯ - ЗАКЛЮЧНИЙ ЕТАП ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН

Курсове проектування - самостійна творча робота студентів під керівництвом викладача, що формує науковий світогляд студентської молоді, професійний інтерес і компетентність, пробуджує пізнавальну діяльність, виробляє гнучкість мислення, уміння самостійно працювати.

Мета курсового проекту – закріплення, поглиблення і узагальнення матеріалу знань студентами, отриманих під час навчання і вироблення уміння самостійно застосовувати ці знання для творчого рішення конкретної інженерної задачі.

Курсове проектування відноситься до ігрового проектування. Курсовий проект імітує професійну діяльність фахівця і формує уміння використовувати знання при вирішенні завдань виробничого характеру через використання сучасних технологій.

Курсовий проект складається з розрахунково-пояснювальної записки і графічної частини.

Зміст і обсяг курсового проекту визначається обсягом навчальних годин, які відведені на нього у навчальному плані.

Методичне забезпечення включає всі методичні матеріали, які необхідні для проведення курсових проектів, а саме:

- перелік тем;
- індивідуальні завдання до них;
- перелік рекомендованої літератури;
- методичні вказівки, рекомендації для студентів щодо виконання та оформлення курсових проектів, розроблені з урахуванням положення;
- комп'ютерні програми для виконання курсового проекту;
- довідковий матеріал.

До курсових проектів висуваються такі вимоги:

- обсяг проекту повинен відповідати кількості годин, що відведена на нього навчальним планом;
- у зміст курсового проекту включаються найбільш важливі теми навчальної дисципліни;
- тема проекту повинна бути пов'язана зі спеціальністю (фахом) і відображати реальні умови виробництва;
- у процесі проектування студенти повинні набути уміння та навички конструювання, у тому числі навички самостійної технічної творчості;
- вміння використовувати комп'ютерну техніку.

Заняття курсового проектування - це особливий вид занять. На ньому переважають такі методи, як фронтальна бесіда, індивідуальна консультація, самостійна робота з виконання розрахунково-пояснювальної та графічної частин.

Перед курсовим проектом проводиться вступна консультація, на якій роз'яснюються задачі курсового проектування, його значення, повідомляються теми та зміст курсових проектів, вимоги до текстових і креслярських матеріалів, терміни виконання, а також система оцінювання результатів. Важливе значення для студентів має мотивація щодо виконання курсового проекту.

Курсове проектування відноситься до активних методів навчання і вирішує такі педагогічні завдання:

- воно є імітацією професійної діяльності майбутнього фахівця по вирішенню конкретних виробничих завдань. Наприклад, курсовий проект з «Технічної механіки» - це розрахунки на міцність, компоновання і докладна розробка конструкції різних видів редукторів, які призначені для передавання механічної енергії від електродвигуна до виконавчих елементів будь-якої робочої машини; курсовий проект з «Холодильно компресорних машин та установок» - це розрахунки і побудова плану холодильника для зберігання окремих видів продуктів, розрахунок та підбір основного і допоміжного холодильного обладнання, складання схеми холодильної установки;
- при виконанні курсового проекту вирішуються педагогічні завдання по поглибленню, розширенню і конкретизації здобутих знань з різних навчальних дисциплін.

Завершується курсове проектування захистом студентом проекту перед комісією, в склад якої обов'язково входить керівник курсового проекту. Захист курсового проекту проводиться у вигляді доповіді в присутності своїх одногрупників. Спочатку автор робить коротке повідомлення про зміст виконаних розрахунків і графічних робіт, потім відповідає на всі запитання, які виникають у процесі захисту в комісії та присутніх. Така форма підведення підсумків курсового проектування допомагає формуванню в студентів вмінь захищати свою точку зору, відстоювати особисте технічне рішення, творчо розвивати інтерес, логічний підхід та навички аналізу, мислити, розширювати технічний кругозір.

Список використаних джерел

1. Положенням про виконання та захист курсових проєктів у Новоушицькому коледжі Подільського державного аграрно-технічного університету, 2017 р.
2. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів. Вища школа. 2001. №4-5. С.48-52.
3. Пашенко Т.М. Самостійна робота як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. *Реформування системи аграрної освіти в Україні*. Всеукр. практ. конф, 21 квітня 2005 р.
4. Лук`янець В. Фундаментальна наука і науковий світогляд у перспективі ХХІ ст.

Мефодовська Валентина

викладач природничо-математичних дисциплін

Ковальчук Василь

викладач спеціальних дисциплін

Новоушицький коледж Подільського

державного аграрно-технічного університету

сmt. Нова Ушиця

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ

Сучасне викладання в коледжі стикається з проблемою зниження інтересу студентів до вивчення предметів. Такий предмет як фізика, суспільство давно віднесло до категорії найскладніших. Перед педагогом постає завдання пробудити інтерес, не відлякувати складністю. Особливо важлива в даний час проблема розвитку творчих здібностей студентів. Тому, дедалі частіше при викладанні фізики відходять від переважного використання традиційних методів навчання.

Серед всіх мотивів навчання найдієвішим є інтерес до предмету.

В процесі формування в студентів пізнавального інтересу можна виділити 3 етапи: цікавість, допитливість та стійкий інтерес.

В навчальному процесі елементи цікавої фізики використовують при поясненні нового матеріалу (як емоційна основа для запам'ятовування деяких важливих тем або місць матеріалу, що вивчається; як своєрідна розрядка в певний момент уроку та використання елементів історії фізики); розв'язуванні задач (експериментальні задачі, поставлені в цікавій формі; нетрадиційна подача умови задачі; задачі-парадокси); повторенні і узагальненні; виконанні лабораторних робіт; в домашньому завданні.

Цікавий матеріал на занятті не вимагає великої затрати часу, він має бути яскравим, емоційним моментом.

Як показує досвід, найкраще провести на занятті один-два найбільш характерних приклади, чим перерахувати декілька ефектних, але малозначних фактів.

Доцільно використовувати елементи цікавості при створенні проблемної ситуації. З цією метою можна використовувати різні прийоми. Це, і проведення цікавих дослідів (закипання води в паперовій каструлі, попадання яйця у вузьку пляшку і т. д.), повідомлення студентам неочікуваних та дивних фактів, що не відповідають їх попереднім уявленням.

Викладач, використовуючи властивості предметів і явищ, викликає у студентів почуття подиву, загострює їх увагу і впливаючи на їх емоції, сприяє створенню позитивного настрою до навчання та готовності до активної розумової діяльності незалежно від їх знань, здібностей і інтересів.

Цікавість - це зовнішній фактор, що не в змозі забезпечити повного успіху діяльності. Але вона може зняти байдужість, а це в роботі зі студентами дуже важливо.

Цікавий матеріал, історичні екскурси створюють у студентів своєрідну психологічну ситуацію очікування, яка стимулює в них появу інтересу до вивчення матеріалу.

Досвід показує, що наявність інтересу до досліджуваного предмету підвищує увагу, полегшує розуміння розглянутих питань. Отже, сприяє одержанню більш міцних знань.

Сформувані глибокі пізнавальні інтереси до фізики у всіх студентів неможливо і напевно не потрібно. Важливо, щоб на кожному занятті фізики було цікаво. Тоді в багатьох з них первісна зацікавленість предметом переросте в глибокий і стійкий інтерес до науки — фізики.

Значне місце у підвищенні інтересу займає встановлення міжпредметних зв'язків між фізикою та іншими навчальними предметами. Це сприяє розвитку логічного мислення студентів, вчить їх порівнювати матеріал різних предметів, виділяти головне, узагальнювати, зіставляти нове з раніше вивченим.

Прикладом міжпредметних зв'язків між фізикою та іноземними мовами є система позначень фізичних величин.

Назви багатьох фізичних величин у ряді мов однотипні, їх графічно-фонетична схожість пояснюється генетичною спільністю. Латинським походженням деяких слів і пояснюється універсальність системи позначень фізичних величин.

Розповідаючи про фізичне явище, вводячи нове поняття, фізичну величину, термін, слід повністю розкривати значення і походження цього слова.

Запис цих слів мовою оригіналу не тільки може викликати інтерес до вивчення фізики та іноземних мов, а й сприяє кращому засвоєнню літер грецького і латинського алфавітів, які використовуються для позначення фізичних величин і написання формул.

Одним із ефективних шляхів розвитку в студентів зацікавленості у навчанні є гра.

Гра підготовлює студента, як до навчання, так і до праці, при цьому гра водночас є і навчанням, і працею. Дидактичні ігри можна й треба використовувати на занятті фізики з метою розвитку пізнавальних інтересів студентів та підвищення ефективності навчання. Інтерес і задоволення – надзвичайно важливі психологічні ефекти гри, яка спочатку приваблює поставленою задачею, труднощами, які необхідно подолати, а потім – радість відкриття, відчуття подоланої перешкоди.

Ігри бувають: магнітні, творчі, з роздатковим матеріалом та ігри-змагання.

Заняття-змагання сприяють поєднанню колективної й індивідуальної форми роботи, урізноманітнюють процес навчання, поліпшують психологічний клімат у групі, створюють вільну творчу атмосферу й одночасно здоровий дух змагання.

Інформаційний вибух призвів до ситуації, коли викладач вузу вже не залишається єдиним джерелом знань. Потужні комп'ютерні системи, інтегровані в глобальні мережі, відкривають принципово інші перспективи для творчості. Виникає проблема часткового знецінювання традиційної освіти. Змінюється й роль викладача. Якщо раніше він виконував в основному функцію накопичування та розповсюдження наукової інформації, то тепер йому потрібно перетворитися на фігуру, головне завдання якої — керувати пізнавальною активністю студентів та контролювати її результати.

Тому реалізувати в навчанні сучасні технології викладачу може допомогти саме сучасний комп'ютер.

За допомогою комп'ютера можна показати такі явища і експерименти, які недоступні безпосередньому спостереженню. За допомогою моделей з віртуальної лабораторії, можна змоделювати процеси, що відбуваються в циклотроні, мас-спектрометрі, показати рух електронів в магнітному полі.

Використання інформаційних технологій дозволяє викладачу спілкуватися із студентами на сучасному технологічному рівні, зробити навчальний процес більш привабливим і ефективним, а контроль навчальних досягнень студентів більш об'єктивним.

Фізика займає особливе місце серед всіх дисциплін. Як навчальний предмет, що має власну багату історію становлення і розвитку, значний вплив на становлення і культуру людської цивілізації, фізика створює у студентів уяву про наукову картину світу, формує творчі здібності, їх світогляд та переконання. Такі цілі навчання будуть досягнені лише тоді, коли в процесі навчання формується інтерес до знань. Сформованість пізнавальних інтересів студентів сприяє підвищенню їх активності на занятті, розвитку позитивної мотивації навчання, активної життєвої позиції, що в сукупності забезпечує підвищення ефективності процесу навчання.

Список використаних джерел

1. Передовий педагогічний досвід: теорія і методика / під ред. Л. Л. Момот. Київ: Рад. шк., 1990.

2. Бодненко Т. Розвиток пізнавального інтересу в учнів на уроках фізики нетрадиційними методами. *Фізика та астрономія в школі*. 2004. № 2
3. Чельмак Л. Розвиток пізнавального інтересу учнів на уроках фізики. *Фізика*. 2006. №28.

Михайлик Артур

к. іст. н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Каденюк Олександр

д. іст. н., професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ» У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА

Гуманітарні навчальні дисципліни у вищій школі України покликані, насамперед, формувати світогляди орієнтири молоді. Україна зараз переживає не найкращі роки, нам доводиться жити в період радикального переосмислення цінностей, суспільних теорій і соціальної практики. Тому особливо важливим стає вивчення у національних вищих навчальних закладах дисциплін соціально-гуманітарного циклу.

Важливе місце гуманітарні науки мають посідати у вищих технічних спрямуваннях, в яких вони іноді займають другорядне, підпорядковане становище.

Дискусія між «гуманітаріями» і «технаріями» має глибоке коріння і в Україні, і поза її межами. Однак, якщо розвинуті країни світу постійно витрачають на розвиток науки (в тому числі гуманітарного циклу) значні кошти, українська влада в більшості випадків субсидує лише ті дослідження, які мають швидкий практичний результат. При чому, як у середовищі політичної та економічної еліти, так і в українському суспільстві загалом має місце переконання, що розвиток гуманітарної сфери науки напряму залежить від соціально-економічного становища країни. Нам видається, має місце відчутний взаємовплив першого і останнього. Без значної уваги з боку держави до гуманітарної освіти суто прикладні галузі наукового знання не дадуть очікуваного результату.

Саме з соціально-гуманітарними дисциплінами пов'язане формування світогляду майбутнього фахівця, його переконань і уподобань. Без них не можлива розбудова сталих інтересів суспільства, становлення і підтримання його високої морально-правової культури, формування гуманізму. На такі суспільно значущі речі слід орієнтуватися будь-якій країні, яка поділяє цінності розвинутих країн

західної демократії і готова з ними стратегічно співпрацювати.

На наше переконання, особливе місце в реалізації таких складних і важливих завдань належить вивченню історичного досвіду власного народу. Саме він є підґрунтям культури, традицій, національної психології, існуючого політичного і соціально-економічного устрою.

На перший погляд роль гуманітарних наук у людському суспільстві менш помітна, ніж прикладних наукових дисциплін. Це пов'язано з особливостями оцінки результатів праці гуманітаріїв, розмитими кордонами між фундаментальними та практичними дослідженнями, описовим характером наукової продукції. Разом з тим гуманітарні науки мають значно масштабніше суспільне відлуння, порівняно з природничими і точними науковими пошуками, можуть викликати могутній соціальний резонанс, мати значні культурні наслідки.

Зараз, в період всеосяжної кризи, особливо важливим стає популяризація дисциплін гуманітарного циклу на прикладі конкретної людини: знайомого, колеги, сусіда тощо. Викладачами кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ПДАТУ організовано роботу декількох гуртків гуманітарного спрямування, які націлені на роботу зі студентами, які здобуття фахової освіти поєднують з активною громадською позицією, мають захоплення, пов'язані з історією, краєзнавством, філософією, є соціально активними.

Вдалою видається практика обов'язкового вивчення власного генеалогічного дерева при підготовці до семінарських занять з «Історії та культури України» студентами Подільського державного аграрно-технічного університету. Виконання такого здавалось би простого завдання насправді вимагає багатого фахового методологічного інструментарію та несе значне виховне навантаження. Воно передбачає певний рівень володіння археографічними та архівознавчими знаннями, знайомство з національною історіографією, краєзнавством та регіоналістикою.

Робота над історією власного роду знайомить молоду людину з минулим краще за професійні лекції та інші аудиторні роботи в університеті. Дізнатися про замордованого в Магадані або померлого від Голодомору прадіда і не вірити в жахливі сталінські репресії неможливо. Часто дослідження власного родоводу (фактично, провідна тема вивчення історії в країнах Західної Європи і США) закладає фундамент подальшого самовдосконалення людини, формує її захоплення і визначає спосіб життя. З таких умов важливою ланкою навчального процесу в вишах мають стати індивідуальні години. Індивідуальна робота у формі наукового пошуку видається нам найбільш ефективним методом навчання, зокрема з «Історії та культури України». Через неї такі якості, як патріотизм (без приставки «ура»), інтелектуалізм, загальна культура особистості стають визначальними в період соціалізації молодого покоління людей з вищою освітою.

Життя вимагає не тільки творчого розвитку політології, соціології, філософії, культурології, історії як наук, але й донесення їх надбань до всього суспільства. Тадеуш Котаржинський зазначав: «Наукою є усяке знання, яке дозріло до того, що його можна викладати як окрему дисципліну на рівні вищої школи» [1, с. 245]. За

таких умов багато залежить саме від якості викладання історії.

У сучасних умовах існує потреба не просто підвищення рівня викладання гуманітарних дисциплін у аграрних вищих навчальних закладах, але й, можливо, докорінної зміни форм і методів їх вивчення. У вищі доцільно застосовувати принципи засвоєння знань на основі варіативності викладання навчального матеріалу та специфіки самого навчального закладу.

В рамках навчальної програми слід знайти можливість також виділити гуманітарні спецкурси з урахуванням аграрного профілю вишу. Так, наприклад, у Національному аграрному університеті читаються спецкурси «Історія формування української моделі розвитку сільського господарства (з найдавніших часів до сьогодення)», «Місце і роль селянства у суспільно-політичному розвитку суспільства». У Подільському державному аграрно-технічному університеті читаються курси «Аграрна історія України» та «Історія земельних відносин України». Слухачам інженерно-технічного факультету ПДАТУ читається спецкурс «Історія видів транспорту».

Рівень засвоєння студентами знань та формування світоглядних орієнтирів залежить і від наявності підручників, навчальних посібників, відповідних методичних розробок. До того ж, важливо посилити в них виховні моменти, бо як слушно визначив С.Л. Франк «...єдина доступна нам позитивна думка про зміст історії полягає в тому, що історія є процес виховання людського роду» [2, с. 449].

Отже, життя вимагає збільшення навчального навантаження на вивчення дисциплін гуманітарного циклу, оскільки саме на них лежить найбільше навантаження з виховання особистості і громадянина. Безумовно – це питання майбутнього Української держави.

Список використаних джерел

1. Копнин П.В. Гносеологические и логические основы науки. Москва: Издательство "Мысль", 1974. 568 с.
2. Франк, С.Л. Духовные основы общества. Москва: Республика, 1992. 510 с.

Прокопова Ольга

к.п.н., доцент кафедри

Ляска Оксана

к.п.н., доцент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

Мудрик Кшиштоф

доктор технічних наук, професор

Аграрний університет в Кракові

м. Краків, Польща

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ПОЛЬЩІ

Сучасний стан нашого суспільства та процеси, які відбуваються в політичному, економічному, духовному житті будь-якої країни змушують по-новому поглянути на проблеми виховання студентської молоді в цілому і на формування гармонійно розвиненої особистості зокрема.

Варто зазначити, що в педагогічній літературі постійно обговорювалися питання виховної діяльності в системі безперервної освіти, комплексного підходу до виховання, виховні аспекти навчання різних дисциплін, шляхи виховання тощо. Цим проблемам присвячені роботи Чернишової Л.Ю., Мар'єнко І.С., Філонова РМ, Чуднівського В.Е., Петрової В.І., Кліментенко А.Д. та ін. Вивчення ролі позанавчальної діяльності в розвитку особистості, самореалізація молоді, проблеми позанавчальної роботи у вузі представлені в працях Оуена Р., Шацького С.Т., Макаренка А.С., Когана І.С., Виготського Л.С., Рубінштейна СЛ., Ельконіна Д.Б., Бабанського Ю.К., Ільїної Т.А. та ін. Згадані праці, в основному, стосуються загальних проблем виховної роботи.

Виховання в університеті – це процес, який представляє собою нерозривну єдність об'єктивних умов і суб'єктивних чинників виховного впливу і взаємодії учасників цього процесу. Цей процес здійснюється на різних рівнях: побутовому, поведінковому, професійному, особистісному і формує соціально-свідому особистість.

Для того, щоб ефективно здійснювати виховний вплив, необхідно знати критерії якості виховного процесу. До них належать: - спрямованість студентів на оволодіння цінностями, значущими для їх становлення як людини культури ХХІ століття; - стійкість потреби в оволодінні цими цінностями; - активність особистості у творчій самореалізації та саморозвитку; - здатність до адекватної самооцінки та самокорекції; - стійка орієнтованість на перетворювальну діяльність.

У даний час відбувається сучасна система освіти, спрямована на інтеграцію в європейську. На жаль, питань виховання, аналізу ефективності освітньо-виховної роботи, моніторингу результативності виховних впливів і їх коригування, на наш погляд, приділяється недостатньо уваги. Виникає задача розробки нових підходів у

здійсненні виховної роботи в сучасних умовах. Сьогодні необхідно спрямувати енергію молоді в конструктивне русло і підготувати їх до життя в умовах найскладніших соціально-економічних змін [5].

Вивчення питання реалізації виховної роботи за кордоном дозволяє зробити висновок про те, що вона має статус навчальних дисциплін (М.Д. Мартинова). У навчальний план підготовки фахівців за кордоном, наприклад, включені такі предмети, як «побудова кар'єри», «психологічні особливості професії». Величезна увага приділяється надбанню різних навичок і умінь за допомогою говоріння і письма. У деяких навчальних закладах проводяться заняття з підвищення ефективності листування й використання мовних засобів у спілкуванні.

Варто зауважити, що особлива увага під час навчання у Польщі приділяється формуванню в студентів таких якостей, як уміння працювати з людьми, інтелігентність, витривалість, компетентність, відповідальність, відданість своїй справі.

Важливу роль у вихованні молоді за кордоном відіграє керівник - куратор студентської групи. Саме він постійно скеровує індивідуальну роботу зі студентами і вибудовує їх особисті освітні траєкторії.

Позанавчальна робота у ВНЗ Польщі є популярною та актуальною. Цікаво відзначити, що відбір студентів за творчими вподобаннями відбувається на I курсі, де вони займаються протягом усіх років навчання, а по завершенні представляють звітний концерт.

Особливу та головну роль у реалізації виховної роботи університету відіграє Студентське самоврядування. Саме воно ініціює та реалізовує (без залучення та участі викладачів) різноманітні заходи, урочистості, акції тощо.

Неабияка роль у польських вишах відводиться «Школі формування сучасного лідера». Проблема формування та становлення лідерської позиції у майбутніх фахівців є одним зі стержневих завдань сучасної освіти.

Результат вивчення стану виховної роботи у вищих навчальних закладах Польщі дозволяють зробити наступні висновки: виховна робота здійснюється в процесі вивчення спеціальних дисциплін, включених в навчальний план; - увагу викладачів зосереджено на індивідуалізації навчання, а виховний аспект покладено на керівників (кураторів); - особливу увагу в підготовці фахівців приділяється формуванню вмінь аналізувати ситуацію в процесі навчання і обмірковувати власну поведінку; - виховна робота організовується з урахуванням майбутньої діяльності студентів; - основний акцент у виховній роботі робиться на формуванні практичних навичок роботи з людьми та вирішенні проблемних ситуацій. Значна увага приділяється розвитку здібностей користуватися свободою і вмінням висловлювати свою думку про події в країні і світі події.

Список використаних джерел

1. Лузан П.Г. Методи і форми організації навчання у вищій аграрній школі. Київ: Вид-во НАУ, 2003. 276 с.
2. Лузан П.Г. Теорія і методика формування навчально-пізнавальної

активності студентів. Київ : НАУ, 2004. 272 с.

3. Савченко С. В. Науково-теоретичні засади соціалізації студентської молоді в позанавчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору : дис. ... д-ра. пед. наук. Луганськ, 2004.

4. Сериков В. В. Личностно ориентированное образование: к разработке дидактической концепции. *Педагогика*. 1994. № 5. С. 16– 21.

5. Faten Al Nadzhar, Oksana Liaska, Olha Prokopova, Taras Hutsol Developing Media Competency through Media Education among University Students. *Media and Communication in the Interactive Digital Age, Abu Dhabi, UAE*. Official Proceedings of ICMC 2018 -1st International Conference on Media and Communication, 19-21 March 2018- Abu Dhabi, UAE. 2018. С. 225-231.

Пуцентейло Петро

д.е.н., професор, професор кафедри
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ-АНАЛІТИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Підготовка майбутніх бухгалтерів-аналітиків повинна бути орієнтована на потреби бізнесу, що дасть змогу забезпечити успішну діяльність підприємства. Визначення та формування відповідних компетенцій майбутніх фахівців є основою їх конкурентної переваги на ринку праці і затребуваності провідними вітчизняними та зарубіжними компаніями. Розвинути подібні компетенції можна тільки на підставі тісної взаємодії з бізнес-спільнотою.

В. К. Савчук переконаний, що фахівці з обліку та аналізу повинні вміти збирати, накопичувати, обробляти, передавати інформацію про діяльність суб'єкта господарювання; бачити перспективу розвитку підприємства з урахуванням досягнутого рівня виробництва і реальних можливостей, повнішого задоволення запитів ринку; підпорядкувати цілі й функції підсистем (виробничих підрозділів і служб) досягненню цілей системи (підприємства) в цілому; підтримувати збалансованість розвитку підприємства, при якому передбачається як єдиний процес – поліпшення виробничої діяльності, соціальний розвиток колективу, рівновагове природокористування, розширення стратегічної зони господарювання, підвищення конкурентного статусу тощо; створювати систему показників, індикаторів та критеріїв, які б найповніше характеризували нові суспільні явища і соціально-екологічні та економічні процеси; систематизовувати

причини зміни чинників розвитку підприємства для найповнішого їх вивчення і розробки механізмів зміни якісно-кількісних його параметрів і створення передумов для бажаних змін; підбирати методи, прийоми і методики, які б дозволяли з найменшими затратами часу і коштів високоякісно вивчати аналізований об'єкт як систему; формувати джерела даних, які б дозволяли досить повно і адекватно моделювати явища, процеси, результати і давали можливість об'єктивно і своєчасно оцінювати стан і передбачати майбутні зміни аналізованого об'єкта. Однак, для поглиблення аналітичної підготовки бухгалтерів, не досить удосконалювати інформаційне середовище аналізу, необхідно поглиблювати його методологію, а саме розробляти з врахуванням викликів часу нові види аналізу [1, с. 438-439]. Слід погодитися з думкою О.В. Вітренко щодо важливості і пріоритетності адміністративно-правового регламенту діяльності бухгалтера-аналітика, якою визначається внутрішня система взаємовідносин на рівні «виконавець – бухгалтер-аналітик – управлінець – виконавець» [2, с. 132]. Він повинен орієнтуватися на всебічний розгляд проблеми, ситуації в країні і світі. Йому необхідно сприймати світ раціональним, логічним і впорядкованим, бачити і встановлювати закономірності. До того як прийняти рішення, аналітику необхідно розробити максимально детальний план, зібрати якомога більше достовірної інформації, об'єктивних фактів з обов'язковим залученням глибоких теоретичних знань, систематизувати їх, знайти загальні характерні риси, які визначають тенденцію розвитку будь-якого процесу. Аналітик повинен бути схильним до ретельної і методичної роботи при вирішенні проблем. Він повинен володіти аналітичним, критичним і креативним мисленням.

Навчання бухгалтерів-аналітиків з основами юриспруденції має ґрунтуватися на розумінні потреб бізнесу в необхідній кваліфікації. Зокрема, створення диференційованої системи фахової підготовки, застосування інтерактивних форм навчання, імплементації практичних навичок у навчальній лабораторії (поєднання занять в аудиторії і на виробництві), навчальна практика на виробництві з викладачем, виробнича практика і передипломне стажування. Це обумовлено, перш за все, можливістю врахування запитів роботодавців (Корпорація “Агропродсервіс”, агрохолдинг “Мрія”, ПАП “Дзвін”, ПП “Агрон” та ін.). Підготовка висококваліфікованих фахівців з обліку і оподаткування в аграрному бізнесі ґрунтується, перш за все, на засвоєнні студентами нормативних, професійно-орієнтованих дисциплін “Теорія бухгалтерського обліку”, “Фінансовий облік I”, “Фінансовий облік II”, “Економічний аналіз”, “Облік в галузях економіки”, “Економічна експертиза в бухгалтерському обліку”, “Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін”, “Облік зовнішньоекономічної діяльності облік і звітність в оподаткуванні”, “Аудит”, “Контроль фінансово-господарської діяльності підприємств агропромислового виробництва”, “Соціально-правове забезпечення діяльності підприємств агропромислового виробництва”, “Звітність підприємства”, “Історія обліку і оподаткування”, “Бюджетування і контролінг на підприємствах агропромислового бізнесу”, “Управлінські інформаційні системи в обліку, аналізі й аудиті

підприємств агропромислового виробництва”, “Облік в агропромисловому виробництві”, “Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства”, “Господарське право” і “Фінансове право”. Ці навчальні дисципліни закладають підвалини знань та умінь з обліково-аналітичного і організаційно-правового забезпечення діяльності аграрних підприємств. При викладанні дисциплін велике значення, крім традиційних лекцій, мають бесіди і доповіді, проблемні лекції, аналіз практичних питань, їх обговорення, пошук альтернативних рішень. У процесі закріплення отриманих у ході навчального процесу знань відводиться активній самостійній та науковій діяльності студентів. Самостійна робота студентів під керівництвом педагогів повинна бути організована так, щоб розвивалися креативні здібності студента, формувалися навички самостійного вирішення професійних питань і прийняття ефективних управлінських рішень. Наукова робота розвиває особистісно-орієнтований підхід студента у подоланні кризових ситуацій, дає змогу оцінити свої знання і прагнути до їх удосконалення.

Проведення наукових заходів з участю представників бізнес-спільноти, науковців Тернопільського національного економічного університету і Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН сприяють визначенню відповідних компетенцій молодих фахівців. Заслуговують на увагу наукові семінари проведені кафедрою обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу Тернопільського національного економічного університету у Корпорації «Агропродсервіс» “Обліково-аналітичне забезпечення ефективної діяльності агробізнесу України”, Всеукраїнська науково-практична конференція “Прикладна економіка – від теорії до практики”, Міжнародна науково-практична конференція “Теоретичні та прикладні аспекти розвитку аграрного бізнесу України”, Міжнародна науково-практична конференція за участю іноземних студентів “Розвиток аграрного бізнесу в умовах глобалізації”, вихід у світ монографії авторського колективу кафедри “Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств” тощо. Це дасть змогу створити цілісну вертикально інтегровану систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців за спеціальністю «Облік і оподаткування», освітня програма “Облік і правове забезпечення агропромислового бізнесу”, освітнього ступеня бакалавр і магістр.

Основні компетенції, що висуваються провідними компаніями агробізнесу і котрі є роботодавцями випускників кафедри обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу доцільно розділити на такі групи.

1-ша група компетенцій пов'язана з лідерськими якостями і вмінням працювати в команді: прагнення до перемоги; саморозвиток (участь у стажуваннях, проектах); чесність; вміння пропонувати інноваційні рішення, вносити пропозиції щодо оптимізації управління; здатність до командної роботи (в тому числі з іншими відділами); комунікабельність.

2-га група характеризує функціональні компетенції: розуміння того, що облік і аналіз орієнтований на ефективну діяльність підприємства; знання теорії

економіки, технологічного процесу, маркетингу та комерційної діяльності; вміння розуміти і аналізувати потреби виробництва; знання основ проведення наукових досліджень; вміння формувати програми розвитку підприємства; знання принципів міжнародних стандартів обліку; вміння застосовувати Microsoft Excel як аналітичний інструмент; володіння основними інструментами пакету Microsoft Office і автоматизованих бухгалтерських програм.

Існуюча сьогодні в Україні система професійної підготовки обліково-аналітичних кадрів передбачає кваліфікаційні характеристики за чотирма рівнями освіти. Бухгалтер з початковою профільною освітою – бухгалтер-рахівник. Бухгалтер із середньою спеціальною професійною освітою – бухгалтер-обліковець. Бухгалтер з вищою професійною освітою – бухгалтер-аналітик (економіст). Бухгалтер з додатковою вищою бухгалтерською освітою і практичними професійними навичками – професійний бухгалтер.

Отже, професійний бухгалтер – це найвищий рівень професійної кваліфікації, поява якого пояснюється потребами сучасних викликів. Саме з підготовкою та атестацією професійних бухгалтерів в урядовій Програмі реформування бухгалтерського обліку пов'язується становлення бухгалтерської професії. Вища бухгалтерська освіта відповідає міжнародному стандарту бухгалтерської освіти і є передумовою для підвищення кваліфікаційної освіти для професійного бухгалтера. Тому нині все більш нагальною стає завдання перепідготовки та підвищення кваліфікації працюючих бухгалтерів, які формувалися в адміністративно-командній системі, а також підготовки «новітніх» кадрів ринкової економіки – бухгалтерів-аналітиків. Серед бухгалтерів також є багато висококваліфікованих фахівців, які мають вищу, але непрофільну освіту. Для цієї категорії бухгалтерських працівників також є доцільною система перепідготовки та атестації.

Список використаних джерел

1. Савчук В. К. Поліпшення аналітичної підготовки бухгалтерів аграрних формувань. *Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки*. зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 26 лют. 2015 р.) / відпов. за вип. Б. В. Мельничук. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. С. 437–439.

2. Вітренко О. В. Реалізація контрольної функції в системі сучасного обліку. *Вісник Донецького університету економіки та права*. 2012. № 1. С. 132-137.

3. Метелиця В. М. Розширення функцій і прав бухгалтерів аграрної галузі та закріплення норм професійної етики і поведінки. *Облік і фінанси*. 2015. № 2 (68). С. 29-39.

Річкаль Наталія

старший викладач

Сумський національний аграрний університет
м. Суми

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЦІ

Розвиток сучасної економіки обумовив потребу в математичному апараті, пристосованого для використання в економічній сфері. Так, використовуючи нові прийоми застосування математичних методів, сьогодні науковці спрощують процес прийняття більш доцільних рішень в сфері економіки, так як математичні методи скорочують час проведення економічного аналізу бо зменшують ресурсоемність обчислень, сприяють врахуванню більшої кількості чинників що впливають на економічні процеси, що в свою чергу дає змогу будувати більш досконалі системи управління економікою.

При застосуванні математичних методів необхідно виконувати ряд деяких умов, а саме:

- використовувати системний підхід, тобто послідовно та в певному порядку враховувати та систематизувати фактори взаємного впливу з іншими об'єктами господарювання;

- тримати в належному стані електронно-обчислювальні засоби, що задіяні в системі інформаційного забезпечення управління підприємством.

При розробці математичних моделей, що відображатимуть економічні взаємозв'язки та залежності, використовують такі методи:

1. Метод елементарної математики — застосовується для лінійних економічних розрахунків. Основою методу є прості арифметичні операції та рівняння. Наприклад, для калькуляції потреби в ресурсах, розробці плану виробництва, калькуляції доцільності проекту та інше.

2. Метод математичного аналізу — застосовується для аналізу економічних явищ, що мають випадковий характер, а саме для виявлення залежності одного економічного явища від іншого. В цьому методі найбільшої популярності набула функція кореляції та регресії. Цей метод може застосовуватися як самостійно, так і в складі інших методів, наприклад, в складі статистичного методу.

3. Статистичний метод — застосовується теж для аналізу економічних явищ, що мають випадковий характер, а саме для систематизації зміни показників випадкового процесу. Основою методу є закон розподілу ймовірностей, статистичний ряд розподілу та вибірковий метод спостереження. Для більш глибокого аналізу застосовується разом з методом математичного аналізу, а саме дисперсійним, спектральним, компонентним, факторним аналізами.

4. Матричний метод — застосовується для аналізу складних і великорозмірних економічних структур. Дає змогу в найбільш компактній формі представити модель економічного процесу.

5. Метод математичного програмування — застосовується для аналізу

ефективності виробництва, оцінювання завантаженості, та розрахунку дефіцитності результатів роботи підприємства. Є одним з основних методів вирішення задачі по оптимізації господарської діяльності.

6. Метод економічної кібернетики — застосовується для аналізу, стандартизування та уніфікації економічних явищ і процесів в розрізі трьох напрямків, а саме - теорії економічних систем і моделей, теорії економічної інформації та теорії клерувальних систем. Саме цей метод більше за всіх використовується при моделюванні і системному аналізі економічних явищ, бо він є найбільш розвинений в цій сфері.

Як висновок, хочу наголосити, що використання математичних методів в економіці є необхідністю та робить останню більш змістовною, прогнозованою і обґрунтованою. Синтез економіки, математики і статистики породив таку науку як «Економетрія», яка стала самостійною, самодостатньою наукою та яка потребує більш детальної уваги з боку науковців щодо подальшого розвитку. І все ж попри свою самостійність та самодостатність «Економетрія» не може існувати без математики.

Список використаних джерел

1. Немчинов В.С. Экономико-математические методы и модели. Москва: Соцэґиз, 1962. 410с.
2. Пинегина М.В. Математические методы и модели в экономике: учебное пособие для студентов вузов экономических специальностей. Москва: Издательство «Экзамен», 2004. 128с.

Свинар Анатолій

викладач

Новоушицького коледжу Подільського
державного аграрно-технічного університету
смт. Нова Ушиця

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГАЗОВІ МЕРЕЖІ ТА УСТАТКУВАННЯ»

До моменту вступу в технікуми та коледжі кожен учень має вже деякий запас знань, умінь, певні здібності, розумовий розвиток. Але знання з спец. дисциплін для студентів є новими, хоч вони тісно пов'язані з хімією, фізикою, математикою, нарисною геометрією та іншими науками.

Тому при вивченні матеріалу із спеціальних дисциплін якомога більше необхідно зацікавити студентів, активізувати їх пізнавальну діяльність. А найкраще це зробити у поєднанні традиційних методів навчання з інноваційними.

До таких методів роботи відносяться: проблемне навчання, інтегровані уроки, уроки-бесіди, семінари, уроки прес-конференції, використання диференційованого навчання, індивідуальний підхід до кожного студента під час навчання.

Розробка методики викладання предмета з використанням інноваційних технологій є основним аспектом методичної роботи. Ефективніше використовувати інформаційно-комунікаційні технології при викладанні спец. дисциплін можна із застосуванням різноманітних комп'ютерних програм яка навчає не тільки користуватися комп'ютером, а й ефективно використовувати його потенціал у навчальному процесі, дає можливість застосовувати комп'ютер для спілкування, проведення досліджень, створення публікацій, презентацій та веб-сайтів, пошуку додаткової інформації тощо.

Методику вивчення окремих тем і питань розроблено відповідно до основних етапів навчального процесу. Цими етапами є: пояснення навчального матеріалу, закріплення і поглиблення знань студентів, самостійна робота, керування діяльністю студентів щодо застосування набутих знань. Для більшої ефективності занять аналізується вихідна навчально-плануюча документація (навчальні плани, програми тощо), опрацьовуються методичні розробки, вивчається досвід інших викладачів.

Процес вивчення предметів з спец. дисциплін – цілеспрямована взаємодія викладача й студентів, у ході якої вирішується завдання підготовки студентів як кваліфікованих робітників.

У процесі навчання формуються пізнавальні та практичні вміння і навички, відбувається розвиток та виховання студентів.

Підмічено, що застосовуючи інновації при вивченні дисципліни «Газові мережі та устаткування» студенти краще засвоюють новий матеріал, швидше та якісніше працюють, розвивають творче мислення.

Щоб чітко організувати заняття, у першу чергу аналізується методика його проведення. Необхідно виявити, який конкретний матеріал із теми програми засвоюється студентами найважче. Пояснення цього матеріалу може бути проведене у вигляді конференції, диспуту, інтегрованого заняття тощо. Тоді відсоток засвоєння значно збільшується. Якщо такі заняття проводяться в декількох паралельних групах, то в подальшому коригується план проведення заняття, враховуючи індивідуальні особливості студента.

Щоб введення нових технологій навчання давали необхідний результат, необхідно ознайомлюватися з роботами викладачів із впровадження інновацій у навчальний процес та визначаюся зі способом застосування їх на власних заняттях.

Під час впровадження інноваційних методів навчання студенти набагато більше почали знайомитися з технічною літературою, навчальними посібниками, підручниками, матеріалами, розміщеними в Інтернеті.

У процесі дослідження, пошуку необхідної інформації покращилася і пошукова творча діяльність студентів під час розв'язання нових для них задач і проблем.

Студенти підбирають матеріал, використовуючи сучасні друковані видання, опрацьовують його, самостійно складають проблемні задачі і намагаються розв'язати їх.

Важливим аспектом є те, що студенти творчо підходять до вивчення кожної теми, шукають нестандартні рішення виконання роботи із заданої технологічної схеми. І коли на парі вони вміло демонструють свої проекти, творчі роботи, реферати, то підвищується їх самооцінка, що спонукає до більшої активності.

Дослідження, проведені Національним тренінговим центром, показують, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити процент засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику). Результати цих досліджень були відображені в схемі, що отримала назву «Піраміда навчання».

З піраміди видно, що найменших результатів можна досягти за умов пасивного навчання (лекція — 5%, читання — 10%), а найбільших — інтерактивного (дискусійні групи — 50%, практика через дію — 75%, навчання інших чи негайне застосування — 90%). Це, звичайно, середньостатистичні дані, і в конкретних випадках результати можуть бути дещо іншими, але в середньому таку закономірність може простежити кожен педагог.

Однією з причин незадовільного засвоєння учнями почутого на уроці є темп, із яким учитель говорить, і ступінь сприйняття дітьми його мовлення. Більшість викладачів промовляє приблизно від 100 до 200 слів за хвилину. Але діти не здатні сприйняти такий потік інформації. За високої концентрації уваги людина може сприйняти від 50 до 100 слів за хвилину, тобто половину. Проте здебільшого, навіть тоді, коли навчальний матеріал цікавий, учням важко зосереджувати увагу протягом тривалого часу. Вони відволікаються, починають обдумувати деталі почутого, чи навіть проблему або ситуацію, що не стосується уроку.

Використання наочності під час лекції збільшує запам'ятовування матеріалу від 14 до 38%. Крім того, така презентація матеріалу забирає на 40 процентів менше часу, вона підсилює усну подачу матеріалу. Наочність варта не тільки сотень слів, а й утричі ефективніша за одні лише слова.

Якщо ж до роботи залучається слухова й зорова пам'ять, є більше шансів задовольнити потреби різних учнів, чий спосіб сприйняття матеріалу може суттєво відрізнитися.

Усі заняття провести нестандартно неможливо, тому, для кращого ефекту, я проводжу їх по чергово із традиційними.

Список використаної літератури

1. Лузан П.Г., Дьомін А.І., Рябець В.І. Формування активності студентів у навчанні. Київ . Вища школа. 1998.
2. Дьомін А.І. Теоретичні основи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів сільськогосподарських вузів на лекціях, на практичних лабораторних заняттях. Київ. УДАІ, 1193.
3. Елканов С.Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя. Учеб. Пособие для студентов пед. Институтов. Москва. Просвещения. 1989.
4. Петралов А.В. Как поднять квалификацию инженеров педагогов? Советская педагогика. 1991.

Сірант Володимир

аспірант

Підлісний Віталій

Семенов Олександр

к.т.н., доценти, доценти кафедри машиновикористання в АПК

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Реформування системи освіти в умовах національного відродження України потребує вдосконалення підготовки майбутніх агроінженерів, підвищення рівня їхньої фахової компетенції в процесі фахової підготовки.

Актуальність проблеми формування фахової компетенції майбутніх інженерів продиктована вимогами, які притаманні сучасному суспільству для ефективного функціонування, в якому фахівцеві недостатньо тільки вивчати та розуміти спеціальні дисципліни. Необхідний новий підхід, який би ґрунтувався не тільки на засвоєнні студентами певних знань, умінь та навичок, а й формував би в них власне ставлення та розуміння кожної дисципліни, сприятиме розвитку досвіду щодо виконання професійних завдань за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та засобів [1, 2, 3].

Суспільство зазнає значних змін, які вимагають від сучасного спеціаліста, в галузі агропромислового комплексу (АПК), внутрішніх перетворень і сформованості фахової компетентності.

На основі аналізу літературних джерел встановлено, що недостатньо розкриті фундаментальні дослідження, що стосуються формування фахових компетенцій майбутніх агроінженерів. На сьогодні перед педагогами стоїть завдання, які вимагають формування нового типу компетентності спеціаліста, як частини загальної компетентності фахівця, зокрема, майбутнього інженера.

Системо утворюючим і регулювальним фактором професійного зростання і творчої активності людини, що виражається в її справах і вчинках, являється самосвідомість, тобто стійкий комплекс представлення і суджень індивідууму про самого себе, здібностях і можливостях.

Фахова компетентність агроінженера – не лише сукупність професійних знань, вмінь і володіння способами виконання професійної діяльності, а і його професійні та важливі якості, здібності, що впливають на ефективність професійної діяльності та успішність її освоєння; професійні та вагомні психофізіологічні властивості, необхідні для професійної діяльності [1,3]. До особливостей професійної діяльності агроінженерів у галузі АПК відносимо те, що сучасна галузь АПК вимагає не лише високого рівня освіти, знань, культури, професійної майстерності, а й навичок і технологічної готовності до ухвалення

рішень і дій у нестандартних умовах; творчого, ініціативного підходу до справи; вміння взяти на себе відповідальність за прийняті рішення; здатності до роботи в команді; готовності до інноваційної діяльності та до постійного самовдосконалення [4, 5].

Компетенція діяльності, спілкування і саморозвиток представляє основу всієї компетенції. Професійна позиція спеціаліста представляється, як система сформованих установок і орієнтацій, відносин і оцінок внутрішнього та навколишнього досвіду, реальності і перспектив, а також власні домагання, які визначають характер дій, поведіння, місце і роль в службовій діяльності і в повсякденному житті.

Вивчення нормативно-законодавчих актів дозволяє говорити про потребу суспільства в розвитку загальної культури людини, яке є однією з причин недостатньої професійної компетенції сучасних спеціалістів. Всесвітнім конгресом в інженерній освіті ще у 1992 році були сформульовані вимоги до випускників інженерних вузів, серед яких, крім професійної компетенції (теоретичні знання і практична підготовка), комунікативна готовність (володіння літературною, діловою і усною мовою; уміння розробляти технічну документацію і користуватися нею; знання етики спілкування), а також розвинена здатність до творчого підходу у вирішенні професійних задач, уміння орієнтуватися в нестандартних ситуаціях, жага до постійного удосконалення.

Предметні знання мають важливе значення в силу того, що саме вони являються основою формування всієї професійної компетенції. Спеціаліст в своїй галузі повинен опиратися на великі знання як спеціальних, соціальних, організаційних та інших аспектів, як теоретичного, так і емоційного характеру.

Отже, ми вважаємо, що завданням вищої школи є формування фахової компетентності майбутніх агроінженерів. Встановлено, що фахова компетентність – це інтегральна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь і навичок, досвіду, достатніх для здійснення певного роду діяльності, яка пов'язана з прийняттям рішень.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. *Український педагогічний журнал*. № 1. 2015. С. 47– 58.
2. Бендера І.М., Дуганець В.І., Збаравська Л.Ю. Особливості планування навчального процесу при наскрізній організації виконання самостійної роботи студентів агроінженерних спеціальностей. *Професійно-прикладні дидактики: міжнародний науковий журнал*. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 3. С. 9-18.
3. Підлісний В. В., Семенов О. М., Сірант В. М. Методичні підходи для покращення самостійної роботи студентів з дисципліни. “Використання техніки в АПК”. *Професійно - прикладні дидактики*. 2016. № 1. С. 131 – 138.
4. Бендера І. М., Дуганець В.І., Збаравська Л. Ю., Ляска О. П. Наскрізна підготовка у формуванні фахової компетентності для майбутніх агроінженерів. *Фізико-математична освіта: науковий журнал*. Вип. 1 (11). Сумський державний

педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Фізико-математичний факультет
редкол.: О. В. Семеніхіна (гол.ред.) [та ін.]. Суми: [СумДПУ ім. А. С. Макаренка],
2017. 14 - 20 с.

Степанков Сергій

викладач кафедри

Цимбалістий В'ячеслав

викладач кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Аналіз навчальних планів та програм ВНЗ показує, що при вивченні курсу «Фізичне виховання» передбачається вирішення таких завдань, як:

- знання та дотримання основ здорового способу життя;
- знання основ організації і методики найбільш ефективних видів та форм раціональної рухової діяльності, та вміння застосовувати їх на практиці;
- знання основ методики оздоровлення та фізичного вдосконалення традиційними та нетрадиційними засобами і методами фізичної культури;
- прищеплення стійкої звички до щоденних занять фізичними вправами з використанням різноманітних раціональних форм;
- систематичне фізичне тренування з оздоровчою або спортивною спрямованістю;
- виконання нормативів професійно-прикладної психофізичної підготовленості;
- інформування про головні цінності фізичної культури та спорту [7, 8].

Фізичне виховання у вищих навчальних закладах здійснюється у наступних формах:

- лекції з теорії фізичного виховання;
- обов'язкові навчально-практичні заняття, передбачені в обсязі 4 години на тиждень;
- заняття у спортивних секціях, клубах, групах у позаурочний час;
- самостійні заняття студентів фізичною культурою і спортом;
- масові фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи в позаурочний час [8].

До основних форм занять відносяться урочні форми. До них відносять порівняно великі форми занять, які структурно впорядковані так, як це необхідно

для ефективного навчання руховим діям та досить масовані розвиваючі або підтримуючі підвищену тренуваність впливу на функціональні властивості організму, його фізичні якості та пов'язані з ними здібності [8].

Ефективність занять з фізичного виховання у ВНЗ у значній мірі залежить від змісту програми, за якою вони здійснюються. Зміст курсу «Фізичне виховання» викладається в межах названих вище форм за двома основними розділами: теоретичним і практичним.

У відповідності з «Державними вимогами до навчальних програм з фізичного виховання у системі освіти», вищі навчальні заклади на основі навчального плану й базової навчальної програми з фізичного виховання розробляють свої робочі навчальні програми з фізичного виховання [7].

Т.Ю. Круцевич [7] відзначає, що зміст навчальної програми має орієнтувати педагогічний процес не на опосередкованого студента і дозволяти диференційовано підходити до виховання кожної конкретної особистості.

Ця теза вимагає від фахівців фізичної культури ВНЗ постійного пошуку нових сучасних засобів та методів фізичного виховання студентів з урахуванням їхніх інтересів та вподобань.

Останнім часом серед студентської молоді особливої популярності набули нетрадиційні види оздоровчої гімнастики. Враховуючи це, для вирішення завдань фізичного виховання у ВНЗ нами були проаналізовані найбільш популярні нетрадиційні види оздоровчої гімнастики різноманітної спрямованості, такі як: ритмічна гімнастика, аеробні танці – «аеробіка», шейпінг.

На теперішній день однією з найефективніших сучасних видів гімнастики для покращання параметрів серцево-судинної та дихальної систем, боротьби з гіподинамією, підвищення працездатності студентів є аеробіка [1, 2, 5, 6].

У 60-х роках ХХ століття К. Купер запропонував терміном «аеробіка» називати фізичні вправи, що виконуються на основі аеробного механізму енергозабезпечення. Аеробіка за К. Купером – це систематичне застосування тривалих, помірних за інтенсивністю фізичних вправ, що охоплюють роботою велику групу м'язів (близько 2/3 від м'язової маси тіла) і є тривалими (15–40 хв без перерви і більш), але найголовніше – забезпечуються енергією за рахунок аеробних процесів. Тому важлива оптимальна інтенсивність м'язової роботи.

В основі всіх аеробних фітнес-програм покладено класичну або базову аеробіку. Особливістю виконання цих вправ є силова фіксація м'язів і контроль всіх рухів. При виконанні рухів варто дотримуватися правильної техніки, що в цілому виражається у вимозі виключити «перерозгинання», «перенапруги».

Базовими вправами в аеробіці є різні види ходьби, бігу, підскоки, стрибки, махи ногами, присідання, випаді.

Застосування цих вправ у сполученні з пересуваннями, поворотами, рухами рук забезпечує різноманітний вплив на організм студентів. Основу занять з аеробіки складають вправи середньої та високої інтенсивності. Контроль за інтенсивністю вправ здійснюється за динамікою показників пульсу.

Аеробна гімнастика має багато позитивних сторін. Заняття проходять в

атмосфері підвищеної емоційності, у групі, під музику, завдяки чому зменшується монотонність, властива тривалому виконанню вправ. Крім стимулятора позитивного емоційного фону музичний супровід виконує роль лідера, що задає ритм, темп – у цілому навантаження. Кількість музичних акцентів визначає інтенсивність рухової діяльності і, відповідно, її навантажливість. Музична фонограма складається за принципом «нон-стоп», тому що в практиці аеробіки використовуються методи безперервного тренування, тобто потокове виконання вправ, без пауз.

Сучасні підходи до змісту фізичного виховання студентів вимагають залучення нових нетрадиційних засобів фізичної культури на основі розробки авторських та експериментальних навчальних програм. Засоби нетрадиційних видів оздоровчої гімнастики (аеробіка, ритмічна гімнастика, шейпінг) сприяють розвитку витривалості, працездатності та інших фізичних якостей, а також підвищують інтерес молодих людей до занять фізичною культурою, формують здоровий спосіб життя, вирішуючи основні завдання процесу фізичного виховання студентів у вузах.

Список використаних джерел

1. Аэробика. Теория и методика проведения занятий: учеб. пособ. для студентов вузов физической культур: под ред. Е. Б. Мякинченко и М. П. Шестакова. Москва: Спорт Академ Пресс, 2002. 304 с.
2. Виру А.А., Т.А. Юримяз, Т.А. Смирнова. Аэробные упражнения. Москва: Физкультура и спорт, 1988. 142 с.;
3. Крючек Е.С. Аэробика. Содержание и методика проведения оздоровительных занятия: учеб.-метод. Пособие. Москва: Терра-Спорт, Олимпия Пресс, 2002.
4. Лисицкая Т.С. Сиднева Л.В. Аэробика. В 2 Т. Т 1. Теория и методика. Москва: Федерация аэробики России, 2002. 232 с.
5. Менхин Ю.В. Менхин А.В. Оздоровительная гимнастика: теория и методика. Ростов н/Д.: Феникс, 2002. 384 с.
6. Паффенбаргер Р.С. Ольсен Э. Здоровый образ жизни. Киев: Олимпийская литература, 1999.
7. Теория и методика физического воспитания: под ред. Т.Ю. Круцевич. Т. 2. Киев: Олимпийская литература, 2003. 392 с.;
8. Щербина В.А., Операйло С.І. Фізична культура у біогуманітарна підготовка студентів вузів: навч. посібник. Київ, 1995.

Titova Olena

Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Foreign Languages Department
Tavria State Agrotechnological University
Melitopol

IMPLEMENTATION OF DESIGN PROCESS INTO ENGINEERING EDUCATION

Food security of any country as well as economic, environmental and power one relies significantly on agricultural engineering and technologies. In this respect, one of the main strategic objectives for engineering education is to create favourable conditions for training competent experts. As for Ukraine, it is obvious, that Ukrainian agricultural and rural development will require training and employment of highly skilled engineers. So agricultural engineering is not going to lose its value.

To organize an efficient educational process universities and teachers must realize all the specifics of agricultural engineering. The first characteristic of an engineer's activity is the ability to identify the necessity to improve a technical object for the time it is being designed, since technologies change dramatically fast. Nowadays, advanced agricultural machinery goes out of date almost immediately. The ways how to deal with the situation include wide application of innovative approaches both in engineering teaching and engineering activity as well.

The second specific considers the idea that the objects, which agroengineers deal with, are becoming more and more sophisticated. Thus, it is quite difficult to predict all the features of the objects' operation as well as their influence on the environment (land, water, air, crops, animals, people, etc.). Still an engineer must be able to analyze and foresee every 'sunny-day' and 'rainy-day' scenario in the "human – technical object – environment – society" system when new farm machinery is being set to the function.

The third feature relates the problem of utilization, elimination or recycling of production residue and it is becoming a separate research subject, which requires the production and application of materials capable for recycling.

Since the production is going on to be challenging, an engineer has to be able to react those challenges quickly and efficiently. The question of essential skills is regularly touched at different levels. This year (2018) it caused 'hot discussions' at World Economic Forum in Davos. The "Top 10 skills" list has been refreshed. Such skills as *Complex Problem Solving*, *Critical Thinking and Creativity* occupy three leading positions. The experts [1] emphasize that the *Creativity* skill has rocketed from the 10th position up to the 3rd. It can be explained by the fact that all the processes around a human (production, service, education etc.) are becoming more complicated and require non-standard approaches. Moreover, nowadays any data are relatively available, so society needs an expert who is able to create an unconventional solution rather than one who knows just what a searching engine can find easily.

Widely available knowledge has provided the need to foster *Critical Thinking Skills* which enable to analyze, choose and process information effectively.

Complex Problem Solving remains the most needed skill in any sphere. For the educators, this means that the student has to be taught how to deal with the problem at university starting from the first year. That is why problem / project based learning is becoming indispensable.

One of the ways to realize innovations in engineering is a standard process which engineers utilize to arrive at design solutions. It is called ‘Evolutional Systematic Design’ [2, p. 26-27], ‘Engineering Design Process’ [3], ‘Product Design Process’, etc. It is vitally important because design is a direct engineering task. The fact is that all the approaches and methods, which provide the process, have to be learnt by future engineers during first university years. In this respect, the tasks, that engineering students deal with, must have problematic nature. Moreover, the problems must be identified by students and decided using a variety of the innovative methods.

An engineer starts the design process when he can identify a need of the customer who will benefit the solution. The first step is *defining* the problem. At this stage an engineer cooperates with the customer closely. Asking as many questions as possible, the engineer tends to find the root of the problem, define the goals to be achieved and identify the specific ‘needs’ and ‘wants’ of the customer. Those needs make up the requirements that the solution must fulfill. The ‘wants’ form criteria which will measure the success of the solution.

The next step is *researching*. It enables to understand the problem deeply and to confirm that it was defined correctly and the engineer has right goals. Research also includes studying existing solutions and evaluating their advantages and disadvantages.

The following step is *creating* different options that may be used to solve the problem. The main goal is to generate a huge amount of ideas. Any brainstorming technique (Mind Map, SWOT Analysis, SCAMPER or Random Stimulus) is encouraged. At these stage students need to realize that the more options they can produce, the better solution they can provide. All the ideas, even if some look absolutely unreal, are important. Then the criteria, which are defined in advance, are used to make an informed decision (choice of the best solution among created ones).

Modeling continues the process. Engineers usually apply mathematical or computational models, so that it could be possible to perform analysis and predict possible limitations, or disadvantages, or faults. Moreover, 3D computer models can visualize the solution. That is necessary for the other engineers in a team as well as for the investor and the customer.

Finally, the solution / design is *produced* and *tested*. It must meet the design requirements and criteria. This stage is often followed by *improving*. This means that the process may be repeated. Actually, the design process offers just a general outline and the steps are not meant to be strictly followed. The outline is flexible, because the process is non-linear and iterative. So, every step could be repeated or revisited any time [3].

To sum up, it is necessary to highlight that engineering is associated with innovations nowadays. This means an engineer has to own a set of specific skills (Complex Problem Solving, Critical Thinking and Creativity are among the most

needed) to provide innovative approaches for nonconventional solutions. The main task of engineering schools is to engage students into innovative problem solving. That will help students obtain skills of problem definition, brainstorming and informed decision making, modeling and realizing the solution.

References

1. Gray A. 11 experts at Davos on the future of work. *World Economic Forum*. 2016. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/11-experts-at-davos-on-the-future-of-work>
2. Integrative base of innovation for higher engineering education [Интегративные основы инновационного образовательного процесса в высшей профессиональной школе] : monograph ed. V.V. Kondratiev. Moscow : VINITI, 2006. 288 с.
3. The Engineering Design Process : Lecture. URL: https://courses.edx.org/courses/course-v1:ASUx+FSE100x+2177C/courseware/aace36d0c6c74c6ca2c4563be8189ab3/d9049f8da6be4b99976e1a244d4f9bf4/?activate_block_id=block-v1%3AASUx%2BFSE100x%2B2177C%2Btype%40sequential%2Bblock%40d9049f8da6be4b99976e1a244d4f9bf4

Ткач Лілія

викладач

Кам'янець-Подільський коледж
харчової промисловості НУХТ
м. Кам'янець-Подільський

ЗНАЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКІВ-ТЕХНОЛОГІВ

Професійна підготовка у науково-практичній літературі також має різні тлумачення. За словником професійна підготовка являє собою систему професійного навчання, метою якої є прискорене набуття тими, хто навчається, навичок, необхідних для виконання визначеної роботи або ж групи робіт [1].

Досить часто професійну підготовку розглядають як сукупність уже отриманих людиною спеціальних знань, умінь та навичок, особистісних якостей, власного досвіду роботи та усвідомлених норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з певної професії; або, з іншого боку, як процес повідомлення тим, хто навчається відповідних знань та формування в них умінь і навичок.

Під професійною підготовкою розуміє процес формування спеціаліста для

однієї з галузей трудової діяльності, яка пов'язана з оволодінням визначеним родом занять, професією. Метою професійної підготовки є набуття професійної освіти, яка, у свою чергу, є результатом засвоєння систематизованих знань, умінь, навичок та необхідних особистісно-професійних якостей.

Професійна освіта визначається як соціально і педагогічно організований процес трудової соціалізації особистості, який забезпечує орієнтацію і адаптацію у світі професій, опанування певної спеціальності і рівнем кваліфікації, неперервне зростання компетентності, майстерності та розвиток здібностей у різних сферах людської діяльності. Професійна освіта створює умови для професійного становлення, розвитку й самореалізації особистості та сприяє досягненню гуманістичних та демократичних цілей суспільства [1].

На цей час склалися різні підходи до визначення професійної освіти, зокрема, під таким поняттям розуміють:

- а) цілеспрямований педагогічний процес професійного навчання і виховання;
- б) систему професійної освіти, яка являє собою мережу професійних навчальних закладів – від простих курсових форм до вищої та післядипломної освіти;
- в) цілеспрямований, здійснюваний державою та суспільством, процес відтворення кваліфікованої робочої сили, підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації спеціалістів;
- г) професійну підготовку і наявний рівень компетентного володіння тією чи іншою програмою професійної освіти.

Процес практичної підготовки тісно пов'язаний з теоретичним навчанням, науково-дослідною роботою. У зв'язку з цим підготовка висококваліфікованих фахівців неможлива без удосконалення методів та форм практичної підготовки.

Навчання – це спільна, ціленаправлена, систематична діяльність викладача та студентів, під час якої здійснюється розвиток особистості, її навчання і виховання. Навчання за своєю суттю – цілеспрямований, соціально та індивідуально обумовлений та педагогічно організований процес розвитку особистості, який здійснюється на основі оволодіння систематизованими науковими знаннями та способами діяльності [2].

Практичне навчання – це цілеспрямований педагогічний процес передачі і засвоєння практичних вмінь і навичок, метою якого є набуття тими, хто навчається, навичок, необхідних для виконання визначеної роботи або ж групи робіт [2].

Практичні методи базуються на експериментально встановлених фактах про те, що діяльність значно ефективніша, ніж вербальна інформація.

Навчальна діяльність – це один з видів діяльності, спрямований на засвоєння знань, вмінь і навичок самостійно навчатися, застосовувати отримані знання на практиці. Результатом навчальної діяльності є професійна готовність студента до виконання задач професійної діяльності. [3].

Професійна готовність студента – інтегративні особистісні якості та значуща передумова ефективної діяльності після закінчення ВНЗ. Професійна готовність

студента допомагає молодому спеціалісту успішно виконувати свої обов'язки, правильно використовувати знання, досвід, зберігати самоконтроль та перебудовуватись при появі непередбачуваних перешкод. Як професійно важлива якість особистості професійна готовність студента є складним психологічним утворенням і включає в себе мотиваційний, орієнтаційний, операційний, волевий компоненти. Достатній розвиток цих компонентів та їх цілісна єдність – показник високого рівня професійної готовності випускника ВНЗ до трудової діяльності. Вагомим компонентом професійної готовності є психологічна готовність, яка може виражатись як у вигляді стійких настанов, мотивів, рис характеру, так і у вигляді психічного стану. [3].

Одним із показників професійної готовності студента є професійна мобільність, яка залежить від підготовки студента до виконання різних видів діяльності; до розуміння функціонування різних соціальних, економічних і технологічних механізмів. Професійна мобільність повинна бути результатом оволодіння не одним видом підготовленості до діяльності, а історично складеними узагальненими формами та способами діяльності.

Під практичними формами навчання розуміються дидактичні форми організації занять, на яких вивчаються та закріплюються науково-теоретичні та практичні засади предмета, поглиблюються знання, уміння та навички студентів шляхом поєднання теорії з практикою, розв'язання наукових проблем, експериментування. До практичних форм навчання належать: практичні заняття; лабораторні роботи; курсові проекти(роботи); навчальна практика; виробнича практика; переддипломна практика; робота на імітаційних стендах; робота на тренажерах.

Список використаних джерел

1. Педагогический энциклопедический словарь / гл. ред. Б.М.Бид-Бад; Редкол.: М.М.Безруких, В.А.Болотов и др. Москва: Большая Российская энциклопедия, 2003. 528с.
2. Педагогический словарь / В.Н. Наумчик, М.А. Паздников, О.В. Ступакевич. Минск: Адукацыя і выхаванне, 2006. 280с.: ил.
3. Психолого-педагогический словарь /сост. Рапацевич Е.С. Минск: «Соврем. слово», 2006. 928с.

Хміляр Олег

д.психол.н, доцент, начальник кафедри
суспільних наук Національного університету оборони
України імені Івана Черняхівського
м. Київ

ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА ПРОЦЕС РЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Історія людини – її діяльність, у якій вона досягала своєї мети, робила помилки та виправляла їх. Тому вивчення потреб, інтересів, ідеалів, настанов і тенденцій, спрямування особистості загалом дає можливість прогнозувати життєвий шлях людини й завдяки цьому попереджати помилки. Зміст мотивації досить легко визначити, відповідаючи на три запитання: 1) чого людина хоче? 2) до чого вона прагне? 3) що вона може? Відповідь на перше й друге – це джерело мотивації її дій, що задовольняють її потреби [1].

Згідно з Ф. Херцбергом, мотивація – когнітивний процес, що викликає, спрямовує і формує людську поведінку щодо досягнення певної мети. Спонукальною силою особистості є мотиви. На основі домінуючої мотивації людини розрізняють три основні спрямованості: на взаємодію, на задачу, й на себе. Теорія Ф. Херцберга цікава тим, що на її основі будується сучасна практика мотивуючої організації військової служби. Чинники організаційного середовища, що впливають на мотивацію військовослужбовців, ми поділили на дві групи: пасивні мотиватори (гігієнічні чинники) та активні мотиватори (мотиваційні чинники). До пасивних мотиваційних чинників нами віднесено: а) гарантію збереження роботи; б) соціальний статус; в) трудову політику організації; г) умови праці; д) стосунки з безпосереднім начальником; е) особисті схильності співробітника; ж) міжособистісні стосунки у групі; з) грошове забезпечення. Натомість основу активних мотиваційних чинників (регуляторів мотивації) складають: а) трудові (службові) успіхи; б) визнання заслуг товаришами й керівництвом по службі; в) прагнення брати на себе відповідальність у ситуації невизначеності; г) службове та професійне зростання [2].

Вони «працюють» таким чином: наявність активних мотиваційних чинників (усіх або хоча б одного) веде до зростання задоволеності військовослужбовця службою і підсилює мотивацію, а їх відсутність її знижує. Підсумовуючи основні положення такого підходу, зауважимо, що керівнику в перший час варто, забезпечивши наявність пасивних мотиваційних чинників, додавати (відразу чи поступово) чинники активні.

Задамо собі запитання: «Яким чинником є премія – активним чи пасивним?» Або інакше: «Чи можна обійтися мінімумом фінансових коштів і забезпечити максимальний мотивуючий ефект, видавши людині премію?» Для прикладу розглянемо розроблені нами психологічні правила преміювання підлеглих:

1. Розмір премії не може бути менше ніж 30 % від основного грошового

забезпечення співробітника, в іншому разі вона сприймається як несуттєва.

2. Премія має бути конкретною, тобто даватися не за посаду й не за час, проведений на службі (роботі), а за вирішення поставленої задачі, досягнутий результат.

3. Дуже добре, якщо преміювання відбувається невідкладно. В усякому разі не треба тягнути час між зробленою справою та отриманням премії – чим менший цей період, тим краще.

4. Премія має бути досяжною. Це означає, що навіть малий успіх потрібно відзначати. Схвально, якщо військовослужбовці знатимуть, що і як вони повинні зробити, щоб їх робота вважалася успішною, і на яку суму винагороди можуть розраховувати в тому або іншому разі.

5. Немає нічого гіршого, коли регулярно виплачуються премії. До них звикають, починають вважати частиною грошового забезпечення, тому мотиваційна ефективність таких нагороджень дорівнює нулю.

6. Якщо успіху досягає група, то преміюються всі її учасники. Нехай кожен отримає менше, але невідкладно й відповідно до свого внеску.

Виконання цих достатньо простих правил перетворює премії на активний мотиваційний чинник. Серед основних вимог, на яких базуються мотиваційні чинники варто виділити такі:

Будь-які дії мають бути осмисленими. Діяльність неможлива без мети, без смислу. Підлеглі повинні бачити сенс того, що вони роблять.

Результат служби (роботи) має бути значущим для когось конкретно. Більшість військовослужбовців прагне задовольнити потребу в особистій причетності до кінцевого результату.

Більшість осіб хоче показати свої здібності та значущість. Військовослужбовці негативно відносяться до того, коли рішення з питань, у яких компетентні саме вони, ухвалюється без їх участі. Не допускаючи такого ми виграємо двічі: *по-перше*, підвищуємо зацікавленість військовика, *по-друге*, він буде вимушений підвищувати рівень своєї компетентності.

Кожна людина прагне виразити себе, довести, що вона може що-небудь зробити. Краще, якщо це «що-небудь» отримає ім'я свого творця. Це відноситься і до окремо взятого військовослужбовця, і до групи. Мотивація до служби значно підвищиться, коли її результати будуть іменними.

Кожен підлеглий має власні погляди на те, як саме поліпшити свою діяльність. Він розраховує, що його пропозицію зустрінуть зацікавлено. Надходження нових ідей має бути організованим.

«Просто не уявляю, що б ми без вас робили!» – ця фраза, сказана щиро та з вдячністю, дає змогу військовослужбовцю відчувати власну значущість, важливість своєї праці для загальної справи.

Кожен військовослужбовець прагне успіху. А успіх – це реалізовані цілі. Успіх без визнання призводить до розчарування. Відчуття його виникає не лише по досягненні мети, але й тоді, коли результати служби військовослужбовця бачать і визнають оточуючі.

За способом, формою та швидкістю отримання інформації військовослужбовці оцінюють, яка їх реальна значущість в очах командира. Якщо доступ до інформації утруднений або вона надходить із запізненням, військовики відчуватимуть себе приниженими. Як наслідок – внутрішнє спонукання до служби у людей стає слабшим і виникає спокуса приховати або спотворити інформацію про виконання завдання, яку вони дають військовому керівнику.

Військовослужбовцям зазвичай не подобається, коли рішення про зміни у їхній службі чи на робочих місцях, навіть позитивні, приймаються без урахування їх думки, знань і досвіду.

Кожен військовослужбовець прагне знати, за якими критеріями та як оцінюється якість його служби, інформація про це рядовому військовослужбовцю важливіша, ніж його військовому керівнику.

Військовослужбовці прагнуть під час служби придбати нові знання. Тому завищені вимоги, що дають шанс подальшого розвитку, приймаються краще, ніж занижені. Якщо робота «примітивна» і в ній виконавець не може розвиватися, то підвищити її привабливість можна, лише зумовивши певну ділянку роботи підвищенням кваліфікації, тоді в ній з'явиться сенс.

Військовослужбовці гостро реагують, якщо старання та отримані результати призводять до того, що їх ще більше навантажують, особливо коли це не компенсується грошима. Доручати все більше й більше роботи відповідальним особам, тим, які добиваються успіху, – не кращий спосіб дії, оскільки він знищує ініціативу.

Список використаних джерел

1. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. Київ : Форум, 2000. С. 107–114.
2. Хміляр О. Ф. Суб'єктна активність командира в прийнятті ризикованого рішення. *Актуальні проблеми становлення особистості професіонала в ризиконебезпечних професіях* : матеріали Третьої Всеармійської наук.-практ. конф. (Київ, 26 травня 2011 р.). Київ, 2011. С. 352–356.

Хурсенко Світлана

к.ф.-м.н., доцент, доцент кафедри охорони праці та фізики
Сумський національний аграрний університет,
м. Суми

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні ставить перед випускниками ВНЗ нові вимоги в сфері творчості, нового творчого мислення: необхідні ініціативні фахівці, які у своїй професійній діяльності будуть спроможні приймати нестандартні рішення. Пріоритетним завданням вузів є розвиток творчого потенціалу студентів у їхній професійній підготовці. Дуже важливо зорієнтувати майбутнього інженера до самостійного опанування знаннями, орієнтування в потоках великої кількості інформації, творчого й критичного мислення. Творчість у загальному значенні являє собою вид діяльності, при яким створюються якісно нові матеріальні й духовні цінності, головним підсумком є створення чогось об'єктивно нового. Основним критерієм стає унікальність результату. У цьому полягає основна відмінність творчості від виробництва. У творчості важлива роль автора, тільки він сам може надати своїй діяльності деякої особливості, що буде виділяти його продукт, давати додаткову цінність порівняно із продуктами виробництва [1].

Розглядаючи особливості творчого мислення студентів технічних спеціальностей, можна виділити такі види творчості, як виробничо-технічне, наукове й організаційне [2]. Творче мислення відрізняється від репродуктивного тим, що відбувається відхід від уже готових знань і вмінь. На творче мислення величезний вплив мають мотивація, постановка мети, зміст і, звичайно ж, оцінка кінцевого результату [3]. Для того, щоб майбутній інженер міг творчо підходити до рішення тих чи інших завдань, він, безумовно, повинен бути технічно грамотним і освіченим. У такому випадку він має більше передумов для подальшої самореалізації як справжнього фахівця в будь-якій області. Отже, студентові необхідно мати гарні навички технічного мислення. Саме технічне мислення є своєрідним показником творчості в мисленні студентів-інженерів. Найбільш важливим для студента є розвиток творчості у виробничо-технічному напрямку. У студентів технічних спеціальностей творчість проявляється в основному у винахідницькій діяльності. У свою чергу винахідницька діяльність є прямим показником розвитку технічного мислення в студентів технічних спеціальностей або креативності в цілому [2].

Для поліпшення творчої технічної діяльності існує безліч методик, які так чи інакше допомагають людині розвинути в собі креативність і здатність мислити більш критично. Основними передумовами даних методик є наступні:

- прагнення стати гарним фахівцем у своїй сфері;
- наявність логіки й інтуїції (у першу чергу мислення має початок там, де

існує деяка проблема, що вимагає розв'язання);

- мотивація до даної дії;

• намагання уникнути психологічної інерції, яка неодмінно буде провокувати використання лише стандартних методів розв'язання створеної проблеми [3].

Виходячи із цих передумов, можна скласти кілька стратегій і тактик побудови творчої діяльності. Як показують дослідження психологів [3], для початку студенти повинні вміти вільно використовувати кілька таких методів, поступово застосовуючи нові стратегії, накопичуючи досвід на творчому ратовищі. Всі ці методи можна використовувати в різних послідовностях і сполученнях. Уміння їх комбінувати дасть тільки позитивні результати. Можна виділити 5 великих груп стратегій і тактик побудови творчої діяльності.

Пошук аналогів. Використання раніше досягнутого рівня знань. Необхідно просто модернізувати щось старе шляхом додавання поліпшень. Зміни можуть стосуватися як основних якостей продукту, так і другорядних.

Комбінаторні дії. Сполучення ранніх винаходів, перетворення їх в одне ціле. У такий спосіб створюються не просто поліпшені предмети, як у попередньому методі, а цілком може змінитися зміст винаходу. При комбінуванні відбуваються найрізноманітніші перестановки, зміни розмірів, розташувань, заміни деталей.

Реконструктивні дії. Це конструювання навпаки. Наприклад, при випуску певного виробу замість круглої деталі застосована деталь овальної форми, що привело до поліпшення роботи виробу або взагалі змінило тип його використання. Таким чином, може змінитися як вся конструкція, так і її мала незначна частина. Цей підхід вважається найбільш творчим.

Універсальна група. Сполучення трьох груп, перерахованих вище. Зазвичай творчу діяльність характеризують через цю групу, якщо складно виділити її у вигляді іншої, більш конкретної.

Випадкові підстановки. Дії відбуваються спонтанно, без плану й певних конкретних цілей, іноді навіть може бути відсутнім логічний ланцюжок [1].

Отже, можна зробити висновок, що творче технічне мислення – це певний процес створення, підпорядкований певним законам і правилам. Прагнення й усвідомлення творчої технічної діяльності вчить нас одержувати такі здібності, як технічна спостережливність, критичність мислення, уміння знаходити критичні проблеми, бачити недоліки технічних об'єктів, проводити асоціації, аналогії й, в остаточному підсумку, генерувати нові технічні ідеї. Розвиток творчого технічного мислення є безсумнівно важливим завданням для студентів. Це допоможе їм у майбутньому стати не тільки успішними фахівцями, але й сформує певний ступінь самостійності та інших навичок. При підвищенні творчого потенціалу людина зростає як особистість, а саморозвиток у свою чергу дуже важливий для поліпшення рівня життя людства.

Список використаних джерел

1. Половинкин, А.И. Основы инженерного творчества. СПб, 2007. 362 с.
2. Попов, Л.М. Психология самодеятельного творчества студентов. Казань:

КГУ, 2000. 238 с.

3. Смирнов, С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. Москва: Просвещение, 2005. 271 с.

Чухно Людмила

к.пед.н., доцент

Чухно Віталій

к.вет.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ПЕТЕРА ПЕТЕРСЕНА

Кінець XIX - початок XX століття були ознаменовані в історії педагогічної думки провідних європейських країн новими підходами до вирішення найважливіших науково-теоретичних проблем освіти. Це період широкої експериментальної діяльності «нових шкіл» Англії, Франції, Швейцарії та Німеччини. Фактично за кожною експериментальною школою стояла самобутня філософія освіти з відпрацьованою методикою навчання та виховання.

Система шкільного виховання в Німеччині складалась в русі монархічних та мілітаристських поглядів. Економічні, соціальні та політичні чинники зумовили виникнення реформаторської педагогіки, та вимагали реформування «старої» школи.

Зазначений період мав вирішальне значення для подальшого розвитку педагогіки як науки в цілому, так і окремих її галузей.

У першій половині XX ст. заявила про себе нова педагогічна технологія «Йена-план», а згодом у європейській педагогіці розгорнувся рух, що об'єднав колективи початкових шкіл і дитячих садків, які використовували у своїй роботі технологію відомого німецького педагога, професора Йенського університету Петера Петерсена (1884—1952) [1].

Завдяки успішним публічним виступам, публікаціям у пресі та практичній діяльності Петерсен здобув авторитет як учений реформаторського напрямку. Своєю метою він вважав створення «вільної від ілюзій», побудованої на філософській основі педагогіки, яка спрямувала б процес освіти, стала «суспільно-соціальною» наукою, що базується на ідеї народності.

П. Петерсен розглядав навчальне життя як «світ ситуацій», які створюють для дітей певні проблеми і природно спонукають до їх вивчення. Тому, на його думку, турбота про забезпечення необхідного мінімуму знань («залізний склад знань») має

поєднуватися із системною працею, спрямованою на загальний розвиток дитини і підготовку її до орієнтування в навколишньому середовищі. Навчання він вважав вторинним процесом, підкореним головній виховній ідеї шкільної громади, сукупністю «продуманих і осмислених занять, що формують свідомість, уміння і навички, які сповнені любов'ю до життя і виховним смислом».

Як принциповий противник схоластичного навчання і методичного формалізму, Петерсен виступав за те, щоб школу «слова і балаканини» з її масовим навчанням замінити школою «життя і праці», в якій без примусу й покарань використовувалися б різноманітні, зорієнтовані на дитину, форми навчання [1].

Педагогічні погляди П. Петерсена формувалися під впливом багатьох європейських педагогів-гуманістів. Гуманізм його педагогіки можна сформулювати в наступних тезах: створення позитивного психологічного клімату, конструктивність прийняття людини як особистості та її підтримка.

Працюючи в Йенському університеті, де він перший у Німеччині відкрив та очолив факультет педагогіки, була розроблена та впроваджена ним нова модель організації навчального процесу в русі ідей нового часу – Йена-план.

В основу роботи Йена-плану покладені принципи, які визначають систему взаємовідносин в тріаді «людина - школа - суспільство», визнання унікальності кожної особистості, її поваги; поєднання свободи і самостійності дітей та їх взаємозалежність в повсякденному житті, навчанні, праці; тісна співпраця вчителів і батьків; створення суспільства, побудованого на гармонії взаємовідносин між людьми, яке стимулює розвиток індивідуальності особистості; визнання школи – організацією самоврядування; побудова процесу навчання на основі ритмічно змінюючих один одного видів діяльності; оцінка поведінки та успіху конкретної дитини з погляду її розвитку.

У 1916 році П.Петерсен видав книгу під назвою «Злет обдарованих», в якій йшлося про те, що поруч з інтелектуальною обдарованістю існує ще й робітничий та технічний різновиди обдарованості, і що слід підтримувати будь-які здібності дитини, щоб потім країна змогла використати їх у певній галузі [2].

При відновленні німецької шкільної системи освіти після II світової війни модель школи П. Петерсена довго ігнорувалася. Багато сільських шкіл вважали педагогіку Петерсена антисучасною. З цієї причини у вісімдесяті роки XX ст. у Німеччині діяло тільки чотири школи за Йена-планом, а в колишній Німецькій Демократичній Республіці модель Петерсена сприймали як політично небезпечну. Проте, з метою запобігання агресії та насильству в школах Європи, Йена-план у даний час знову актуалізується. У Голландії за цим планом діють 200 таких шкіл і мають дуже добру репутацію.

Школи, що виникли на хвилі реформаторського педагогічного руху Німеччини, сприяли здійсненню світової реформи шкільної освіти, а більшість інноваційних технологій і на сьогодні використовуються в педагогічній науці.

Список використаних джерел

1. Штик О.В. Педагогічна реформа системи освіти Петра Петерсена. XIV

Міжнародна наукова інтернет-конференція «Advanced technologies of science and education» (19-21.04.2018) URL: <http://intkonf.org/shtik-ov-pedagogichna-reforma-sistemi-osviti-petera-petersena/>

2. Graumann O. Begabung als pädagogische Herausforderung – Forschungsergebnisse aus Westeuropa und USA / Olga Graumann URL: <https://www.uni-hildesheim.de/iahe/index.php/en/mainfocus/congresses/2014-witebsk/95-graumann>

Шамралюк Олена

методист

Науковий керівник: д.п.н., професор Романова Г.М.

Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області
м. Хмельницький

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Підвищення якості підготовки фахівців аграрної галузі у закладах професійної освіти відіграє важливу роль у забезпеченні своєчасного переходу сільськогосподарського виробництва на інноваційні технології. В цьому контексті нагальним стає завдання щодо зміни підходів до професійної підготовки кваліфікованих робітників аграрного профілю. Іншими словами, освітній процес має бути зорієнтований на випереджувальне опанування майбутніми фахівцями-аграріями знаннями, уміннями і компетенціями, що дасть можливість їм швидко адаптуватися в подальшій професійній діяльності до інноваційного виробництва.

За таких умов актуалізується проблема підготовки майстрів виробничого навчання в системі роботи регіональної методичної служби професійної освіти до реалізації вище зазначених завдань, зокрема, вагомості набуває питання підвищення рівня технологічної культури педагогів.

Так як технологічна парадигма сучасної професійної освіти передбачає наявність у педагогів вмінь максимально точно визначати освітньо-виховні завдання та логічно і послідовно їх вирішувати, то відповідно зміст регіональних форм методичної роботи спрямовується на професійне ствердження майстрів виробничого навчання аграрного профілю, опанування ними методами випереджувальної освіти, розвиток їх творчості, мислення, орієнтованого на стає майбутнє, формування життєвих і професійних цінностей та пріоритетів,

популяризацію кращого педагогічного і виробничого досвіду тощо з метою підвищення їх рівня технологічної культури.

Важливим аспектом у цьому напрямі роботи навчально (науково)-методичного центру професійно-технічної освіти є запровадження змішаного навчання (Blended Learning), яке розглядається як поєднання і взаємне доповнення двох основних освітніх форматів «викладач-слухач» (особистий освітній контакт) і «слухач-мультимедійне освітнє середовище» (самостійна робота слухача з інструментами ІКТ), що дозволяє організувати персоналізоване навчання, в якому кожен вибере відповідно до індивідуальних запитів і потреб можливість отримати нові знання та навички. Крім того, реалізація такого формату навчання розширює можливості використання і поєднання різноманітних методів і засобів як навчання, так і самоконтролю [1].

Виділяється дві основні моделі змішаного навчання. В першій моделі поняття «змішаного навчання» розглядається у форматі навчального курсу, при якому в дистанційні курси вбудовуються активні методи навчання. У контексті другої моделі змішане навчання - це використання розподілених інформаційно-освітніх ресурсів в очному навчанні із застосуванням елементів асинхронного й синхронного дистанційного навчання, тобто он-лайн сесія є доповненням до традиційного курсу [2].

З метою ефективного впровадження змішаного навчання в практику роботи Науково-методичним центром професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області (далі – НМЦ ПТО ПК) розроблено платформу дистанційного навчання.

При цьому основне завдання методистів НМЦ ПТО ПК полягає у підготовці та структуруванні навчального матеріалу для педагогів, як в межах курсів підвищення кваліфікації, так і регіональних форм методичної роботи (обласні фахові секції, педагогічні майстерні, цільові курси тощо); його розподілу на аудиторну і самостійну роботу. Такий підхід дає можливість контролювати час, місце, темп і шлях вивчення матеріалу.

Зокрема, для майстрів виробничого навчання професій сільськогосподарської галузі розроблено спеціальний курс «Основи технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю» [3]. Відповідно до програми спецкурсу опанування теоретичних аспектів відбувається під час очного навчання у форматі лекцій, тренінгів, практичних занять з використанням активних методів навчання, проектних, інформаційно-комунікаційних технологій. Опісля кожен слухач отримує індивідуальне завдання, яке він виконує самостійно у вільний від основної роботи час. В ході дистанційного етапу майстри виробничого навчання мають можливість поглибити свої знання про сучасні педагогічні технології, а також новітні виробничі технології, використовуючи електронний навчально-методичний комплекс та інші інформаційні ресурси. Важливим моментом є те, що дистанційна платформа надає можливість також застосовувати різні додаткові елементи при вивченні курсу – аудіо і відео записи, анімації та симуляції. Крім того, використання форуму у дистанційній системі дозволяє спілкуватися з

методистом і задавати всі необхідні питання.

В ході дистанційного етапу кожен майстер виробничого навчання має виконати практичне завдання – підготувати методичну розробку уроку виробничого навчання з використанням певної педагогічної та виробничої технології, розробити інструкційно-технологічну документацію, провести аналіз уроку теоретичного навчання тощо. При цьому на методистів НМЦ ПТО ПК покладається функція консультативно-інформаційного супроводу самостійної роботи майстрів виробничого навчання, перевірки та оцінювання виконаних педагогами практичних завдань у веб-середовищі. Опанування курсу завершується тестовим контролем знань на дистанційній платформі. Тому для користування платформою педагогам потрібні мінімальні навички роботи на комп'ютері та обов'язково доступ до мережі Інтернет.

Таким чином, запровадження змішаного навчання в систему роботи регіональної методичної служби є важливою умовою для підвищення рівня технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю та дозволяє вибудовувати індивідуальні освітні маршрути для кожного педагога, ефективно використовувати інструменти інформаційно-комунікаційних технологій, оптимально поєднувати методи, засоби і технології навчання в післядипломній освіті майстрів виробничого навчання, а також оновлювати інформаційно-освітнє середовище професійної освіти.

Список використаних джерел

1. Мохова М. Н. Активные методы в смешанном обучении в системе дополнительного педагогического образования : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Мохова Мария Николаевна. Москва : 2005. 155 с.

2. Воротникова І.П. Змішані моделі навчання у післядипломній педагогічній освіті. URL: https://www.researchgate.net/publication/319914003_Zmisani_modeli_navcanna_u_pisladiplomnij_pedagogicnij_osviti (дата звернення 23.03.2018).

3. Шамралуок О.Л. Педагогічні умови розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2016. №2. С.218-224.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ–АГРАРІЇВ У НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць
II Міжнародної науково-методичної
конференції

26-27 квітня 2018 року

Адреса редакції:

вул. Шевченка, 13,
м. Кам'янець-Подільський
Хмельницької області, 32316

Видавець:

Видавництво «Крок»
46006, Україна, м. Тернопіль, вул. Гайова, 56
тел. +38 0352 248436

Підписано до друку 07.05.2018 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Garamond. Умовн. друк. арк. 7,01.
Тираж 300. Замовлення № 5/2018.
